

ОДБРАНА

Година IX ■ Број 195 ■ 1. новембар 2013. ■ цена 100 динара ■ 1,20 евра

Бригадни генерал Стојан Батинић, командант Прве бригаде

Снага за поуздан одговор

ВАЗДУШНИ РАТ НАД СРБИЈОМ 1999.

Ј. Драганић, Б. Димићријевић

Књига Ваздушни рат над Србијом 1999. године представља хронолошки поступно, фактографски богато и методолошки доследно дело монографског типа. Довољна историјска дистанца омогућила је ауторима позицију објективнијег сагледавања једног атипичног сукоба са изразитом технолошком диспропорцијом противника, у условима потпуног борбеног окружења војно инфериорније стране.

Броширано / ф. 21×23, 528 стр. / шифра: 111294
цена: 2.484,00 / **са попустом: 1.738,00**

НАРУЦБЕНИЦА

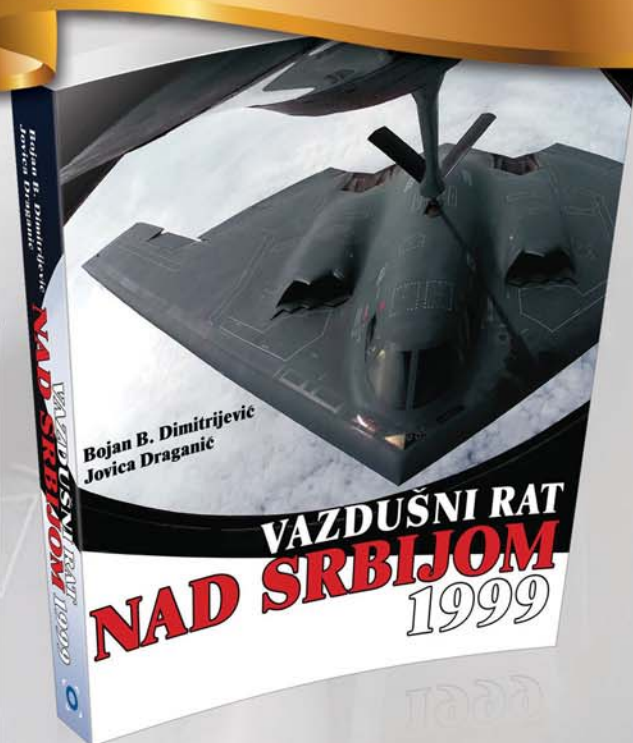
МЦ „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
Жиро-рачун: 840-312849-56
e-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs

Наручујем _____ примерака књиге „Ваздушни рат над Србијом 1999“ по цени од **1.738,00** динара, у укупној вредности од _____ динара.

Купац _____
ЈМБГ _____
Адреса становања, улица и број: _____
Место _____
Телефон _____
Потпис наручиоца _____

Издања се плаћају унапред. Уз наруцбеницу послати доказ о улази целокућној износа, након чега испоручујемо књиге. Купљена издања биће достављена пуштем Посл ексреса, на шериш куца.

НОВО

ВИШЕНАМЕНСКИ БОРБЕНИ АВИОНИ

С. Влачић

Карактер ваздушне моћи, као и перцепција фактора који је чине, променили су се појавом нове категорије авиона која се данас назива вишенаменски борбени авиони. Суштина је њихова способност за успешно извођење ловачких, бомбардерских, јуришних и извиђачких задатака, а у овој књизи представљени су великим бројем слика у боји, табела, шема и графикона.

Тврди повез / ф. 23×29, 264 стр. / шифра: 111269
цена: 2.160,00 / **са попустом: 1.512,00**

НАРУЦБЕНИЦА

МЦ „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
Жиро-рачун: 840-312849-56
e-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs

Наручујем _____ примерака књиге „Вишенаменски борбени авиони“ по цени од **1.512,00** динара, у укупној вредности од _____ динара.

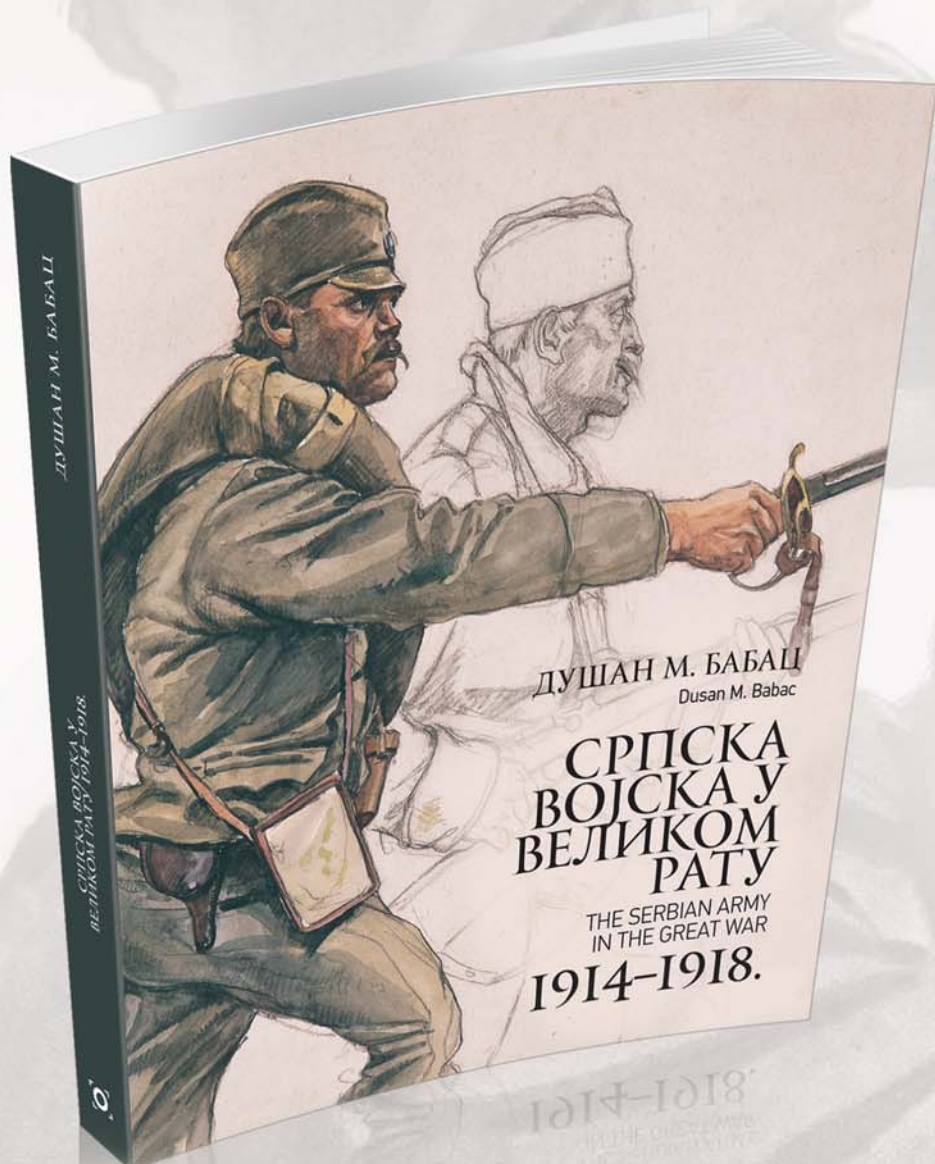
Купац _____
ЈМБГ _____
Адреса становања, улица и број: _____
Место _____
Телефон _____
Потпис наручиоца _____

Издања се плаћају унапред. Уз наруцбеницу послати доказ о улази целокућној износа, након чега испоручујемо књиге. Купљена издања биће достављена пуштем Посл ексреса, на шериш куца.

НОВО

НОВО

СРПСКА ВОЈСКА У ВЕЛИКОМ РАТУ 1914-1918

Д. Бабац

Идуће године навршава се сто година од почетка Великог, односно Првог светског рата. Ниједна друга земља, учесница Великог рата, није тако скупо платила своју слободу. Ова књига, илустрована са више од 500 фотографија, од којих се многе први пут објављују, настала је у славу српског јунака.

Броширано / ф. 20x22,5, 306 стр.
шифра: 111290 / цена: 1.350,00
са попустом: 945,00

НАРУЏБЕНИЦА

МЦ „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд,
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
Жиро-рачун: 840-312849-56

Наручујем књигу:
1. Шифра 111290/„СРПСКА ВОЈСКА У ВЕЛИКОМ РАТУ“,
по цени од 945,00 динара

Купац

ЈМБГ

Адреса становања, улица и број:

Место

Телефон

Потпис наручиоца

Плаћање наручених издања врши се унапред. Доказ о улазици целокујној износа доставијети МЦ „Одбрана“, након чега испоручујемо књиге. Купљена издања биће достављена поштомексресом на шериш кујца.

ОДБРАНА

Медија центар „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
е-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs, www.mod.gov.rs

Сва издања можете купити по истим ценама и у продавници „Војна књига“, Васина 22, Београд, 011/2184-925

ОДБРАНА

Магазин Министарства одбране Србије

„Одбрана“ наставља традицију „Рајника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Славољуб М. Марковић, потпуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутавцић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, потпуковник

Уредници

Мира Шведић, Душан Глишић, Славица Лужник

Новинари

Сања Анђелковић

Мирјана Боровина, потпоручница

Владимир Вјештић

Биљана Миљић

Александар Петровић, поручник

Стални сарадници

Станислав Арсић, др Себастиан Балаш,
др Славиша Влацић, Милосав Ц. Ђорђевић,
др Милан Мијалковски, др Зоран Миладиновић,
др Миљан Миљевић, Кршман Милошевић,
Никола Остојић, Никола Оташ, Александар
Радић, Влада Ристић, Будимир М. Попадић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликковни уредник),
Станислава Струњаш, Марија Марић и
Слободан Михаиловић
(технички уредници)

Фотографија

Стефана Савић (уредница),
Горан Станковић, Душка Стефановић,
Јово Мамула, Даримир Банда (фоторепортери)

Језички редактор

мр Наташа Николић

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Вера Бјеловук

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809
Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808
Секретар редакције 3201-809; 23-079
Прелом 3240-019; 23-583
Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765
Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

ТЕЛЕФАКС

3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19
odbrana@mod.gov.rs

redakcija@odbrana.mod.gov.rs

www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РСЦ

месечно 160 динара. За претплатнике преко

Поштанске штедионице месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,

ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу

„Одбрана“ је члан
Европског удружења
војних новинара

БРОЈ 195

Са вежбе на бази „Југ“

Снимио Даримир БАНДА

САДРЖАЈ

■ ДОГАЂАЈИ

**6 Министар Родић у посети Француској
УНАПРЕЂЕЊЕ ТРАДИЦИОНАЛНОГ
ПРИЈАТЕЉСТВА**

**10 Промовисани нови водници Војске Србије
ЈАЧАЊЕ ПОДОФИЦИРСКОГ КОРА**

Не заборавите да постоји увек нешто вредније и од наших живота, нешто о чему треба да учимо себе и своје потомке. То је љубав предака која је исказивана за своју домовину. То осећање, не да морамо вратити, него је то осећање којим се морамо дичити. Ту нема политике, ту има само нечега што је изнад свега, а то је отаџбина, рекао је министар Родић на свечаности у Панчеву.

■ ИНТЕРВЈУ

**12 Бригадни генерал Стојан Батинић, командант
Прве бригаде Копнене војске
СНАГА ЗА ПОУЗДАН ОДГОВОР**

**16 СУСРЕТ МИНИСТРА ОДБРАНЕ СРБИЈЕ
И ХРВАТСКЕ**

**19 СУСРЕТ НАЧЕЛНИКА ГЕНЕРАЛШТАБОВА
СРБИЈЕ И РУМУНИЈЕ**

■ ОДБРАНА

**24 Међународна вежба специјалних
јединица „Eagle 2013“
ЗА БЕЗБЕДНИЈИ БАЛКАН**

Током пет дана више од 100 специјалаца из партнерских земаља увежбавали су противтерористичке акције са колегама из Специјалне бригаде Војске Србије, на међународној вежби специјалних јединица балканских земаља „Eagle 2013“

Специјални
прилог
Падобранац
број 9

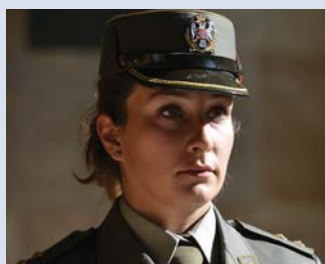

26 Контролна пловидба
после
четворогодишњег
ремонта

**КОЗАРА
ОПЕТ ПЛОВИ**

30 Поручница др Наташа Стошић, прва жена
официр Војске Србије у мировној мисији
ДОКТОРКА СА ОНЕ СТРАНЕ ЕКВАТОРА

Киншаса, престоница Демократске Републике Конго, током наредних шест месеци биће нови дом поручници др Наташи Стошић, која се са још пет колега придружила српском тиму ДМЕТ за санитарску евакуацију ваздушним путем у мултинационалној операцији УН MONUSCO

■ КУЛТУРА

32 Одржан 58. Међународни
београдски сајам књига
КУЋУ КУЋОМ ЧИНЕ КЊИГЕ

Љубитељи писане речи уживали су у издањима више од пет стотина излагача, међу којима је и Медија центар „Одбрана“. Почасни гост сајма била је Пољска, која је представила квалитетну делегацију аутора, издавача и стручњака за књигу. Током седам дана сајмом је прошетало више од 150 хиљада посетилаца.

■ ИСТОРИЈА

36 Вредан музејски експонат у Речној флотили
ШАЈКАШКА САБЉА КАПЕТАНА МИХАИЛА

Реч уредника

Авиони војног ваздухопловства миг 29 и суџер галеб Г4 били су најзапаженији протеклих дана пратећи први авион компаније „Ер Србија“, Ербас А319 при доласку на београдски аеродром „Никола Тесла“ и на првом пробном лету. Припадници 204. ваздухопловне бригаде притом су изводили део обуке ловачке авијације на задацима пресретања, праћења и идентификације цивилног ваздухоплова, јер су такве отмице једна од највећих претњи безбедности у савременом свету.

Пажњу је привукла и међународна вежба специјалних јединица „Eagle 2013“ на којој је учествовало више од 100 специјалаца из партнерских земаља. Они су са колегама из Специјалне бригаде Војске Србије увежбавали противтерористичке акције на полигону „Орешац“ код Вршца. На вежби су учествовали припадници војски Србије, Румуније, Бугарске, Грчке, Турске, Босне и Херцеговине, Македоније и Црне Горе. Оцена је да је највећа добит од ове вежбе поверење, разумевање и спремност на сарадњу, што доприноси већој безбедности у региону.

Уовогодишњем извештају Светског економског форума, Србија је по родној равноправности на 42. месту од 136 држава обухваћених анализом. То је помак за осам места у поређењу с 2012. годином, када се Србија први пут нашла у извештају који показује доступност образовања и здравствене заштите женама, али и могућности за њихово учешће у политичком и економском животу. Први на глобалној листи пету узастопну годину је Исланд, где су разлике између мушкараца и жена најмање, а следе Финска, Норвешка и Шведска. Највећи јаз у родној равноправности бележи се у земљама Блиског истока и Африке. Од земаља региона, Словенија је на 38. позицији, а Хрватска је 49.

Дан примирја у Првом светском рату, 11. новембар, и ове године биће обележен у Србији у знак сећања на све жртве првог Великог рата у новијој историји. Према изменама Закона о државним и другим празницима усвојеним крајем 2011. године Дан примирја поново се обележава као државни празник. Тог дана носе се и амблеми са цветом Наталијина рамонда, која расте углавном на истоку Србије и на планини Нице, чији је највиши врх Кајмакчалан. Њена симболика је вишеструка, јер чак и ако се потпуно осуши, кад се залије оживљава, што симболизује обнављање Србије после тешког страдања у Првом светском рату. ■

Раденко МУТАВЦИЋ

Министар Родић у посети Француској

Унапређење традиционалног

У оквиру дводневне посете Француској, министар одбране Небојша Родић састао се са министром одбране Француске Жан-Ив Ле Дрианом, учествовао у раду Међународног семинара посвећеног обележавању стогодишњице почетка Првог светског рата и положио венац на Српском војничком гробљу у месту Тије, надомак Париза, у славу српских ратника погинулих у Првом светском рату

Централне теме разговора министара Родића и Ле Дриана, 17. октобра у Паризу, биле су могућности за унапређење сарадње у области одбране, посебно у домену заједничке обуке и заједничког ангажовања у мултинационалним операцијама, као и интензивирање војнообразовне, војноекономске и војнотехничке сарадње. Разговорано је и о настојањима Србије за јачање регионалне повезаности и брже интегрисање у Европску унију.

Министри су закључили да су створени услови за пуну примену и унапређење сарадње у области одбране у оквиру *Сјоразума о сјорајешком партнерству Србије и Француске*, посебно у области ангажовања у мултинационалним операцијама.

Ле Дриан је одао признање Влади Србије за напредак који је остварен у преговорима са Приштином, као и за учешће Србије у међународним мировним операцијама заједно са Француском.

Обука два тима за заштиту бродова, реализована у марту ове године у Лоријану представља значајан корак у заједничким припрема и ангажовању у мултинационалним операцијама. Француска ће од децембра ове године бити водећа нација у операцији ATALANTA, а Министарство одбране Србије планира ангажовање једног официра Војске Србије на француском војном броду, у саставу мултинационалног штаба.

Министар Родић је другог дана посете Француској учествовао у раду Међународног семинара посвећеног обележавању стогодишњице почетка Првог светског рата.

На скупу је истакнуто да је Србија активно приступила обележавању стогодишњице Првог светског рата. Покренуто је образовање Организационог одбора за обележавање јубилеја, а на државном нивоу Министарство одбране требало би да буде један од главних носилаца активности.

У Првом рату који је имао светске размере, са 65 милиона мобилисаних мушкараца, око 10 милиона мртвих и 21 милион рањених, Србија са око 4.500.000 становника на почетку рата мобилисала је око 400.000 људи. До завршетка Великог рата кроз неки облик војне обавезе прошла је већина српских грађана. Српска победа на Церу 1914. била је и прва савезничка победа у рату. Поред тога, српска војска је уз савезнике, у првом реду Французе, одиграла значајну улогу и у завршници рата 1918. године. Процена о укупном броју српских жртава крећу од око 800.000 до 1.250.000 погинулих и умрлих, а материјална штета процењује се на око десет милијарди златних франака. ■

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ

Војна СПОМЕН -МЕДАЉА ИЗАСЛАНИКУ ОДБРАНЕ КИНЕ

Министар одбране Републике Србије Небојша Родић уручио је Војну спомен-медаљу за изузетан допринос систему одбране Републике Србије досадашњем војном, поморском и ваздухопловном изасланику Кине у нашој земљи, старијем пуковнику Ли Јуну.

Разговорима и уручивању медаље присуствовали су амбасадор НР Кине у Београду Џанг Ванхуе и новоименовани војни, поморски и ваздухопловни изасланик НР Кине старији пуковник Ванг Хаибин.

Старији пуковник Ли Јун је у више мандата на истој дужности у Србији провео 16 година. Преданим и посвећеним радом допринео је јачању узајамног разумевања и уважавања и успео да унапреди сарадњу министарстава одбране Србије и Кине.

Досадашњег и новоименованог војног, поморског и ваздухопловног изасланика Кине у нашој земљи примили су и начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић и представници више установа Министарства одбране и Војске Србије. ■

пријатељства

Венац на Српском војничком гробљу

Током посете Француској министар Родић положио је венац на Српском војничком гробљу у месту Тије, надомак Париза, у славу српских ратника погинулих у Првом светском рату. Српско војничко гробље у Тијеу отворено је и освештано 1931. године.

Састанак са шефом канцеларије УН у Београду

На састанку министра одбране Небојше Родића са шефом канцеларије Уједињених нација у Београду Питером Дуеом, 14. октобра, теме разговора биле су сарадња Министарства одбране са Мисијом УН у Београду и учешће Србије у мировним операцијама УН.

Истакнуто је да сарадња Министарства одбране са Уједињеним нацијама и њеним специјализованим агенцијама и телима има велики значај за наставак процеса реформи, којем је Министарство одбране истински привржено, што је важно и за напредак Србије ка пуноправном чланству у Европској унији. Досадашња сарадња оцењена је као веома успешна, нарочито у домену Програма развоја капацитета за управљање залихама конвенционалне муниције Републике Србије, чија укупна вредност је процењена на око 11 милиона долара.

Наглашена је и успешна сарадња Министарства одбране са Агенцијом Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена и Програмом Уједињених нација за развој.

Део разговора био је посвећен актуелном процесу имплементације Споразума између Београда и Приштине, где је наглашено залагање Србије за стално статусно-неутрално присуство УНМИК на Косову и Метохији. ■

Састанак са председавајућим Војног комитета Европске уније

На састанку министра одбране Небојше Родића са председавајућим Војног комитета Европске уније генералом Патриком де Русијом, 24. октобра, истакнуто је да су европске интеграције један од најважнијих приоритета у раду Владе Србије и да је активно укључење у концепт Заједничке безбедносне и одбрамбене политике Европске уније допринело унапређењу спољнополитичке позиције Србије.

Приоритети Министарства одбране у оквиру Заједничке безбедносне и одбрамбене политике су повећање ангажовања у операцијама Европске уније за управљање кризама, развој заједничких пројеката са Европском одбрамбеном агенцијом и унапређење административних капацитета за активнију сарадњу са Европском унијом.

– Наставићемо активно учешће у операцијама Европске уније за управљање кризама ATALANTA и EUTM Сомалија, са увећањем ангажовања у постојећим мисијама и одобреним ангажовањем у мисији EUTM Мали – нагласио је министар Родић.

Учешћем у програмима обуке у организацији Европског колеџа за одбрану и безбедност из Брисела, Министарство одбране значајно унапређује административне капацитете за сарадњу у оквиру Заједничке безбедносне и одбрамбене политике. Најављено је врло брзо потписивање Административног уговора и развој заједничких пројеката са Европском одбрамбеном агенцијом. ■

Сусрет са амбасадором Бразила

Министар одбране Небојша Родић примио је у опросташтајну посету амбасадора Бразила у Београду Алешандра Адора Нету.

Србија и Бразил су 2010. године закључили Споразум о сарадњи у области одбране. Истакнуто је да су тежишне области сарадње војноекономска, војнотехничка, војномедицинска и војнообразовна сарадња. На састанку је разговарано о могућности оснивања Мешовите комисије Србија-Бразил за војноекономску сарадњу, као ефикасног инструмента за унапређење сарадње у овој области.

Министар Родић захвалио је амбасадору Нету на унапређењу билатералних односа двеју земаља, посебно у области одбране, као и на принципијелном ставу Бразила и подршци по питању Косова и Метохије. ■

Конференција о заштити критичне инфраструктуре

Отварајући међународну конференцију „Заштита националне критичне инфраструктуре – регионална перспектива“ у Београду, министар одбране Небојша Родић је истакао да наношење штете критичној инфраструктури, уништење или нарушавање природним катастрофама, тероризмом и организованим криминалом или другим облицима злонамерног поступања, могу имати катаклизично негативан утицај на безбедност држава и благостање грађана.

– Један од основних циљева државе треба да буде смањење рањивости и повећање отпорности националне критичне инфраструктуре – истакао је министар одбране.

– Верујем да ће ова конференција допринети не само размени до сада остварених теоријских и практичних искустава, него ће нужно допринети унапређењу сарадње и постојећег система заштите критичне националне инфраструктуре у Србији, државама у суседству али и у оквиру Европске уније – рекао је министар Родић.

На отварању семинара говорили су и др Радомир Милашиновић, декан Факултета безбедности, др Тања Мишчевић, шеф преговарачког тима Србије са Европском унијом, др Јован Базић, помоћник министра просвете, науке и технолошког развоја и Предраг Марић, помоћник министра унутрашњих послова и начелник Сектора за ванредне ситуације МУП. ■

С. АНЂЕЛКОВИЋ

Сарадња са Анголом

На састанку министра одбране Небојше Родића са делегацијом Министарства националне одбране Анголе, коју је предводио државни секретар за материјалне ресурсе и инфраструктуру генерал Салвиано де Жесус Секеира, истакнуто је да пријатељски односи Србије и Анголе представљају одличну основу за интензивирање укупне билатералне сарадње и развој стратешког партнерства. Србија посебно цени принципијелну подршку Анголе о питању Косова и Метохије и очувању суверенитета и територијалног интегритета земље.

Споразум о сарадњи у области одбране, који је прошле године потврдила Народна скупштина Србије, омогућава даљи развој сарадње двеју земаља. Закључено је да су кључне области за развој војноекономска, војнообразовна и војномедицинска сарадња.

– Министарство одбране, испред Владе Србије, подржава наступ српских фирми у Анголи, који би били ангажовани на изградњи војне болнице и фабрике лекова у Луанди и реконструкцији аеродрома у Лубангу – истакао је министар Родић.

Најављено је да ће Министарство одбране, у току следеће године, отворити Изасланство одбране Србије у Луанди.

Државни секретари Зоран Ђорђевић и генерал Салвиано де Жесус Секеира

Посета делегације Анголе почела је пленарним заседањем Заједничког српско-анголског комитета за сарадњу у области одбране. Разговори су завршени потписивањем Записника са Првог заседања Заједничког комитета за сарадњу у области одбране два министарства, који су потписали државни секретар Зоран Ђорђевић и државни секретар генерал Салвиано де Жесус Секеира.

Државни секретар Секеира и начелник Војне академије генерал-мајор Младен Вуруна потписали су Протокол о сарадњи у области школства два министарства.

Током тродневне посете Србији, чланови делегације Анголе посетили су више јединица и установа Министарства одбране и Војске Србије. ■

Обележавање стогодишњице Првог светског рата

9

У Министарству одбране одржан је први састанак Радне групе за обележавање стогодишњице Првог светског рата, којим је руководио државни секретар Зоран Ђорђевић. Министарство одбране и Војска Србије ће се, у оквиру обележавања годишњице историјских догађаја ослободилачких ратова Србије на државном нивоу, укључити учешћем на стручним семинарима, литерарним конкурсима, организовањем изложби, снимањем филмова, објављивањем фелтона у медијима и издавањем публикација.

Предложено је и да се покрене иницијатива за издавање пригодних поштанских марки поводом сто година од почетка Првог светског рата, Церске и Колубарске битке и војних празника, Дана Копнене војске, Дана пешадије и Дана Центра Копнене војске, као што је то учињено поводом сто година српског војног ваздухопловства. ■

Јубилеј фабрике „Застава–оружје”

У фабрици „Застава-оружје”, најстаријем индустријском предузећу у Србији, обележен је велики јубилеј – 160 година постојања, уз присуство бројних гостију. У Музеју стара ливница гостима се обратио генерални директор Раде Громовић осврнувши се на историју, рад и планове фабрике.

Испред Министарства одбране обратио се бригадни генерал др Бојан Зрнић.

– Мало је земаља у свету величине Србије које се могу похвалити сопственом одбрамбеном индустријом, а Војска Србије као корисник њених производа, осим развоја сопствених оперативних способности, даје значајну референцу у позиционирању и пласману тих производа на светском тржишту – истакао је генерал Зрнић.

Поводом јубилеја уручена су признања и Медаља тополивца колективима са којима фабрика успешно сарађује. Признање Златну плакету добило је Министарство одбране, а Сребрну плакету Генералштаб Војске Србије и Медија центар „Одбрана”. Плакету је у име те установе примио директор Медија центра потпуковник Славољуб Марковић.

Други део свечане академије одржан је у Књажевско-српском театру, где је изведена представа „Светионик истока и колевка запада” у којој су представљене значајне личности које су обележили рад фабрике од оснивања 1853. до данас. ■

Н. ДРАЖОВИЋ

Промовисани нови водници Војске Србије

Јачање подофицирс

Не заборавите да постоји увек нешто вредније и од наших живота, нешто о чему треба да учимо себе и своје потомке. То је љубав предака која је исказивана за своју домовину.

То осећање, не да морамо вратити, него је то осећање којим се морамо дичити. Ту нема политике, ту има само нечега што је изнад свега, а то је отаџбина – рекао је министар Родић на свечаности у Панчеву

Строј Војске Србије снажнији је од 19. октобра за 165 нових водника. На свечаности у Центру за обуку и усавршавање подофицира, у присуству министра одбране Небојше Родића, начелника Генералштаба генерала Љубише Диковића, представника Министарства одбране и Војске Србије, војно-дипломатског кора, верских заједница и локалне самоуправе, прочитан је указ у њиховом произвођењу у прве старешинске чиновне.

После завршеног основног курса за подофицире у трајању од 28 недеља, најбољи професионални војници, који су у Војсци Србије провели најмање три године, постали су подофицири. Међу њима је и осам жена. Први у рангу је водник Александар Војиновић, други водник Микица Мијалко-

вић, а трећи најуспешнији у генерацији је водник Вања Плауљевић.

Министар одбране Небојша Родић истакао је да се у свечаном строју налазе, до јуче најбољи професионални војници, а сада подофицири који ће командовати и обучавати војнике.

– Грађани Србије треба да знају да војници и старешине Војске Србије у борби против свих претњи по безбедност наше земље и у мировним мисијама широм света, увек и на сваком месту чувају и чуваће углед и част Србије – поручио је министар одбране.

Честитајући новопроизведеним старешинама прве чиновне, министар Родић је нагласио да они треба да буду поносни на припадност подофицирском кору.

– Личну храброст, снажну вољу, самодисциплину, одговорност и способност за тимски рад уткајте у способност својих јединица. Своје војнике обучавајте, учите их дисциплини и градите позитиван војнички дух јер сваку институцију, пре свега, чине њени људи и начин на који људи организовани и мотивисани успешно извршавају постављени задатак – нагласио је министар Родић и подетио на лик и дело народног хероја Стевице Јовановића који је погинуо у 25. години 1941. пружајући отпор окупатору, а чије име носи панчевачка касарна где је смештен Центар за обуку и усавршавање подофицира.

Генерал-мајор Ђокица Петровић, командант Команде за обуку, рекао је да је подофицирски кор богатији и подмлађен са 165 нових старешина, а да се са њима у строју

Министар Небојша Родић: Своје војнике обучавајте, учите их дисциплини и градите позитиван војнички дух јер сваку институцију, пре свега, чине њени људи и начин на који људи организовани и мотивисани усрешно извршавају постављени задатак

КОГ КОРА

налазе и професионални војници који су завршили лидерски курс и који ће следеће године бити на месту својих колега који се управо промовишу.

– На путу до првих подофицирских чинова они су прошли прописану селекцију и били изабрани и предложени за обуку од својих првих и главних подофицира, команди тактичког, здружено-тактичког и оперативног нивоа. Сваки од њих провео је у професионалној војној служби, као професионални војник, најмање три године. Нико од њих нема службену оцену мању од врло добре. Сваки од њих у досада-

шњем раду испољио је лидерске способности и завршио све предвиђене облике усавршавања као услов за долазак на Основни курс за подофицире. Њихова обука за подофицире трајала је 28 седмица или 912 дана – рекао је генерал Петровић.

Водник Александар Војиновић, припадник Специјалне бригаде, у обраћању најбољег у класи рекао да су се, завршетком школовања у Центру за обуку и усавршавање подофицира, њихове вишегодишње тежње оствариле.

После свечаности приређен је тактичко-технички збор на коме је приказан део наоружања и опреме и борбена средства која је приказао „Југоимпорт – СДПР“. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимила Душка СТЕФАНОВИЋ

Награде најбољим

Начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић наградио је првог у рангу водника Александра Војиновића ручним сатом, другог у рангу водника Микицу Мијалковића двогледом, а трећег, водника Вању Пауљевића ручном бусолом.

Бригадни генерал Стојан Батинић,
командант Прве бригаде Копнене
војске

Снага за поуздан одговор

Све што радимо усмерено је једном циљу, да професионални припадници јединице, од официра до последњег војника у строју, као и јединица у целини, буду оспособљени да у складу са мисијама и додељеним задацима адекватно одговоре на све изазове, ризике и претње безбедности

12

1. новембар 2013.

Средином 2006. године, од делова јединица тадашњег Новосадског корпуса и Оперативних снага, формирана је Прва бригада Копнене војске, коју чине команда, командни, пешадијски, оклопни, два механизована, инжењеријски и логистички батаљон, два артиљеријска и дивизион АРЈ ПВД.

Батаљони-дивизиони размештени су у четири гарнизона на територији Војводине – Нови Сад, Бачка Топола, Сремска Митровица и Панчево, и различитог су степена развијености. Бригада располаже високостручним професионалним људским и моћним ватреним потенцијалом.

Поводом 9. новембра – Дана јединице, разговарамо са бригадним генералом Стојаном Батинићем, командантом Прве бригаде.

■ *Господине генерале, у којој мери размештај јединица у четири гарнизона и више касарни усложњава процес командовања?*

– У гарнизону Нови Сад, поред дела јединица размештена је и команда бригаде. На удаљености од 55 до 115 километара од новосадског гарнизона размештени су и остали формацијски састави. Без обзира на размештај јединица, захваљујући организацијско-мобилизацијској структури и увођењу савремених телекомуникационих и информатичких средстава, остварујемо у потпуности ефикасно и непрекидно командовање.

■ *Интерроговска структура бригаде захтева сложу обуку појединаца и јединица?*

– Квалитетно планирање и организовање сложене и разноврне обуке обезбедили смо на свим

нивоима командовања. Уважавајући реалне услове материјалног и финансијског обезбеђења и захтеве за рестриктивним коришћењем средстава, добром координацијом и организацијом осигурали смо и потребне материјалне ресурсе за квалитетно извођење планираних садржаја обукавања.

Тежиште обуке је на јединицама у периоду интезивно обучавања и, нарочито, команде бригаде и непосредно потчињених команди. Само током ове године, са високим

результатима реализовали смо 287 гађања из пешадијског оружја са 3067 извршилаца, 20 гађања из колективног наоружања са 287 извршилаца, вежбу на терену пешадијске чете, 11 тактичких вежби, од одељења до чете, и осам тактичких вежби са бојним гађањем водног нивоа.

Нагласио бих како смо, на нивоу команди и специјалности од посебног значаја, успешно реализовали и обуку лица из резервног састава. Први пут од 2007. године извели смо војну вежбу са лицима из резервног састава пешадијске чете на полигону „Пескови“.

■ *Међународна војна сарадња је у сјалној узлазној љушањи. Какви су резултати и искуства на љом љлану?*

– У протеклом периоду курсирање, школовање и разне врсте усавршавања у иностранству завршило је 26 припадника. Веома добру сарадњу остварили смо са 5. пешадијском бригадом Оружаних снага Мађарске, са којом на простору Мађарске и у рејонима размештаја јединица наше бригаде од 2011. године реализујемо заједничке вежбе под називом „Комшије“ (Neighbours). До сада су реализоване четири, а овогодишња је одржана у априлу у месту Ујдоргорд у Мађарској. Ове године два пешадијска вода из састава бригаде чинила су окосницу мултинационалне Делта чете којом је командовао капетан Иван Јанковић, која је, уз припаднике оружаних снага из 17 земаља, учествовала у Украјини на вежби „Хитар трозубац 13“. (Rapid Trident 13).

■ *За љошребе Којнене војске у бригади се изводи и Курс за обуку командног кадра декларисаних јединица. Како оцењујете рад инструктора?*

– Курсеве за обуку инструкторског и командног кадра декларисаних јединица за ниво Копнене војске организовали смо у касарни „Бачка“ у Бачкој Тополи и завршило га је 60 официра и подофицира. Они чине квалитетан и респектабилан инструкторски потенцијал у обуци декларисаних јединица. Рекао бих да је бригада тиме постала расадник важног инструкторског кадра за потребе Копнене војске. Курс за обуку инструкторског кадра завршило је и пет припадника Прве бригаде. Поред верификованих, стручних извођача обуке, за успешно функционисање курсева један од најзаслужнијих старешина свакако је мајор Адам Хорват из 17. механизованог батаљона, командир курса.

■ *Припадници бригаде ангажовани су и на заштити административне линије са Косовом и Метохијом?*

– Од децембра прошле до почетка августа ове године бригада је била носилац обезбеђења административне линије на три базе, „Источни Мојстир“, „Мрче“ и „Боранце“. Тренутно, у Копненој зони безбедности, припадници бригаде ангажовани су на две базе, „Језерска махала“ и „Девојачка чука“, на којима одговорно и успешно реализују додељене задатке.

■ *Како сјте задовољни љрофесионалним војничким кадром?*

Учешће у мултинационалним операцијама

Податак да је приликом селекције људства за формирање стрељачког вода за за учешће у мултинационалној операцији на Кипру било дупло више пријављених кандидата од потребног броја, на најбољи начин осликава интересовање и жељу припадника бригаде за ангажовањем и доказивањем у оквиру снага за мултинационалне операције.

Од 2009. године, из састава Прве бригаде у мултинационалним операцијама ангажовано је укупно 47 лица, од којих четири официра, 18 подофицира и 25 професионалних војника, највише на Кипру (UNFICYP). По један официр и подофицир били су ангажовани у ДР Конго (MONUSCO). Тренутно, у саставу снага за мултинационалне операције налази се пет припадника бригаде. Два подофицира су у Сомалији, у саставу снага Европске уније (EUTM Сомалија), и два подофицира и један професионални војник у саставу снага за УН на Кипру (UNFICYP).

Посебно бих истакао припаднике стрељачког вода Прве бригаде, ангажованог, у оквиру контингента Републике Словачке, од 22. марта до 26. септембра прошле године у мисији УН на Кипру. Током извршења задатка вод је био распоређен у Сектору 4, који се протеже северним и јужним делом Кипра, на три локације, у кампу „Генерал Стефанек“ у Фамагусту и Патролној бази и Осматрачкој позицији код села Пила. Сви припадници вода одликовани су са више медаља и више пута похваљивани од стране разних инстанци међународног командовања. Поред тога, одато им је и признање као најобученијим, најдисциплинованијим и најпрофесионалнијим припадницима контингента.

У наредном периоду планира се учешће припадника бригаде и у мултинационалној операцији у Либану, за које професионалци јединице већ сада показују изузетно интересовање.

Цивилно-војна сарадња

На територији коју покрива јединица развили смо врло интензивну и успешну цивилно-војну сарадњу са свим релевантним институцијама у многим сферама живота и рада. Најчешће у подршци бројним културним и спортским манифестацијама. Уз значајну подршку Града Новог Сада, на пример, били смо домаћини и успешно реализовали овогодишње 5. спортско првенство Копнене војске.

Ипак, најзначајније наше ангажовање огледа се у пружању помоћи становништву приликом отклањања последица од природних непогода, за шта су јединице бригаде веома добро оспособљене, опремљене и спремне да у веома кратком времену одговоре позиву цивилних структура. Подсећам само на прошлогодишњу децембарску мећаву када је наша јединица из гарнизона Бачка Топола успешно деблокирала завејану деоницу ауто-пута Нови Сад–Суботица, пружајући притом помоћ завејаним путницима.

У сарадњи са локалним самоуправама већ четири године спроводимо акцију „Војни лекар на селу“. У десет сеоских насеља широм Војводине, од севера Бачке, до југа Срема и Баната, број прегледаних мештана у оквирима је четвороцифреног броја.

– Интересовањем и одзивом кандидата за професионалне војнике више сам него задовољан. Илустрације ради, у децембру протекле године на 70 упражњених места конкурисала су 373 кандидата, у мају ове године на 81 формацијско место 322, што у просеку износи око пет кандидата за једно место. Управо овакво интересовање младих за рад у јединицама бригаде отвара нам могућност избора све квалитетнијег професионалног војничког кадра.

Мултиетичност и мултиконфесионалност територије, тачније окружења гарнизона, осликава се у добром проценту и у јединицама бригаде, јер на конкурс се јављају кандидати различитих вероисповести и националности, што свакако сматрамо великим богатством наших јединица.

■ *Каква су Ваша очекивања од свештеника у бригади?*

– Очекујем да ће рад војног свештеника, који се у саставу бригаде налази од августа ове године, подићи ниво свести, савести и одговорности свих припадника јединице. Његов утицај на неговање војничких врлина и патриотизма, допринеће обликовању грађанске одговорности, а брига за људе помоћи развијању војничке свести о спремности на жртву и осећају бриге за другог и човечном поступању.

Војни свештеник и помоћник војног свештеника имају не само могућност, него и примарни задатак да и речју и делом врше овако сложен, али несумњиво важан и благотворан утицај на припаднике бригаде. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

Сусрет генерала Диковића и Де Русијеа

Начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић разговарао је 24. октобра у Београду са председавајућим Војног комитета Европске уније генералом Патриком де Русијеом.

Том приликом генерал Диковић је изјавио да је током разговора бити речи о реформама система безбедности на путу придруживања Србије Европској унији.

– Ми смо посебно заинтересовани за искуства која генерал Де Русије жели да нам пренесе по питању ангажовања у системима глобалне безбедности којима руководи Европска унија – рекао је генерал Диковић, истичући да генерал Де Русије пружа безрезервну подршку намерама наше војске за учешће у мисијама ЕУ, реформи система одбране и придруживању Србије Европској унији.

Захваљујући на позиву генералу Диковићу, генерал Де Русије нагласио је да су уз поменуте теме, у фокусу сусрета била и питања везана за изазове са којима се сусрећу и Србија и ЕУ.

– Као председавајући Војног комитета представљам 28 начелника генералштабова земаља чланица ЕУ и заједно пружамо савете када је реч о безбедносним питањима за све ентитете – рекао је генерал Де Русије, оцењујући да је допринос Србије веома значајан пре свега у мисији ЕУ у Сомалији, као и у борби против пирата у операцији ATALANTA.

– Сматрамо да је ово ситуација у којој обе стране добијају, јер партнери са собом доносе историју и стручност у војним пољима, и мислимо да треба да имамо ојачана партнерства са државама чланицама и са државама које нас окружују – истакао је генерал Де Русије.

Током тродневне посете делегација коју је предводио генерал Де Русије посетила је Војни музеј, Школу националне одбране и Центар за усавршавање кадрова АБХО у Крушевцу. ■

Б. МИЉИЋ

Спровођење НДП-а

Политички савет Владе за спровођење Националног акционог плана за примену Резолуције 1325 Савета безбедности Уједињених нација – Жене, мир и безбедност у Републици Србији одржао је седницу на којој је истакнут посебан напредак Србије у видљивости улоге жена у сектору безбедности, повећању заступљености жена у војсци, полицији, царини, у службама безбедности и у Управи за извршење кривичних санкција.

Захваљујући медијима и бројним едукацијама реализованим у сектору безбедности у дошло је до значајне промене свести о улози жена у пословима безбедности и унапређен је нормативни и институционални основ за изградњу механизма родне равноправности у друштву и делотворну заштиту жена у пракси.

У наредним месецима активности Политичког савета биће усмерене на подстицање међусекторске сарадње и размени искустава и добрих пракса у земљи и у региону. ■

Скупштина Клуба генерала и адмирала

На редовној годишњој Скупштини Клуба генерала и адмирала Србије, председник Скупштине генерал-потпуковник у пензији Љубиша Стојимировић истакао је да су у протеклом периоду постигнута запажени резултати. Нарочито је унапређена међународна сарадња, а планирано је да се у априлу идуће године, у организацији регионалног Савета Међународног консултативног комитета за југоисточну Европу, одржи међународна научна конференција посвећена стогодишњици од почетка Првог светског рата.

Обраћајући се скупу у име Генералштаба Војске Србије, генерал-мајор Слађан Ђорђевић рекао је да Клуб генерала и адмирала Србије негује посебан однос према виталним друштвеним вредностима, одбрани државе и високом степену одговорности за заштиту угледа Војске Србије и њених припадника.

Поводом одржавања Годишње скупштине, делегацију Клуба генерала и адмирала Србије примио је начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић.

За сарадњу и допринос афирмацији Клуба генерала и адмирала Србије додељене су захвалнице институцијама и појединцима. ■

З. П.

Посета министра одбране Хрватске

СНИМАО Д. БАНДА

У разговору министра одбране Небојше Родића са министром одбране Хрватске Антом Котромановићем, 28. октобра у Београду, истакнуто је да су одбрамбена и безбедносна сарадња веома успешне, а тежишне области обухватају размену искустава из мултинационалних операција, трансформацију оружаних снага, логистику, атомско-биолошко-хемијску одбрану и имплементацију система Планирања, програмирања, буџетирања и извршења.

– Србија је заинтересована за унапређење војнообразовне и војномедицинске сарадње, као и за успостављање војноекономске сарадње и заједнички наступ на трећим тржиштима – истакао је министар Родић.

Министри одбране разговарали су о могућем заједничком ангажовању у мултинационалним операцијама, као и о искуствима Хрватске у унапређењу административних капацитета у оквиру Заједничке безбедносне и одбрамбене политике Европске уније.

Министри Родић и Котромановић истакли су да су билатерални односи Србије и Хрватске од посебне важности за будућност региона. Оцењено је да улазак Хрватске у Европску унију пред-

ставља снажан подстицај за европску перспективу региона и исказана је захвалност на подршци коју Хрватска пружа нашој земљи на том путу.

Током посете министри Родић и Котромановић посетили су Специјалну бригаду у Панчеву и Речну флотилу у Новом Саду. Припадници Специјалне бригаде демонстрирали су противтерористичку и противдиверзантску борбу у градском и сеоском амбијенту, обуку у борилачким вештинама, а припадници 63. падобранског батаљона извели су борбени скок.

Приказ оперативних способности Речне флотиле министри су пратили са командног брода „Шабаци“, који је испловио са Београдског кеја Дунавом ка 1258 пловном километру. Ангажовани су речни миноловци, речни патролни чамци, амфибије, скеле, десантно јуришни чамци, а на води су приказане секвенце противминских дејстава, речног десанта, трагања и спасавања, као и противминских дејстава ронилаца.

– Истичем добру увежбаност коју сам видео и у Специјалној бригади и у Речној флотили, а сарадњу настављам у Хрватској – рекао је на крају посете министар Котромановићем. ■

Показатељи родне равноправности

Србија је по родној равноправности на 42. месту од 136 држава обухваћених овогодишњим извештајем Светског економског форума. То је помак за осам места у поређењу с 2012. годином, када се Србија први пут нашла у извештају који показује доступност образовања и здравствене заштите женама, али и могућности за њихово учешће у политичком и економском животу.

Први на глобалној листи пету узастопну годину је Исланд, где су разлике између мушкараца и жена најмање, а следе Финска, Норвешка и Шведска. Од петог до десетог места су Филипини, Ирска, Нови Зеланд, Данска, Швајцарска и Никарагва.

Земље су рангиране по способности да смање разлике између мушкараца и жена у четири кључне области – економији, политици, образовању и здравству.

Србија је најбоље пласирана у погледу учешћа жена у политици, на 39. позицији, на средини листе је по питању учешћа жена у образовању (55) и економији (59), док је међу најгорима у погледу здравствене заштите (111).

Према извештају Форума, жене у Србији могу очекивати 66 година живота без већих здравствених проблема, по стопи писмености жена Србија је 74. међу 136 земаља, по једнакости плата за исти рад 78, по учешћу жена у парламенту 22, а по броју жена министара на 68. месту у свету.

Извештај је показао и да су жене међу власницима у 29 посто компанија, а да су у 16 посто фирми на руководећим позицијама, као и да је удео жена у укупној запослености искључујући пољопривреду 44 процента.

Од земаља региона, Словенија је на 38. позицији на глобалној листи, Хрватска је 49, Македонија 57, а Албанија 108. по родној равноправности. ■

Извор: EurActiv

Безбедност у Југоисточној Европи

Семинар о имплементацији Заједничке безбедносне и одбрамбене политике земаља Југоисточне Европе одржан је у Београду у организацији Европског колеца за одбрану и безбедност, аустријског Министарства одбране и спорта, Министарства иностраних и европских послова Хрватске и Министарства одбране Србије. Скуп је завршни чин активности коју већ четири године реализује Институт за стратегијска истраживања Министарства одбране, домаћин семинара.

На отварању скупа учесницима су се обратили обратили помоћник министра за политику одбране Мирослав Јовановић, генерал Рајнхард Тришчак из Министарства одбране и спорта Аустрије и саветник у Амбасади Хрватске у Београду Марио Задро.

– Интеграција Западног Балкана у мрежу глобалне безбедности у интересу је свих држава региона и међународне заједнице – истакао је помоћник министра Јовановић, наглашавајући да утврђена безбедносна политика чини Србију значајним фактором регионалне безбедности и поузданим партнером у међународним односима.

У оквиру семинара одржано је више практичних радионица о заједничкој безбедности и одбрамбеној политици Европске уније и земаља Југоисточне Европе. ■

Управљање финансијама

Делегација Министарства одбране Хрватске, на челу са бригадиром Станком Ђаваром, начелником Сектора за информацијске и комуникационе системе, боравила је у посети Управи за буџет ради размене искустава у области управљања финансијама у систему одбране.

Делегацију је примио и помоћник министра за буџет и финансије Србислав Цвејић. ■

Конференција националних директора за наоружање

17

У Бриселу је, уз учешће представника земаља чланица НАТО, Европске уније, агенција и организација НАТО и земаља партнера, одржан састанак Конференције националних директора за наоружање, на коме је учествовао државни секретар Зоран Ђорђевић у пратњи припадника Војног представништва.

Учесници су размотрили актуелне технолошке трендове развоја савремених војних способности, које је у свом уводном излагању детаљно представио председавајући Војног комитета генерал Кнуд Бартелс. Размотрене су и могућности унапређења даље сарадње у области одбрамбене индустрије и представљена искуства појединих држава у области развоја наоружања и војне опреме.

На маргинама Конференције, државни секретар Ђорђевић састао се са националним директором за наоружање Словеније.

Конференција националних директора је редовни годишњи састанак носилаца функција опремања и изградње оперативних способности. Овогодишњем састанку присуствовала је и извршна директорка Европске одбрамбене агенције (ЕДА) Клод Франс Арно. ■

Одбрамбене консултације у Лондону

На трећим билатералним одбрамбеним консултацијама Србије и Уједињеног Краљевства у Лондону, делегација Министарства одбране и Министарства спољних послова Србије, коју је предводио помоћник министра за политику одбране Мирослав Јовановић, састала се са министром за међународну безбедносну стратегију Ендрјуом Мурисоном и директором за безбедносну политику Министарства одбране Стивом Мекартијем.

Истакнута је спремност британске стране да настави да подржава и помаже наставак реформи система одбране Србије, пружа саветодавну помоћ приликом отварања поглавља у области Заједничке безбедносне и одбрамбене политике (поглавље 31), као и имплементацију реализације циљева партнерства у оквиру Програма *Партнерство за мир*. Изражена је и заинтересованост за подршку британске стране у даљем развоју способности Војске Србије и координацији активности у развоју концепта оперативних способности. ■

Лет првог авиона „Ер Србије“ у пратњи војних авиона

Први авион компаније „Ер Србија“, Ербас А319 слетео је 19. октобра на београдски аеродром „Никола Тесла“ у пратњи два војна авиона миг 29.

И на првом пробном лету нови авион пратили су авиони српског војног ваздухопловства, *супер галеб* Г4 и два авиона миг 29, који су притом изводили активности у оквиру редовне летачке обуке „праћење цивилног авиона“. Први пробни лет обављен је на релацији Београд–Ниш–Београд, а други ка Новом Саду. Након тога, авион је прелетео Београд преко Ушћа, Калемегдана и Авале.

Све време, пратили су га авиони Војске Србије, а ангажовање припадника 204. ваздухопловне бригаде део је обуке припадника ловачке авијације на задацима пресретања, праћења и идентификације цивилног ваздухоплова.

Према речима команданта бригадног генерала Предрга Бандића, случај отмице цивилног ваздухоплова једна је од највећих претњи безбедности у савременом свету, а праћење новог авиона била је прилика за припаднике домаћег војног ваздухопловства да у пракси увежбају међународно прописане и прихваћене процедуре које се примењују у случају отмице цивилног ваздухоплова.

Потпуковник Александар Пипоски, који је пилотирао једним од мигова, истакао је да је велика част пратити лет новог авиона националног авиопревозника, али да су он и његове колеге биле, пре свега, фокусиране на професионалну страну свог задатка.

Ербас А319 представљен је јавности 25. октобра на београдском аеродрому „Никола Тесла“, а први званични лет, са именом Новака Ђоковића, имао је 26. октобра за Абу Даби.

Представљању новог авиона присуствовали су први потпредседник Владе Србије Александар Вучић, генерални директор „Ер Србије“, Дане Кондић и председник „Етихад Ервејса“ Џејмс Хоган. Најављено је да ће, поред постојећих 29 линија, у зимском реду летења бити уведени летови до Абу Дабија, Бањалуке, Букурешта, Љубљане и Прага, као и седам нових траса у периоду између јануара и априла следеће године. ■

Одликовања за српске мировњаке у Либану

Командант Сектора „Исток“ у мисији УН у Либану, шпански бригадни генерал Фернандо Лопез дел Позо, одликовао је медаљама Уједињених нација за ревносну службу тридесет и четири припадника српског контингента.

На војној свечаности која је уприличена у бази УН 7-2 „Мигел де Сервантес“, близу града Маржајуна у јужном Либану, српским војницима додељена су одличја заједно са припадницима шпанске и салвадорске војске.

Уз речи захвалности за несребичан и стручан допринос током шестомесечног ангажовања на очувању мира и безбедности у овом делу Блиског истока, генерал Дел Позо је

припадницима пешадијског вода и штабним официрима пожелио добро здравље и успешну војничку каријеру.

Почетком новембра, пешадијски вод из Четврте бригаде Копнене војске замениће чета из Треће бригаде, па ће у мисији UNIFIL у наредном периоду бити ангажовано око 150 официра, подофицира и војника у оквиру сваке ротације. ■

Мировњаки у мисијама у Конгу и Сомалији

Заменик команданта Здружене оперативне команде генерал-мајор мр Горан Радовановић разговарао је с припадницима Министарства одбране и Војске Србије који ће бити ангажовани у мултинационалним операцијама у ДР Конго и Сомалији.

У Конго, на дужности у санитарском тиму за евакуацију ваздушним путем у мисији MONUSCO, одлазе потпуковник Предраг Кастратовић, поручник Наташа Стошић, старији водници Бобан Каличанин и Милош Ђокић и војни службеници Виолета Зечевић и Јована Ђатовић.

На дужности у санитарском тиму у војној операцији EUTM Somalia у Уганди упућују се потпуковник Драган Коруга, заставник Александар Николић, старији водник прве класе Срђан Вукаловић и војни службеник Момчило Терзић. ■

Сусрет начелника генералштабова Србије и Румуније

После сусрета са начелником Генералштаба Војске Румуније генерал-потпуковником Штефаном Данилом, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић истакао је да је сусрет нова прилика за унапређење војне сарадње.

Једна од кључних тема током разговора било је удруживање капацитета на регионалном нивоу.

– Првенствено, било је речи о коришћењу полигона „Капу Мидија“ у Румунији за гађање циљева у ваздушном простору са лаким преносним системима, затим, нашег Центра за усавршавање кадрова АБХО, коришћењу капацитета базе „Југ“ ради припрема за учешће у мултинационалним операцијама, као и о сарадњи у области школовања и усавршавања – нагласио је генерал Диковић. Разговори о удруживању снага односили су се и на област треће мисије војске, помоћи цивилном становништву у случају природних непогода и катастрофа, а нарочито на потенцијално учешће наших снага у Мултинационалном батаљону „Тиса“, кога чине припадници оружаних снага Румуни-

је, Мађарске, Словачке и Украјине.

Посета Србији, оценио је генерал Данила, израз је јаке војне сарадње двеју земаља.

– Веома је важно да сарађујемо у циљу регионалне безбедности и сигурности. У ово време финансијских тешкоћа, за све је значајно да изнађу решења за заједничке активности, како би се избегло њихово дуплирање, а да би смо сви заједно радили на постизању истог циља – поручио је генерал Данила.

Имајући у виду да Румунија већ две године председава Саветом министара одбране југоисточне Европе, генерал Данила пренео је став министра одбране Румуније, Мирчеа Душе да је Србија веома важна за сарадњу и безбедност у региону.

Током тродневне посете Србији, делегација Војске Румуније обила је 204. ваздухопловну бригаду Војске Србије и Војну академију. ■

Б. МИЉИЋ
Снимио Ј. МАМУЛА

Посета команданта Копнених снага Румуније

Начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић и командант Копнене војске генерал-потпуковник Александар Живковић у одвојеним сусретима разговарали су са члановима делегације Копнених снага Румуније коју је предводио командант генерал-мајор Мирче Саву.

Главне области сарадње две армије су заједничке вежбе и обука, системи за контролу ваздушног простора, саобраћај и транспорт, као и размена искустава у реформи система одбране. Сарадња у последњих неколико година интензивирана је заједничким вежбама „Дунавска стража“, „Тиса“, „Saber Dawn“, „Saber Guardian“ и на вежби специјалних јединица балканских земаља „Eagle 2013“.

Генерали Живковић и Саву разговарали су о организацији и најзначајнијим задацима копнених војски и искуствима из учешћа у мултинационалним операцијама. Током посете делегација је посетила Специјалну и Другу бригаду и базу „Југ“. ■

Транспорт опреме за UNIFIL

Центар за мировне операције успешно је завршио прву фазу комбинованог транспорта главне опреме и људства за потребе мултинационалне операције UNIFIL у Либану. Друмским и железничким транспортом у луку Бар су из Ниша транспортовани наоружање, као и главна опрема пешадијске чете, која се састоји од теретних, теренских и борбених возила.

У другој фази, ова средства ће бродом бити превезена до луке у Бејруту, а затим ће бити транспортована до зоне операције UNIFIL на југу Либана. Трећа фаза подразумева превоз 130 војника чартер летом са нишког аеродрома до аеродрома у Бејруту.

Свечани испраћај планиран је 4. новембра у касарни „Књаз Михаило“ у Нишу. Упућивањем пешадијске чете у Либан, Војска Србије ће у осам мултинационалних операција имати 214 својих припадника. ■

Освештан храм у Генералштабу

Чин за нову историју

Патријарх српски Иринеј, уз саслужење епископа јегарског Порфирија и епископа липљанског Јована обавио је велико освећење богослужбеног простора у Генералштабу Војске Србије.

Великом освећењу храма посвећеног великомученику Георгију и архијерејској литургији присуствовао је начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић са сарадницима.

– Освећењем богослужбеног храма у Генералштабу Војске Србије, чином који ће ући у историју нашег народа, потврђујемо да је војска део народа и да дели његову судбину. Војска је део живота народног, а део живота народа су и свештеници које, божијом вољом и народном жељом поново уводимо у Војску Србије. То је велики историјски догађај. Овим светим чином, великим освећењем храма враћамо се нашој историји и нашој култури. Тиме омогућавамо верујућем делу нашег народа у војсци да има своје представнике, представнике православне, католичке и муслиманске вере. Војник је део народа, без обзира на веру коју исповеда. Војска је увек служила своме народу, а сада, после паузе од седам деценија, увођењем свештеника, поново потврђује ту истину – рекао је патријарх српски Иринеј.

После литургије патријарх српски Иринеј уручио је Грамате за велики допринос увођењу верске службе у Војску Србије генерал-мајору Слађану Ђорђевићу, начелнику Управе за људске ресурсе, пуковницима Петру Бошковићу, начелнику Управе за односе са јавношћу и Стевици Карапанцину и секретару у Министарству културе Игору Јовичићу. ■

Д. ГЛИШИЋ
Смилио Ј. МАМУЛА

Откривена спомен-плоча
потпоручнику Борку Никитовићу

Херој Вуковара

Начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић, заједно са председником општине Пожега Милованом Мићовићем и председником локалног Удружења ветерана Драганом Мићовићем, открио је 16. октобра у Узићима код Пожеге спомен-плочу потпоручнику Борку Никитовићу, који је херојски изгубио живот штитећи своје војнике током ратних дејстава у Вуковару 1991. године.

У присуству представника Министарства одбране и Војске Србије и Никитовићеве родбине и пријатеља, његов колега са класе Војне академије пуковник Жељко Гавриловић рекао је да му је част што је познавао младог официра Југословенске народне армије који је достојно одужио свој дуг отаџбини.

– Био је најбољи међу нама. Вуковац у основној школи, најбољи ђак Пожеге, непрекоран и у Војној гимназији, да би Војну академију завршио са просечном оценом десет, па је на свечаној промоцији у чин потпоручника проглашен најбољим питомцем те високошколске установе. Ради тога је, као најбољи, и добио службу у Гардијској бригади – рекао је Гавриловић.

Мајка погинулог официра Зора Никитовић захвалила је „својој војсци“ што није заборавила њеног сина.

Спомен-плоча постављена је на згради Основне школе „Петар Лековић“, у коју је ишао Борко Никитовић, а њени садашњи ученици одсвирали су тим поводом химну „Боже правде“ и рецитовали родољубиве стихове. ■

В. ВЈЕШТИЋ

Вежба „Јесен 2013“

Показна вежба „Јесен 2013“ четврте класе слушалаца за резервне официре санитетске и ветеринарске службе на добровољном служењу војног рока успешно је изведена на Војномедицинској академији. Тема вежбе било је збрињавање угрожених у условима ванредне ситуације, земљотреса. За слушаоце, осим провере већ стечених знања, циљ је и стицање нових, уз овладавање вештинама и искуствима у руковођењу и командовању санитетским тактичким и здружено-тактичким јединицама и организацији рада на санитетским етапама и пружању медицинске помоћи.

Обраћајући се гостима и аустријским лекарима, који су на ВМА завршили курс „Ратне хирургије“ и војној делегацији Анголе, начелник Управе за војно здравство бригадни генерал проф. др Зоран Поповић истакао је да Тренинг центар санитетске службе ВМА, који је организатор вежбе, својим резултатима заслужује да буде декларисан као регионални центар. До сада је више од 130 припадника Министарства одбране и Војске Србије обучено за учешће у мисијама УН у Конгу и Европске Уније у Сомалији.

Начелник Војномедицинске академије, бригадни генерал проф. др Маријан Новаковић рекао је да су помоћ и брзо реаговање у ванредним ситуацијама обавеза свих нас, и то не само према нашим грађанима, већ и према комшијама и пријатељима.

Показна вежба „Јесен 2013“ настављена је у Центру за контролу тровања ВМА, где је приказана ситуација изливања гаса и токсичних материја из хемијског постројења и санирање последица уз збрињавање затрованих. На једној од радних тачака, у касарни Бањица, представљен је рад екипа на подручју захваћеним земљотресом. Презентоване су и активности хируршких мобилних тимова на збрињавању повређених, као и санитетска прихватница и евакуација ваздушним путем. ■

В. ВЈЕШТИЋ
Снимио Д. АТЛАГИЋ

Сећање на академика Изидора Папа

Поводом обележавања стогодишњице рођења генерал-пуковника академика проф. др Изидора Папа, једног од најистакнутијих хирурга на нашим просторима, на Војномедицинској академији откривена је спомен-биста и представљена публикација „Изидор Папо – живот и дело“ аутора др Владимира Јокановића и сарадника.

Откривању бисте присуствовали су начелник Управе за војно здравство бригадни генерал проф. др Зоран Поповић, ректор Универзитета одбране у Београду генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић, чланови проширеног колегијума начелника ВМА, као и аустријски хирурзи који тренутно похађају курс ратне хирургије на ВМА.

Откривајући спомен-бисту начелник ВМА бригадни генерал проф. др Маријан Новаковић рекао је да је генерал Папо један од великана српске војне медицине који је постигао све што се у професионалном и академском смислу може постићи. Остаће упамћен у историји српске медицине као лекар на чијем примеру се и може учити о животу и професији лекара. ■

Обука резервног састава

У центрима за обуку Команде за обуку у Ваљеву, Пожаревцу и Горњем Милановцу изведена је петодневна обука лица из резервног састава. Укупно 120 лица из свих састава територијалних снага груписано је за обуку за специјалности родова пешадије, артиљерије и инжењерије и службе телекомуникација. Они су на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ извели показна гађања из пешадијског и артиљеријског наоружања.

Јединице Прве бригаде завршиле су овогодишњи циклус обучавања лица из резервног састава у касарни „Бошко Палковљевић Пинки“ у Сремској Митровици, на полигону „Пескови“ и стрелишту „Шанац“.

Током дводневне интензивне обуке, возачи и нишанције на тенковима М84, возачи борбених возила пешадије БВП, артиљеријски топографи, снајперисти, послужоци, кувари и резервни састав других специјалности, уз искусне старешине, обнављали су и утврђивали знања стечена током одслужења војног рока, неопходна за одржавање потребног нивоа обучености за одговарајуће формацијско место.

У 21. пешадијском батаљону Друге бригаде Копнене војске реализована је десетодневна обука лица из резервног састава на логорској просторији у Вареву надомак Рашке, док се поједини садржаји реализовани на стрелишту „Зимовник“.

А у касарни „Никола Пашић“ у Зајечару завршена је обука резервног састава 32. пешадијског батаљона Треће бригаде. ■

Чланови удружења „Победник“ са ваздухопловцима

Припадници 204. ваздухопловне бригаде угостили су на аеродрому „Батајница“ чланове Удружења за особе са и без инвалидитета „Победник“ из Новог Београда и упознали их са животом и радом јединице.

У поздравном обраћању гостима, међу којима је највише било малишана, координатор акције мајор Ненад Стевић подсетио је да је 204. ваздухопловна бригада позната као добар домаћин и организатор бројних догађаја хуманитарног карактера из домена цивилно-војне сарадње.

Осим разговора са ваздухопловцима, одушевљени гости могли су да погледају филм „204. ваздухопловна бригада“, изложбу макета ваздухоплова из колекције заставника Саше Јовановића и део војних ваздухоплова на стајанци аеродрома. Посету су обележила и такмичења у стоном тенису и боћању у којима су снаге одмерили чланови удружења и припадници бригаде.

– Ово је незаборавно искуство како за најмлађе чланове удружења тако и за нас старије. Захваљујем Војсци Србије и Комади 204. ваздухопловне бригаде што су нам пружили ову јединствену прилику да се дружимо са њеним припадницима. Неописиве су емоције ове деце која су са нама овде јер су осетили да нису заборављени чланови друштва – каже председник удружења „Победник“ Момчило Савић.

Спортско рекреативно удружење за особе са и без инвалидитета „Победник“ броји око 80 чланова и познато је по труду да под слоганом „Равноправно до циља“ пружи особама са инвалидитетом могућност да се баве спортом. ■

З. СОКИЋ
Снимио И. ИВАНОВ

ВЕСТИ

>>> У НАСЕЉУ „Војвода Степа Степановић“ у Београду још шеснаест припадника система одбране добило је кључеве нових станова. До сада је на овој локацији усељено укупно 492 стана. У односу на раније уговорене станове Министарству одбране припало је још 25 трособних станова на име умањења накнаде за уређење градског грађевинског земљишта, што укупно износи 748 стана. Такође, на име гаражног простора биће прибављено још тридесетак станова. ■

>>> НА ВОЈНОМЕДИЦИНСКОЈ академији одржан је четвородневни курс о ратној хирургији, први овакве врсте, намењен аустријским официрима лекарима на усавршавању. Учеснике семинара поздравили су начелник Управе за војно здравство бригадни генерал проф. др Зоран Поповић и начелник ВМА бригадни генерал проф. др Маријан Новаковић. ■

>>> КОМАНДАНТ ВиПВО генерал-мајор Ранко Живак разговарао је с члановима Клуба генерала и адмирала Србије коју су боравили у посети том виду Војске Србије. Пензионисани генерали и адмирал облици су потом 204. ваздухопловну бригаду на аеродрому Батајница. ■

>>> СТРУЧНУ расправу на тему „Искуства у примени Правилника о елементима, садржају и стандардима за оцену стања и оперативних и функционалних способности Војске Србије“ отворио је командант Команде за обуку генерал-мајор Ђокица Петровић, а присуствовали су представници организацијских јединица Генералштаба. ■

>>> ЗАМЕНИК команданта Копнене војске генерал-мајор Милосав Симић посетио је у Варпалоти у Мађарској официре Војске Србије који учествују на командно-штабној вежби подржаном рачунарским симулацијама и вежби на терену „Active Guardian 2013“, чија је тема била отклањање последица техничко-технолошких несрећа и катастрофа. ■

>>> СЛУШАОЦИ 57. класе Генералштабног усавршавања Школе националне одбране посетили су команду Копнене војске и Команду за обуку, у оквиру наставне посете из предмета „Командовање и руковођење“. Циљ посете је упознавање са функцијама и задацима ових састава Војске Србије. ■

>>> У ОРГАНИЗАЦИЈИ Одељења за цивилно-војну сарадњу Генералштаба одржан је шести Регионални курс о цивилно-војним односима и цивилно-војној сарадњи. Поред припадника Министарства одбране и Војске Србије, курс су похађали и припадници оружаних снага Босне и Херцеговине, Грузије, Либана, Мађарске, Македоније, Русије Украјине, Хрватске и Црне Горе. ■

>>> ДРУГИ „LOGREP Basic“ курс одржан је у Центру за обуку логистике у Крушевцу, у оквиру сарадње између оружаних снага Италије и Војске Србије. Курс су реализовали инструктори НАТО мобилног тима из Латине мајор Алесандро Ђећере и капетан Бенедето Напи. ■

>>> У ОКВИРУ сарадње са оружаним снагама Холандије и пројекта „Подофицир“, у Центру за обуку и усавршавање подофицира боравили су представници Центра за истраживање и развој Краљевске војне школе Холандије. Циљ посете је помоћ у развијању нових програма обучавања и планирања. ■

>>> У ЦЕНТРУ за усавршавање кадрова АБХО одржан је састанак с представницима Организације за забрану хемијског оружја (ОРСВ), на коме су усаглашене појединости у вези с реализацијом тренинга инспектора ОРСВ са реалним високотоксичним хемикалијама у новембру 2013. године. ■

>>> У ЦЕНТРУ за мировне операције одржан је Основни курс за учешће у мултинационалним операцијама, организован у сарадњи са Министарством унутрашњих послова Србије и центрима за мировне операције Босне и Херцеговине и Хрватске. ■

>>> ПЕТОДНЕВНИ курс за оспособљавање лица за рад у систему научених лекција, реализован је у организацији Управе за обуку и доктрину Генералштаба. Курс је завршило 20 официра Војске Србије. ■

>>> У ЦЕНТРУ за обуку путем симулација одржана је вежба подржана рачунарским симулацијама „Комрен 2013“, на тему „Артиљеријски дивизион у подршци јединицама Копнене војске у нападу“. Команда Првог топовско-хаубичког артиљеријског дивизиона из састава Мешовите артиљеријске бригаде из Ниша увежбавала је командовање током операција, а руководилац вежбе био је начелник штаба потпуковник Дејан Петковић. ■

>>> СВЕЧАНОМ академијом у Дому Војске обележено је 110 година од оснивања Удружења ратних добровољаца 1912–1918. године, њихових потомака и поштовалаца и 85 година „Добровољачког гласника“, часописа који чува сећање на јунаке ослободилачких ратова Србије. ■

>>> У ОРГАНИЗАЦИЈИ Удружења ратних и мирнодопских војних инвалида Србије у Дому Војске одржана је свечана академија поводом обележавања 150 година од доношења првог Закона о војним инвалидима у Србији, две деценије од обнављања рада Удружења РВМИ и 100 бројева информативног гласила „Војни инвалид“, покренутог 1995. године. ■

>>> ПРАШКИ мешовити хор, један од најбољих аматерских хорова у Чешкој, одржао је концерт у Дому Војске у Београду. Ово је њихов први наступ у Србији, а на програму је био избор из најбољег чешког хорског музичког стваралаштва. ■

>>> РОМАН „Етика сећања – успомене команданта пешадијског пука ЈНА“ Будимира Стојковића представљен је у Дома Војске у Београду. О делу су говорили рецензенти др Драго Ручнов, пуковник др Илија Кајтез, пуковник у пензији Миодраг Ђукановић и аутор. ■

>>> КОМАНДА Центра за обуку у Ваљеву поклонила је књижни фонд расформиране Гарнизонске библиотеке, осим војно-стручне литературе, Матичној библиотеци „Љубомир Ненадовић“ у Ваљеву. ■

>>> ПОСЛЕ месец и по дана проведених у војсци, 489 војника на добровољном служењу војног рока у Сомбору, Ваљеву и Лесковцу, реализовали су проверу обучености из тактичке, ватрене и стројеве обуке и познавања Правила службе. ■

>>> ПОТПУКОВНИК Ненад Милосављевић освојио је прво место у трци на пет километара, која је организована у штабу мисије UNIFIL у граду Накура. На трци је учествовало око 250 учесника из свих састава мисије, а међу њима и капетан Оливер Манџукић. Милосављевић и Манџукић су на дужностима штабних официра у Команди мултинационалне операције UNIFIL. ■

>>> ПОТПОРУЧНИК Мирослав Марковић победник је Меморијалне атлетске трке „Дивизијски генерал Светомир Ђукић“ у Ваљеву, у категорији учесника из Војске Србије. Други је разводник Слободан Јевтић, а трећепласирани потпоручник Данијел Менковић. У женској конкуренцији победник је десетар Милица Којић, а другопласирана је потпоручница Данијела Којић. Сви су припадници 2. центра за обуку. ■

Ваздухопловци у посети ђацима ивањичког краја

Основна школа „Мајор Илић“ у Кушићима код Ивањице била је недавно домаћин припадницима 204. ваздухопловне бригаде. У оквиру обележавања „Дечије недеље“, хеликоптер газела слетео је на сеоски стадион где су га одушевљено дочекали ученици школа из Маскове, Опаљеника, Подјавора, Деретина и Кушића као и бројни мештани.

Након отвореног часа и заједничког фотографисања са малишанима, мештанима и наставницима припадници бригаде су у просторијама школе, која носи назив по хероју Јаворске битке мајору Илићу, приказали промотивни филм о бригади и одржали час о животу и раду припадника Војске Србије. Занимљиво је да је неколико садашњих припадника ваздухопловства управо у овом крају завршило основно школовање.

Деца је након пројекције филма највише интересовало како постати пилот, колико високо може да лети авион, колики је распон крила, да ли девојке могу постати војници...

Потпоручница пилот Ана Тадић, једна од прве три девојке у новијој историји српског војног ваздухопловства, уручила је по једну књигу најбољим ученицама 4. и 8. разреда – Анђели Грковић и Мири Ђировић. Ученица другог разреда Дуња Циврић имала је прилику да испроба Анину пилотску кацигу.

Мајор пилот Денис Војводић, поручник Мирослава Ђошић, старији водник прве класе Милован Шкоро и координатор акције Зоран Сокић стрпљиво су одговарали на питања радозналих малишана.

Школа у Кушићима наследник је прве школе која је у Миланци изграђена далеке 1853. године, а носи назив по хероју битке на планини Јавор у српско-турском рату 1876. године, мајору Михаилу Илићу. ■

3. СОКИЋ

Међународна вежба специјалних јединица „Eagle 2013“

За безбеднији Балкан

Током пет дана, од 21. до 25. октобра, више од 100 специјалаца из партнерских земаља увежбавали су противтерористичке акције са колегама из Специјалне бригаде Војске Србије, на међународној вежби специјалних јединица балканских земаља „Eagle 2013“. На вежби су учествовали припадници војски Србије, Румуније, Бугарске, Грчке, Турске, Босне и Херцеговине, Македоније и Црне Горе.

Завршном дану вежбе на полигону „Орешац“ присуствовао је начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић са сарадницима као и представници земаља учесница.

– Највећа добит од ове вежбе јесте поверење, разумевање, спремност на сарадњу међу вама што ће, сигурно, допринети већој безбедности у овом региону – рекао је генерал Диковић. Он је честитао свим уче-

сницима вежбе на показаним способностима, а командама Копнене Војске и Специјалне бригаде на „примењено планираној, припремљеној, организованој и изведеној вежби“.

Последњег дана вежбе специјалци из осам земаља приказали су синхронизовано решавање веома сложене противтерористичке акције у којој су користили бојеву муницију. Свака јединица имала је своје наоружање, а припадници турске војске

користили су хеликоптере „Black Hawk“.

Вежба се састојала из падобранског десанта, дејства снајперских тимова, противтерористичке борбе у насељеном месту, дејства на утврђени објекат, заседе, извлачења и неутралисања експлозивне напаве и евакуације повређених. Символично је завршена заједничким падобранским скоком са заставама земаља учесница.

Заједничка вежба специјалних јединица балканских земаља први пут је изведена прошле године у Македонији, док ће наредне године домаћин бити Турска. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимио Горан СТАНКОВИЋ

Контролна пловидба после четворогодишњег ремонта

Козара опет ПЛОВИ

Михољска недеља у Смедереву, на Дунаву. „Козара“, брод посебне намене (БПН) 30, испловљава према Београду, на једну од последњих провера пре него што, као командни брод Речне флотиле, поново буде у Другом речном одреду на Ушћу

Дан окупан сунцем, а Дунав распросто тепис без набора пред лепотицом која је, под именом „Кримхилд“, свечано поринута у (тада) немачкој луци Линц, далеког 15. септембра 1939. године.

– На брод! Команду изговара министар одбране Небојша Родић, који је пре тога, у маниру поморца приликом уласка на пловило, током преласка „сиза“, прво поздравио заставу на крми, а онда је, након звиждука пиштаљке која значи команду (мирно!) одсечно изговорио фразу после које је ова пловидба са сјајним поводом могла да почне. Завршила се успешно, четири сата касније, тамо где и како је пла-

нирано, у Другом речном одреду Речне флотиле, на београдском Ушћу.

Сви који „Козару“ знају од раније, и без озбиљнијег бављења подугачким списком новина, којима може да се подичи, видели су да то више није онај брод који је пре четири године упловио на генерални ремонт и модификацију у зимску луку апатинског бродоградилшта. Старо је његово часно име, историја и део трупа. Све остало је ново.

Током ове фазе верификационих испитивања, које обавља Технички опитни центар, „Козаром“ плове министар одбране Небојша Родић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић са сарадницима, међу којима су државни секретар Зоран Ђорђевић и командант Копнене војске генерал-потпуковник Александар Живковић.

Високи гости обишли су све виталне системе брода, који после модернизације, како се могло чути

током презентације команданта Речне флотиле пуковника Андрије Андрића, има све предуслове за безбедно, поуздано и економично коришћење наредних 25 до 30 година. „Козара“ је први војни брод у региону са уграђеном дизел-електричном пропулзијом, која омогућава миран, готово бешуман и економичан рад, а општем утиску моћног пловила доприносе и савремени навигациони систем, који значајно повећава безбедност и омогућава пловидбу по магли и ноћу уз ефикасно откривање циљева.

Осим посаде, на броду дуже може боравити 70 лица, а може лако бити преуређен за друге намене. По

ТЕХНИЧКИ ИЗАЗОВ

Истичући задовољство сарадњом са Министарством одбране, Коста Зутковић, директор BEOLINE GROUP, каже да су радови на генералном ремонту и модификацијама оваквог брода били изузетно захтевни. Посебан изазов за извођача представљала је уградња дизел-електро пропулзије, првог бродског погона такве врсте у Србији.

СИГУРНОСТ ПЛОВИДБЕ

Ремонтованим и модификованим бродом неупоредиво су олакшани навигација и безбедност на унутрашњим пловним путевима. Возња брода, и све обавезе везане за командовање пловилом, представљају изузетно велику одговорност, како за команданта тако и за сваког члана посаде, али, у исто време, и немерљиво задовољство, каже мајор Душан Ристић, командант „Козаре“.

ПЛОВИО И ПЛОВИО

За Речну флотилу „Козара“ је најзначајнији пловни објекат, који ће служити као командни брод, брод за школску обуку морнара, као резиденцијални објекат за протоколарне сврхе. То је брод база, матица, који може да опслужи све остале бродове Речне флотиле и чији танкови носе 25.000 литара питке воде и 59 тона дизела. Дуг је 67, а широк 9,5 метара, тежак 550 тона.

Од 1939. године пловио је више од 55 година, а 14 је провео на ремонту. Препловио је више од 230.000 километара.

потреби, може пловити као школски брод, објекат за обуку, али и у привредне и друге сврхе, или протоколарне.

Респектабилна опрема

Четворогодишњи ремонт „Козаре“, чија два дизел-електрична агрега-

та, у економичном режиму коришћења, троше око 70 литара еуродизела, коштао је 249,5 милиона динара, што је готово пет пута мање од цене новог брода ових карактеристика. Два мотора из 1939. године и даље раде, али се размишља да буду понуђени за музејске сврхе Немцима, који су их и произвели.

СВЕДОК ВРЕМЕНА

„Козара“ је крајем маја 1961. године у поткозарском селу Градина, делу јасеновачког споменичког комплекса, „уматичена“, а набављена је само неколико месеци раније од немачког „Баварског Лојда“. Брод је добио име по планини која је постала синоним страдања српског народа у Другом светском рату.

Раније, као део окупационих снага брод је, под именом „Кримхилд“, као један од три брза матична брода базе, био део немачке морнарице. Свечано поринуће „Кримхилда“, у тада немачкој луци Линц, било је 15. септембра 1939. године, након чега је брод је укључен у састав Црноморске флоте немачке морнарице, као командни брод команданта за поморске и речне снаге на сектору Дунава, Црног мора и Дњепра, те као брод матица и за један дивизион миноловаца.

У том периоду више пута пловио је кроз Београд и Нови Сад, као део окупационих снага. У саставу Црноморске флоте био је све до 1945. године. Тада нико није ни слутио да ће једног дана бити југословенски, а затим и српски.

Од капитулације Немачке до 1948. године брод је био ратни плен америчких окупационих снага и слу-

жио је за смештај штабова дивизија. Према подацима бродарског музеја у Регензбургу, име му је промењено у „Орегон“. Касније, брод је предат фирми „Баварски Лојд“, која му је вратила старо име и претворила га у хотел. Сходно новој намени „Кримхилд“ је изгубио наоружање и добио нову, другачију опрему. Као брод ресторан, коришћен је све до 1954. године, када је због нерентабилности затворен. Том приликом отегљен је у један рукавац Дунава и предат на чување. Наредних шест година „Кримхилд“ ће бити стамбени објекат.

У време кад је немачки брод преживљавао најгоре тренутке од изградње, у југословенској речној флотили указала се потреба за ратним бродом посебне намене, који би могао да буде истовремено и пловећа учионица и командни брод и база-матица за све друге бродове Флотиле. Решење је пронађено управо у броду „Кримхилд“, који је, некако у то време, постао предмет трговинске размене између сисачког „Дунавског Лојда“ и „Баварског Лојда“ из Регензбурга. С обзиром на то да је Немцима уместо ратног брода био потребнији један теретни шлеп, на договор се није дуго чекало, па је „Кримхилд“ релативно јефтино, практично по цени главних мотора, постао

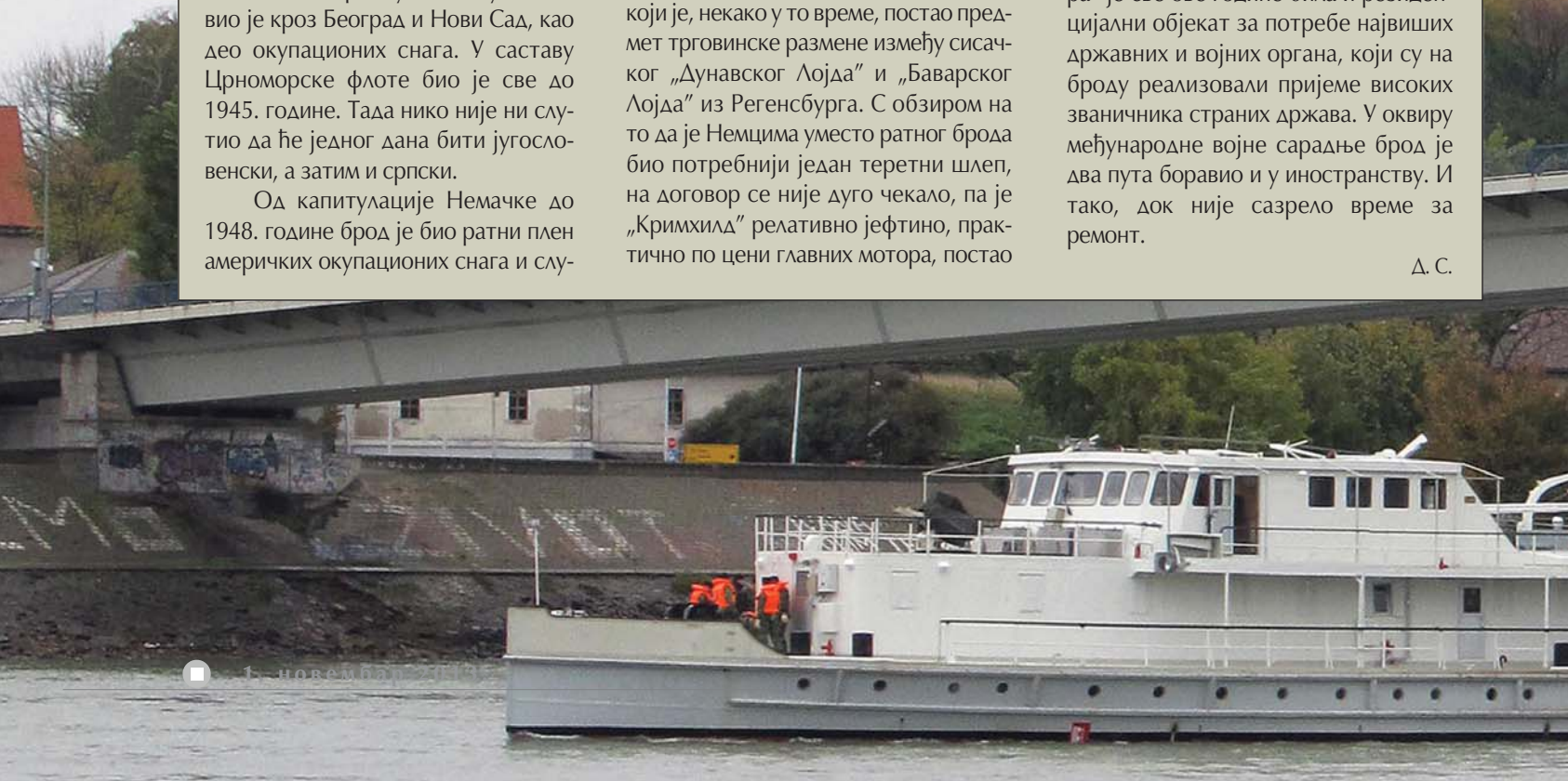
власништво југословенског бродарског предузећа.

Убрзо се показало да ратни брод није био рентабилан у привреди, па је „Кримхилд“ понуђен Флотили, као решење проблема насталих због непостојања командног брода. Тадашњи командант Речне ратне флотиле капетан бојног брода Михаило Тодоровић није се много двоумио па је за непуних шест месеци брод „Фрушка гора“ замењен за „Кримхилд“, који тако постаје пловило „број 1“ у Флотили.

Од доласка у јединицу брод је коришћен као брзи матични брод за мање јединице, приликом њихових возњи по пловним путевима Дунава, Тисе, Саве, Драве и Бегеја. Све време брод је био и командни брод команданта Речне ратне флотиле. Осим команданта, на брод су укључиване и команде привремених састава за командовање вежбама и гађањима, а кад није било вежби „Козара“ је служила као пловећа учионица.

Нема поморског старешине, младог официра или подофицира РРФ који није крочио на „Козару“. Своју прву пловидбу реком остварили су управо на том броду, баш као и слушаоци Школе националне одбране, који се бар једном годишње нађу на његовим палубама. Њихова пловидба до Ћердапа постала је традиционална. Осим за командовање и обуку, „Козара“ је све ове године била и резиденцијални објекат за потребе највиших државних и војних органа, који су на броду реализовали пријеме високих званичника страних држава. У оквиру међународне војне сарадње брод је два пута боравио и у иностранству. И тако, док није сазрело време за ремонт.

Д. С.

Доковање брода започето је у новембру 2009, а ремонт у мају наредне године. Поред бројних модификација, дизел-електричне пропулзије, на „Козари“ је интегрисан и речни аутоматски информациони систем (АИС) који омогућава аквизицију података, приказ ситуације на унутрашњим пловним путевима, формирање информационих база за аутоматску обраду, ажурирање, чување, приказивање, пренос података, израду и достављање извештаја и комуникацију са претпостављенима, потчињенима и садејствујућим снагама.

Брод располаже салонима, кабинама за спавање и одмор, шетном палубом, опремом за чување и припрему хране. У прамчаном делу смештени су кормиларница, бродски оперативни центар, седам кабина за посаду, официрски салон, друштвене и кадетске просторије. Сви простори су климатизовани. Потпуно су реновиран палу-

ба и палубна опрема. О екологији се нарочито водило рачуна. Савремени систем отпадних и техничких вода спречава загађивања нафтном, отпадним водама и смећем, а уграђени су и нови сидрени уређај са сидрено-притезним витлом, ново сидро и главни и помоћни сидрени ланци.

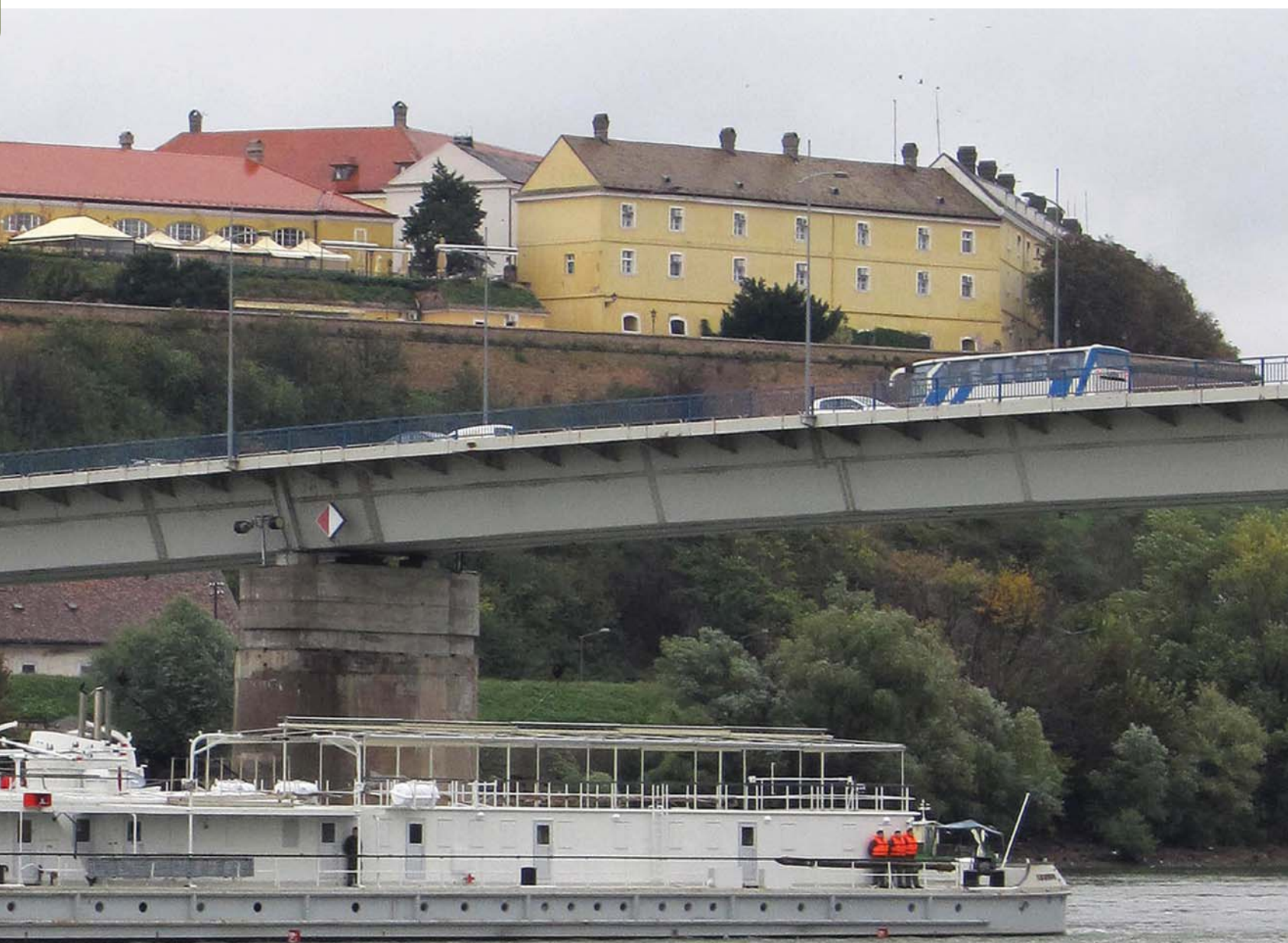
Тај велики посао изнели су главни извођач на генералном ремонту и модификацијама, београдска BEOLINE GROUP, са подизвођачима ријечким ЕММЕХ-ом и ТЕКНОХ GROUP из Врчина, заступника CATERPILLAR-а, америчког произвођача мотора.

Командант Речне флотиле пуковник Андрија Андрић не крије задовољство што ће „Козара“ поново бити у строју, на располагању за реализацију задатака ове јединице. Он подсећа да су, током петодневне пловидбе од Апатина до Ђердапа, и у повратку од Ђердапа до Београда, дужине од око 1.000 километара и уз остварених око

80 сати погона, вршена верификациона испитивања маневарских и мариитивних способности, као и тест издржљивости.

– У рејону Ђердапа су готово идеални услови за испитивање бродских система. Потребни су одређена ширина и дубина Дунава, јер се њима избегава утицај отпора дна који се остварује приликом пловидбе у плитким водама – појашњава пуковник Бранимир Вујатовић из Управе за одбрамбене технологије, потврђујући да ће, уколико испитивања која спроводи Технички опитни центар, потврде да су испуњени сви тактичко-технички захтеви постављени од стране Управе за планирање и развој Генералштаба као тактичког носиоца, брод „Козара“ бити предат у оперативну употребу Речној флотили. ■

Владимир ВЈЕШТИЋ
Будимир М. ПОПАДИЋ
Снимио Радован ПОПОВИЋ

Поручница др Наташа Стошић, прва жена официр Војске

Докторка са оне стране

Киншаса, престоница Демократске Републике Конго, током наредних шест месеци биће нови дом поручници др Наташи Стошић, која се 25. октобра, са још пет колега придружила српском тиму АМЕТ за санитарску евакуацију ваздушним путем у мултинационалној операцији УН MONUSCO. Међутим, оно што ту одлучну двадесетдеветогодишњакињу издваја од осталих „мировњака“ је то што је прва жена официр Војске Србије која ће понети плаву беретку у мултинационалној мировној операцији.

После више од две године на почетним војничким дужностима, на месту командира Другог тима у чети за обуку санитарске службе Центра за обуку логистике Команде за обуку, поручница др Наташа Стошић сматрала је да је време за искорак у каријери. Мисија у Конгу учинила јој се као право место на коме официр санитарске службе може да искуси нешто ново и другачије.

– Велика ми је час што сам изабрана за тако одговоран задатак, имајући у виду чињеницу да је на конкурс било много искуسنих колега. Знам да је реч о уиграној

мисији, у коју се већ неколико година упућују припадници наше војске. Очекују ме одговорне, командирске дужности, али и вођење документације, контрола, као и логистичке дужности. Ту је и организација преузимања пацијента, транспорта и предавања одговарајућој установи – истиче др Стошић, која је након завршеног Медицинског факултета у Нишу и школе резервних официра примљена у санитарску службу наше војске.

Посебан изазов рада за официра са црвеним крстом на рукаву, како истиче, биће задаци у авиону, на висини, у ограниченом простру, уз турбуленције, јер је до сада радила само у стационарним условима.

– Верујем да ме очекују изазови медицинске професије, јер ће бити ситуација када неће бити доступна сва средства за рад, и када ћу, као лекар, морати да импровизујем, јер свака евакуација има своју причу – наглашава Наташа, додајући да јој је најјачи мотив стицање искустава у кризним ситуацијама, јер се од официра санитарске службе очекује да, уколико буде потребно, збрињава људе у ратним околностима и током борбених дејстава.

Мешовита артиљеријска бригада на Пасуљанским ливадама

Ефикасни ракетни удари

Припадници Мешовите артиљеријске бригаде извели су на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ припремна бојна гађања с ракетним пројектиlima 128 mm. Командант бригаде пуковник Звонко Стојковић и представници команде Копнене војске уверили су се да су командири одељења, водова и батерија, нишанције, рачуначи, везисти, топографи и припадници других специјалности Мешовитог ракетног

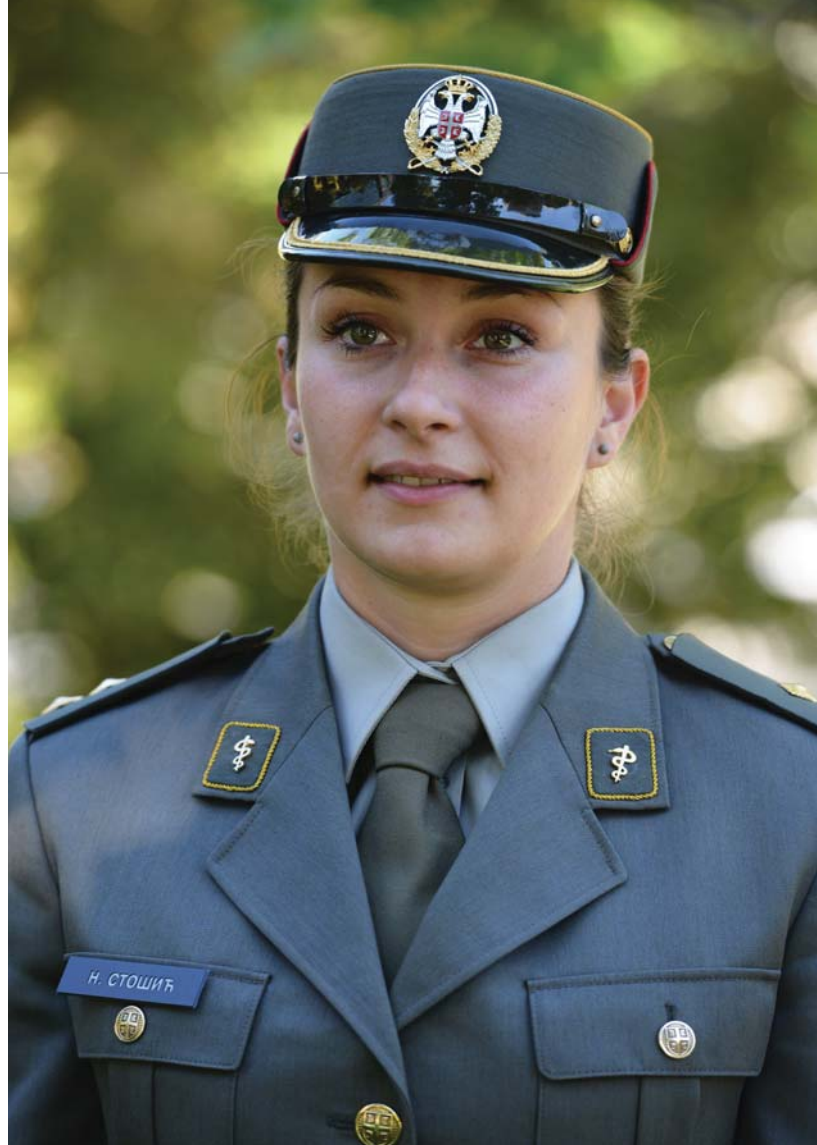
Србије у мировној мисији екватора

Ипак, како каже, тамо не иде само као здравствени радник већ и као официр Војске Србије, што ће посебно бити значајно у свакодневном контакту са припадницима мисије.

– У професионалном смислу, учешће у мировној операцији сматрам задатком од великог значаја за земљу, јер на тај начин репрезентујем државу, војску, институцију која ме шаље, али и себе – објашњава др Стошић, истичући да се нада да ће радом у мултинационалном окружењу бити у прилици да упозна културу других народа, начин рада других армија, као и функционисања саме мисије.

На далек пут креће са великом подршком породице и пријатеља, а како каже, колеге из јединице једва чекају да се врати и подели са њима своја искуства. Одвојеност од најближих, искрена је, лакше ће подносити уз интернет, а за сада је тајна на чију ће адресу стићи прва разгледница из Конга. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимио Даримир БАНДА

артиљеријског дивизиона, којим командује потпуковник Жељко Курица, спремни да изврше задатке ефикасне артиљеријско-ракетне подршке борбених јединица. На ватреним положајима послуге „огњева“ ефикасно су извеле ракетне ударе на великим даљинама.

Заменик командира артиљеријске батерије капетан Предраг Радуновић наводи да су на гађању посебно добре резултате постигли чланови посаде предвођени командиром одељења заставником Дејаном Тасићем и нишанџијом Дејаном Станимировићем, а похвалио је и припаднике резервног састава. ■

З. МИЛАДИНОВИЋ

Одржан 58. Међународни београдски сајам књига

Кућу кућом чине књиге

Љубитељи писане речи уживали су у издањима више од пет стотина излагача, међу којима је и Медија центар „Одбрана“. Почасни гост сајма била је Пољска, која је представила квалитетну делегацију аутора, издавача и стручњака за књигу. Током седам дана, од 20. до 27. октобра, сајмом је прошетао више од 150 хиљада посетилаца.

Слоган 58. међународног београдског сајма књига „Простори слободе“ наглашава и проблематизује везу аутора и друштвеног тренутка. Најзначајнију манифестацију културе у земљи отворили су списатељица Олга Токарчук, овогодишња кандидаткиња Пољске за Нобелову награду за књижевност и књижевник Љубивоје Ршумовић. Он је објаснио значај књиге наводећи да „није учен онај који чита књиге, него онај који зна шта чита“, затим је пренео поруку светог Ћирила „наги су сви без књига народи“, као и Ђамила Сијарића „Кућу кућом чине књиге“. Србија за пољску књижевницу, упркос не тако великој територији, постоји јасно на културној и књижевној мапи Европе, јер из ње потичу значајни писци као што су Иво Андрић, Данило Киш и други.

Медија центар „Одбрана“ на овогодишњем сајму представио је двадесетак нових наслова, а на штанду је

било изложено више од 400 издања. У периоду између два сајма књига, војна издавачка кућа објавила је око 100 наслова. Као специфичан издавач, окренут је потребама система одбране, те већина нових наслова припада уџбеницима, упутствима, правилима и прописима. Мањи део издавачке делатности намењен је широј читалачкој публици.

Промоције нових наслова Медија центра „Одбрана“ одржаване су сваког дана од 17 часова у прстену Хале 1. У

ПОСЕТЕ ШТАНДУ „ОДБРАНЕ“

Петог дана сајма књига штанд Медија центра „Одбрана“ посетили су министар одбране Небојша Родић и начелник Генералштаба генерал Љубиша Диковић са члановима колегијума. Они су том приликом присуствовали промоцијима два нова издања Медија центра из области историје. Реч

понедељак је промовисан Календар за 2014. годину, а уторак две монографије – „Војна служба безбедности у Србији“, Светка Ковача и Ирине Поповић и „Војнообавештајна служба у Србији“, групе аутора. У среду су представљене три књиге из области медицине – „Биотероризам“ Елизабете Ристановић, затим „Сесил – Уџбеник интерне медицине 2“ групе аутора, и „Савремена терапија псоријазе“, такође групе аутора, а у четвртак две књиге из историје. То су „Српска војска у Великом рату 1914–1918“ Душана Бабца и „Два века војске у Бра-

СТРАНИ ВОЈНИ ПРЕДСТАВНИЦИ НА САЈМУ

Војни представници из иностранства, акредитовани у Београду, традиционално су обишли штанд Медија центра „Одбрана“ на београдском сајму књига. После разгледања штанда, помоћник изасланика одбране САД мајор Роберт Мејн истакао је да се Министарство одбране Србије на овај начин веома успешно представља јавности, а изасланик одбране Грчке пуковник Антониос Костакис похвалио је издања јер покривају скоро све аспекте делатности сектора безбедности.

ничеву“ мр Миливоја Пајовића и мр Јасмине Николић. У петак су презентовани приручници и водичи „Преживети у природи 1 – Опстанак, опрема, смештај“ Звонимира Пешића, „Исхрана – Улога у унапређењу здравља и превенцији болести“ Славице Рађен и „Војни музеј Београд“ Предрага Лажетића и Анђелије Радовић, а у суботу дела о војној техници и геополитици – „Ваздушни рат над Србијом 1999“ Јовице Драганића и Бојана Димитријевића, „Млазни борбени авиони“ Драгана Цветковића и „Стубови европске безбедности на почетку 21. века НАТО и Европска унија“, мр Саве Савића.

О књигама су говорили аутори али и познаваоци темати-

је о књигама „Српска војска у великом рату 1914–1918“, Душана Бабца и монографија „Два века војске у Браничеву“ пуковника мр Миливоја Пајовића и мр Јасмине Николић.

Присутне је поздравио начелник Управе за односе са јавношћу пуковник Петар Бошковић, а директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Славољуб Марковић упознао их је са учешћем те установе на 58. међународном сајму књига. Главни уредник издавачке делатности Медија центра „Одбрана“ Драгана Марковић истакла је да се међу 400 наслова, који су припремљени за сајам, налази двадесет нових књига.

На крају промоције, пуковник Петар Бошковић уручио је министру одбране и начелнику Генералштаба потписане књиге „Српска војска у Великом рату 1914–1918“.

Међу посетиоцима штанда војне издавачке куће су и председник Народне скупштине Србије Небојша Стефановић и патријарх српски Иринеј.

ке као што су ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник проф. др Миодраг Јевтић, историчари др Бојан Димитријевић и др Миле Бјелајац, др Драган Симеуновић, професор Факултета политичких наука и генерал у пензији др Бранко Крга.

На Сајму је прикупљено 2.200 књига у акцији за најугроженије библиотеке у Србији, додељене су четири годишње

награде за издаваче из Србије и традиционално признање „Доситеј Обрадовић“ иностраном издавачу за континуирани допринос у објављивању и промоцији српске књижевности.

Наредних година почасни гости биће Кина 2014. и Индија 2015. године, што је одлична прилика за боље упознавање тако великих земаља и култура. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ

Доајену војног новинарства Владимиру Ристићу награда за животно дело

Владимир Ристић, Бранислава Џунов и Раде Вукићевић добитници су Награде за животно дело Савеза новинара Србије и Црне Горе.

У образложењу жирија за доделу овогодишњих награда наводи се да је Владимир

Ристић доајен војног новинарства, којим се бави од педесетих година прошлог века. Као војни новинар у практично свим армијским издањима на тлу бивше Југославије био је популаризатор науке, технике и технологије.

Новинарка Бранислава Џунов је једна од најпознатијих телевизијских критичарки у Србији и у некадашњој Југославији. После четири деценије рада, угледан је аутор телевизијске критике у дневном листу „Блиц“.

Раде Вукићевић, дугогодишњи је дописник „Политикиних“ издања из Црне Горе и сарадник бројних црногорских медија. Ризиковао је и живот да би избавио свог колегу, дописника „Експреса“ из ратом угроженог Мостара Фазлију Хебибовића.

Награде за животно дело овогодишњим добитницима уручене су 29. октобра у Прес центру УНС-а.

Савез новинара Србије и Црне Горе, као регионалну новинарску асоцијацију, наследницу Савеза новинара Југославије, чине Удружење новинара Србије и Удружење новинара Црне Горе. ■

Матуранти Војне гимназије на екскурзији

Матуранти Војне гимназије, већ четврту годину реализују матурску екскурзију обиласком најзначајних држава и градова у централној Европи. На матурско путовање ове године ученике и старешине испратио је министар одбране Небојша Родић, а на пут су кренула 82 ученика 38. класе, заједно са начелником школе пуковником Миланом Сте-

вићем, замеником начелника класе капетаном Марком Марјановићем и референтом у класи заставником Љубишом Рашулом.

Гимназијалци су посетили Беч и његове дворце Белведере и Шембрун, Праг је био централно место овог матурског путовања, а у повратку су посетили Братиславу и Будимпешту. ■

Културни водич
1–15. новембар 2013.

**ДОМ
ВОЈСКЕ
СРБИЈЕ**

Браће Југовића 19

тел. 3234-702

Ликовни програм
тел. 3234-712

Галерија Дома Војске Србије (радно време: сваког дана сем недеље од 11 до 19 часова)

7. 11. у 19 ч. – Мала галерија – Отварање изложбе фотографија из фото-архиве Медија центра „Одбрана“ – „Иво Етеровић 1958–1961“. Изложба је отворена до 7. 12. 2013.

12. 11. у 19 ч. – Велика галерија – Отварање изложбе „16. бијенале наивне и маргиналне уметности“, у сарадњи са Музејом наивне и маргиналне уметности из Јагодине. Изложба траје до 12. 12. 2013.

Музичко сценски програм
тел. 3201-728

2. и 3. 11. од 22 ч. – Свечана сала – 10. београдски танго фестивал, наступи квинтета „Белтанго“ и плесне вечери – милонге.

15. 11. од 23 ч. – Атријум
– Плесно вече „Амадеус“.

Промоција књиге у Пожаревцу

Два века војске у Браничеву

Поводом обележавања Дана ослобођења града Пожаревца и стогодишњице од балканских ратова у Пожаревцу је представљена монографија „Два века војске у Браничеву“, пуковника мр Миливоја Пајовића, начелника Центра за мировне операције и мр Јасмине Николић, директорке Историјског архива Пожаревац.

Присутнима у Спомен-соби у касарни „Генерал Павле Јуришић Штурм“ обратили су се, поред аутора монографије, и градоначелник Пожаревца Миомир Илић, командант гарнизона Пожаревац и Центра за обуку Копне

не војске пуковник Душко Шљиванчанин, директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Славољуб Марковић и рецензент књиге др Мирољуб Манојловић. Промоцију су организовали град Пожаревац, Историјски архив Пожаревац, издавач Медија центар „Одбрана“ и команда гарнизона Пожаревац.

Промоцију монографије употпунили су професори Средње музичке школе Срећко Васић и Илија Рајковић, звуцима војне музике на хармоници и клавиру.

Град Пожаревац и Браничевски округ богато су извориште српске војничке традиције. У Браничеву, и на подунавским и поморавским странама које га захваћају, око 15.000 родољуба положило је своје животе у десет ратова, од којих два светска. У Спомен соби налази се стална поставка „Два века војске у Браничеву“ која је заједнички пројекат команде гарнизона и Историјског архива у Пожаревцу. Обухвата најважније датуме, личности и друштвене околности од 1804. године до данас и сведочи о целокупној војној историји државе Србије. ■

С. АНЂЕЛКОВИЋ

Филм о планини Голија

Импресија природе

Документарни филм о планинском венцу Голија, ауторке Ранке Велимировић, премијерно је приказан у Дому Војске Србије. Филм је снимљен у копродукцији Војнофилмског центра „Застава филм“ и продуцентске куће „Либра“.

Директор ВФЦ „Застава филм“ потпуковник Мате Вујновић рекао је да је до те сарадње дошло на иницијативу „Либре“ пре две године. Пројекат о Голији успешно је завршен и приказан до сада у Ивањици и Рашки.

Ауторка филма о „крову Србије“, Ранка Велимировић, нагласила је да је идеја о снимању филма о Голији потекла управо из љубави према планинама, а до сада су снимљени филмови о Јадовнику, Старој планини, Руднику и сада о Голији. ■

Изложба слика Милорада Бубање

Живописац људске душе

Самостална изложба академског сликара Милорада Бубање „Поклоњење озорју“ отворена је у Малој галерији Дома Војске у Београду, у организацији Медија центра „Одбрана“.

Кустос Народног музеја у Београду Петар Петровић отворио је изложбену поставку, а присутнима су се обратили и директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Славољуб Марковић и аутор изложбе.

Петар Петровић открио је присутнима да је „тешко разумети Бубању сликара ако не познајете Бубању човека“.

– Он није само живописац људске душе и лика, већ вишеструко даровита личност. Био је сведок стварања и обликовања наше савремене сцене. На његовим сликама види се искрена ода животу и ода љубави и нади – рекао је Петровић.

На изложби која је отворена до 2. новембра, представљене су 23 слике, које обрађују теме вечне ауторове инспирације, жену и пејсаж.

Милорад Бубања рођен је у Врбасу 1947. године. Факултет примењених уметности и дизајна завршио је 1981. године на Катедри графике, у класи професора Божицара Џмерковића. Групно је излагао на 75 изложби, а девет пута самостално. Већи део радног века провео је у Војсци Србије као начелник Галерије Дома Војске Србије. ■

С. АНЂЕЛКОВИЋ

Вредан музејски експонат
у Речној флотили

Шајкашка

сабља капетана Михаила

У жељи да сачува делић историје шајкаша и речних јединица, у години значајног јубилеја Шајкашког батаљона, новосадска породица Баровић даровала је Речној флотили аутентичну шајкашку сабљу, која је заузела посебно место у витринама спомен-собе ове јединице

Кустоси Музеја града Новог Сада верују да је реч о о аутентичној војничкој шајкашкој сабљи из прве половине 19. века. Оштећења говоре да је коришћена у борбама, а тип корозије да су битке вођене на води. Неки подаци говоре да је ово оружје коришћено и у великој народној револуцији (Српски народни покрет) 1849. године, у којој су на страни српског народа у борби против Мађара учествовали и шајкаши.

Прича о сабљи води до колекционара оружја Михаила Цинкоцког, капетана војске Краљевине Југославије, рођака дародавца, који је шајкашко оружје откупио педесетих година прошлог века од старијег мештанина Жабља, а који је тај официрски симбол наследио од својих предака. Током борбених дејстава сабља је оштећена и без превелике интервенције преиначена у подужи нож. Њен значај је утолико већи ако се зна да је из тог времена сачуван тек незнатни део наоружања шајкаша, које су након развојничења Војне границе морали да предају тадашњим властима.

Професор др Владимир Баровић истиче да је његова породица одлучила да овај вредан комад дарује баш Речној флотили, јер њени корени свакако сежу и до некадашњег Шајкашког батаљона.

У Спомен-соби Речне флотиле, по речима капетана Драгана Спасојевића из команде ове јединице, први од 16 изложбених одељака посвећен је управо Шајкашкој флотили и шајкашима, као претечи речних јединица на овим просторима. До сада га је чинило неколико скица, цртежа и

БОРБЕ НА ДУНАВУ

Историја ратова у Подунављу показује да је Дунав максимално коришћен како за продоре и освајања, тако и за одбрану од агресија. Борбене задатке на рекама извршавале су првенствено речне ратне флотиле. Најпознатија међу њима била је Шајкашка флотила (Мађарска), у чијем су се саставу неко време налазиле и флотиле српских деспота.

факсимила, па дарована сабља значајно унапређује вредност поставке.

Захваљујући на поклону, командант Речне флотиле пуковник Андрија Андрић рекао је како ће сабља обогатити и учинити збирку Спомен-собе Речне флотиле још значајнијом и интересантнијом.

– Поштовање и неговање свега онога што су наши преци чинили у одбрани отаџбине и данас надахњује целокупни састав јединице – истиче пуковник Андрић. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

ВЕРСКИ ПРАЗНИЦИ

1 – 15. новембар 2013.

✝ Православни

- 2. новембар – Задушнице
- 5. новембар – Свети апостол Јаков, први епископ Јерусалимски
- 8. новембар – **Свети великомученик Димитрије – Митровдан**
- 11. новембар – Свети Аврамије Затворник
- 14. новембар – Свети Козма и Дамјан – Врачеви

✝ Католички

- 1. новембар – Сви свети

☪ Исламски

- 4. новембар – Исламска Нова година

МИТРОВДАН

Славни и чудотворни светитељ Димитрије, рођен је у Солуну као једино дете добрих и благородних родитеља. Измољен од Бога, као дуго чекани првенац, однегован је и васпитаван с великом пажњом. Отац му је био војвода. После његове смрти, цар Максимилијан поставио је Димитрија за солунског војводу. Посебно царско наређење односило се на прогон хришћана, али Димитрије је супротно наредби, чак јавно, исповедао веру у Господа Христа. Кад је то цар сазнао, Димитрије је, знајући шта га чека, поделио сав свој иметак и мирно ступио у тамницу спреман на страдање које му предстоји. После неколико дана цареви војници су коплима изболи светитеља, иако су га нашла у молитвама.

Ту, у Солуну, хришћани су кришом сачували његово тело и на том гробу су се многи исцељивали. ■

СВИ СВЕТИ

Светковина Свих Светих слави се у Католичкој цркви првог новембра. Тог дана црква се сећа свих који су кроз борбу и невоље живота већ приспели за вечну славу.

Тим поводом уређују се гробови, пале се свеће на њима и у црквама, читају молитве. Та светковина славила се на Истоку још у четвртном веку. У Антиохији је прослављан дан Свих Светих прве недеље после Духова. Године 835. папа Гргур преместио је тај празник на садашњи датум, 1. новембар. Слави се и на Истоку и на Западу, а у многим земљама је то нерадни дан. ■

Дан примирја у Првом светском рату

Рамонда мира

Народна скупштина Србије је крајем 2011. године усвојила измене Закона о државним и другим празницима којим је предвиђено да се Дан примирја поново обележава и да обавезно буде нерадни дан. Одлучено је да се обележава на видљив и упечатљив начин, а једна од могућности је ношење амблема са цветом Наталијина рамонда.

Дан примирја у Првом светском рату, 11. новембар, у Србији се, у знак сећања на све жртве првог великог рата у новијој историји, обележава као државни празник. Током рата који је започео нападом Аустроугарске на Србију неповратно је, захваљујући и жилавом отпору Срба, преобликована карта Европе. Пробој Солунског фронта довео је до распада црно-жуте монархије, царства које је до тада суверено владало са пола Европе.

Недвосмислена намера власти у Бечу била је да се Србија покори и уништи, али је, уместо тога, после великих победа српске војске на Церу и Колубари 1914. године, опасност од нестанка запретила Хабсбурговцима. Династија је почела да се љуља, а поробљени народи увидели су шансу да се извуку испод бечке чизме. Беч је тада позвао Немачку у помоћ и наступиле су трагичне ратне године. Рат се расламсао средином 1915. и почетком 1916. године.

Страховито проређена српска војска се опоравила на Крфу и припремила за одлучујући пробој Солунског фронта септембра 1918. Као последица великих српских победа, Бугарска је капитулирала последњих дана септембра, а Аустроугарска првих дана новембра 1918. године, да би, неколико дана касније, 11. новембра у Компјењу, капитулирала и Немачка. То је био крај највећег и најразорнијег рата који је свет до тада видео.

Србија је у Великом рату укупно изгубила 1.250.000 становника, односно готово трећину. Од јула 1914. до октобра 1915. мобилисала је више од 707.000 људи односно 24 одсто укупног становништва. Било је то 40 одсто укупног броја мушког ста-

новништва, далеко више него било која зарађена земља.

Зарађене стране у Првом светском рату мобилисале су укупно око 70 милиона војника, а погинуло је, или страдало на други начин, приближно 20 милиона. Дан примирја у свим победничким земљама свечано се обележава још од 1919. године, а код нас је тај дан празнован до Другог светског рата.

Народна скупштина Србије крајем 2011. године усвојила је измене Закона о државним и другим празницима којим је предвиђено да се Дан примирја поново обележава, а једна од могућности је ношење амблема са цветом Наталијина рамонда.

Наталијина рамонда је биљка која расте на истоку Србије и на планини Нице, чији је највиши врх Кајмакчалан. Назив је добила по краљици Наталији Обреновић. Чак и ако се потпуно осуши, кад се залије оживљава, што симболизује обнављање Србије после Првог светског рата. ■

Душан ГЛИШИЋ

Десети
„Меморијал
хероја Тепића“

Генерал у пензији Милан Торбица уручио је ђехаре свеукупним победницима – Слободану и Теодору Јаковљевићу

АУТОМОБИЛСКА НЕДЕЉА ЗА ПАМЋЕЊЕ

Учествовањем такмичара из Бањалуке, меморијални ауто-рели, који је протекао у врло фер борби, попримио је карактер интернационалног надметања. „Меморијал“ је добио велику подршку Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Владе Републике Српске

Јубиларни, 10. по реду, ауто-рели под називом „Меморијал хероја Тепића“, који је привукао велики број посада из целе земље, одржан је по веома лепом времену 6. октобра. Предиван недељни дан омогућио је појединим возачима да покажу умеће и посебне вештине за воланом, што је и те како значајно кад се има на уму да је реч не само о својеврсној манифестацији дружељубља, већ и подизању саобраћајне и техничке културе, посебно младих нараштаја, као и развоја аматерског ауто-мото спорта.

Свима су, међутим, овога пута тестови задали велике муке, али ће се то брзо заборавити, јер је све остало

протекло у најбољем реду и врло фер надметању аутомобилских посада.

Овогодишњи „Меморијал хероја Тепића“ биће, сем осталог, упамћен и по томе што је „прерастао“ у међународно такмичење, јер су из Републике Српске, тачније из Бањалуке, учествовале две такмичарке – Драгана Стокић и Маја Илић.

Важно је рећи и то да су представници Официрског ауто-мото спортског клуба, организатора „Меморијала хероја Тепића“, недавно боравили у Републици Српској где их је у Министарству рада и борачко-инвалидске заштите Владе Републике

РЕЗУЛТАТИ

ГЕНЕРАЛНИ ПЛАСМАН:

1. Слободан Јаковљевић/Теодор Јаковљевић (Ужице)
2. Никола Екмешчић/Предраг Стаменић (Бајина Башта)
3. Александар Илић/Светлана Ђорђевић (Београд)

НАЈБОЉА ЖЕНСКА ПОСАДА:

Светлана Стојчић/Татјана Бакоч

ПОБЕДНИЧКА ЕКИПА:

АМСК 025 (Сомбор)

Српске примио министар Петар Ђокић. Том приликом посебно је наглашено да је традиционални ауто-рели посвећен хероју Тепићу и десетару Стојадину Мирковићу, из села Горње Лесковице, недалеко од Ваљева, који су, када је у ваздух дигнуто складиште убојног материјала, заједно отишли у – легенду.

Представници Официрског ауто-мото спортског клуба, међу којима је био и капетан Војске Србије Александар Тепић, син хероја Тепића, посетили су Миланову мајку, Милену, у Комленцу код Козарске Дубице. ■

В. РИСТИЋ

Снимили А. ТЕПИЋ и Д. АТЛАГИЋ

Драгица Тепић са најбољим такмичарима из класе возила до 1.200 кубика

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за кадрове
расписује
**ЈАВНИ
КОНКУРС**

за попуну радних места у Војномедицинском центру
Нови Сад Управе за војно здравство, пријемом лица
из грађанства у својству војних службеника и војних
намештеника у радни однос
НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ:

1. један (1) лекар – специјалиста офталмолог, ВСС,
2. један (1) лекар – специјалиста ортопед, ВСС,
3. један (1) лекар – специјалиста пнеумфтизиолог, ВСС,
4. један (1) лекар – специјалиста интерниста, ВСС,
5. један (1) лекар – специјалиста општи хирург, ВСС,
6. један (1) радник за сервирање хране, ПКВ.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

1. да је кандидат држављанин Републике Србије;
2. да се против њега не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да није осуђиван за таква дела казном затвора у трајању дужем од 6 (шест) месеци;
3. да има одговарајућу стручну спрему за радно место за које конкурише;
4. да је здравствено способан за рад у Министарству одбране и Војсци Србије;
5. да му раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- за радно место под редним бројем 1 завршен Медицински факултет и специјализација из офталмологије, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 2 завршен Медицински факултет и специјализација из ортопедије, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 3 завршен Медицински факултет и специјализација из пнеумфтизиологије, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 4 завршен Медицински факултет и специјализација из интерне медицине, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 5 завршен Медицински факултет и специјализација из опште хирургије, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 6 завршена најмање основна школа.

Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије, између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса првенство под једнаким условима (кандидати са једнаким бројем бодова) има супружник, односно члан породице погинулог професионалног припадника Војске Србије, погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе у Војсци Србије и супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања.

За попуну наведених радних места формираће се листа кандидата рангирањем кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, а рангирање се врши бодовањем прописаних критеријума, укључујући и психолошку процену која се обавља у складу са захтевима радног места.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера, као и медицинско-здравствена процена.

Сва лица која се први пут примају у службу на неодређено време у државном органу подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци. Пробни рад прати њихов претпостављени, који по његовом окончању даје надлежном руководиоцу писано мишљење о томе да ли је примљени војни службеник и војни намештеник задовољио на пробном раду. Лицу које не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС КАНДИДАТИ ОБАВЕЗНО ПРИЛАЖУ:

- CV или кратку биографију;
- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању (оверену у суду или општини);
- оверену фотокопију доказа о положеном стручном испиту (оверену у суду или општини);
- фотокопију радне књижице;
- уверење о држављанству (не старије од шест месеци);
- извод из матичне књиге рођених (ако није на новом образцу, не старије од шест месеци);
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (не старије од шест месеци);
- уверење надлежног МУП-а да кандидат није осуђиван на казну затвора од најмање 6 (шест) месеци (не старије од шест месеци);
- уверење државног органа у којем је кандидат био у служби да му радни однос у државном органу није престајао због теже повреде дужности из радног односа.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос доставиће лекарско уверење о здравственој способности.

ИЗБОРНИ ПОСТУПАК

Изборни поступак спровешће се само међу кандидатима који испуњавају све опште и посебне услове конкурса за пријем на радно место на које су конкурисали.

Са свим кандидатима међу којима се спроводи изборни поступак конкурсна комисија ће обавити разговор и извршиће њихово рангирање према одобреним критеријумима.

Позив за разговор и остала обавештења упућују се кандидату на адресу коју наведе у пријави за јавни конкурс.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и са њеним садржајем биће упознати сви кандидати који учествују у изборном поступку.

НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ НА КОНКУРС

Моље са траженим прилозима могу се поднети непосредно предајом у деловодство ВМЦ Нови Сад или поштом препоручено на адресу:

**Војномедицински центар Нови Сад,
Трг Владике Николаја бр. 5
Петроварадин – Нови Сад
са назнаком „За конкурс за пријем у службу”**

У пријави за конкурс обавезно се наводи име и презиме кандидата, име једног родитеља, ЈМБГ, адреса пребивалишта, адреса на коју му се достављају обавештења, број телефона, радно место на које се кандидат пријављује, досадашње радно и стручно искуство, подаци о посебним знањима и вештинама и доказ у смислу члана 125. Закона о Војсци Србије.

Рок за подношење пријава је 15 (петнаест) дана од дана објављивања у овом дневном листу.

Неблаговремене, неразумљиве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин неће се узимати у разматрање и биће одбачене закључком против кога се може изјавити жалба, која не задржава извршење закључка. Конкурсна документација се не враћа кандидатима који нису изабрани. ■

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
ГЕНЕРАЛШТАБ ВОЈСКЕ СРБИЈЕУправа за људске ресурсе
р а с п и с у је

ИНТЕРНИ КОНКУРС

За попуну слободних радних места професионалних војника, на одређено време, у:

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА БАЧКА ТОПОЛА**Војна пошта 1414 Нови Сад**

1. пешадија – 1 извршилац
2. артиљерија – 2 извршиоца
3. оклопне јединице – 4 извршиоца
4. служба телекомуникације – 2 извршиоца
5. саобраћајна служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА БЕОГРАД**Војна пошта 4795 Београд**

6. пешадија – 64 извршилаца
7. служба телекомуникације – 2 извршиоца
8. техничка служба – 3 извршиоца
9. интендантска служба – 1 извршилац
10. санитарска служба – 1 извршилац
11. саобраћајна служба – 11 извршилаца

Војна пошта 9808 Београд

12. саобраћајна служба – 1 извршилац
13. пешадија – 2 извршиоца (радна места су у насељу Бубањ поток)
14. пешадија – 12 извршилаца (радна места су у насељу Кнежевац)
15. пешадија – 2 извршиоца (радна места су у насељу Раља)
16. техничка служба – 6 извршилаца (радна места су у насељу Раља)

17. интендантска служба – 2 извршиоца (радна места су у насељу Кнежевац)

Војна пошта 5542 Београд

18. служба телекомуникације – 3 извршиоца
19. саобраћајна служба – 4 извршиоца

Војна пошта 2827 Нови Сад

20. речне јединице – 3 извршиоца
21. техничка служба – 3 извршиоца

Војна пошта 2834 Београд

22. пешадија – 1 извршилац

Војна пошта 4501 Београд

23. служба ваздушног осматрања и јављања – 5 извршилаца
24. техничка служба – 1 извршилац
25. интендантска служба – 1 извршилац

Војна пошта 1205 Београд

26. служба ваздушног осматрања и јављања – 1 извршилац
27. техничка служба – 1 извршилац
28. артиљеријско-ракетне јединице за ПВД – 1 извршилац (радно место је у насељу Батајница)
29. служба ваздушног осматрања и јављања – 1 извршилац (радно место је у насељу Батајница)
30. техничка служба – 1 извршилац (радно место је у насељу Батајница)

31. артиљеријско-ракетне јединице за ПВД – 9 извршилаца (радна места су у насељу Зуце)

32. служба телекомуникације – 2 извршиоца (радна места су у насељу Зуце)

33. техничка служба – 2 извршиоца (радна места су у насељу Зуце)

34. саобраћајна служба – 5 извршилаца (радна места су у насељу Зуце)

35. артиљеријско-ракетне јединице за ПВД – 7 извршилаца (радна места су у насељу Јаково)

36. служба телекомуникације – 2 извршиоца (радна места су у насељу Јаково)

37. служба ваздушног осматрања и јављања – 1 извршилац (радно место је у насељу Јаково)

38. техничка служба – 4 извршиоца (радна места су у насељу Јаково)

Војна пошта 8909 Београд

39. служба телекомуникације – 2 извршиоца

Војна пошта 9858 Батајница

40. пешадија – 3 извршиоца (радна места су у насељу Батајница)
41. артиљеријско-ракетне јединице за ПВД – 2 извршиоца (радна места су у насељу Батајница)

42. техничка служба – 7 извршилаца (радна места су у насељу Батајница)

43. саобраћајна служба – 7 извршилаца (радна места су у насељу Батајница)

Војна пошта 5002 Београд

44. пешадија – 1 извршилац
45. саобраћајна служба – 1 извршилац

Војна пошта 4557 Београд

46. пешадија – 10 извршилаца
47. служба телекомуникације – 1 извршилац

48. саобраћајна служба – 2 извршиоца

Војна пошта 3395 Батајница

49. артиљеријско ракетне јединице за ПВД – 1 извршилац (радно место је у насељу Батајница)

50. техничка служба – 1 извршилац (радно место је у насељу Батајница)

Војна пошта 5004 Јаково

51. пешадија – 4 извршиоца (радна места су у насељу Јаково)
52. служба телекомуникације – 1 извршилац (радно место је у насељу Јаково)

53. техничка служба – 1 извршилац (радно место је у насељу Јаково)

54. интендантска служба – 2 извршиоца (радна места су у насељу Јаково)

55. саобраћајна служба – 1 извршилац (радно место је у насељу Јаково)

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА БОГУТОВАЧКА БАЊА**Војна пошта 9808 Београд**

56. пешадија – 4 извршиоца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА БУЈАНОВАЦ**Војна пошта 4976 Врање**

57. пешадија – 21 извршилац
58. инжињерија – 10 извршилаца

59. служба телекомуникације – 2 извршиоца

60. техничка служба – 2 извршиоца

61. саобраћајна служба – 3 извршиоца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ВАЉЕВО**Војна пошта 3720 Краљево**

62. артиљерија – 2 извршиоца

Војна пошта 9845 Ваљево

63. пешадија – 1 извршилац
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ВРАЊЕ
Војна пошта 4976 Врање
 64. пешадија – 16 извршилаца
 65. артиљерија – 9 извршилаца
 66. оклопне јединице – 11 извршилаца
 67. инжењерија – 1 извршилац
 68. служба телекомуникације – 3 извршиоца
 69. техничка служба – 3 извршиоца
 70. интендантска служба – 2 извршиоца
 71. саобраћајна служба – 3 извршиоца
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ВРШАЦ
Војна пошта 3160 Панчево
 72. пешадија – 1 извршилац
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ
Војна пошта 9808 Београд
 73. пешадија – 1 извршилац
Војна пошта 5542 Београд
 74. служба телекомуникације – 1 извршилац
 75. саобраћајна служба – 1 извршилац
Војна пошта 2143 Горњи Милановац
 76. служба телекомуникације – 1 извршилац
 77. саобраћајна служба – 1 извршилац
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ЕЧКА – ЗРЕЊАНИН
Војна пошта 3160 Панчево
 78. пешадија – 5 извршилаца
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ЗАЈЕЧАР
Војна пошта 4666 Ниш
 79. пешадија – 56 извршилаца
 80. саобраћајна служба – 2 извршиоца
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА КАЧАРЕВО
Војна пошта 9808 Београд
 81. пешадија – 1 извршилац
Војна пошта 4501 Београд
 82. пешадија – 1 извршилац
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА КРАГУЈЕВАЦ
Војна пошта 1205 Београд
 83. пешадија – 1 извршилац
 84. артиљеријско-ракетне јединице за ПВД – 9 извршилаца
 85. служба ваздушног осматрања и јављања – 2 извршиоца
 86. техничка служба – 2 извршиоца
 87. саобраћајна служба – 4 извршиоца
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА КРАЉЕВО
Војна пошта 3720 Краљево
 88. пешадија – 3 извршиоца
 89. артиљерија – 8 извршилаца
 90. оклопне јединице – 4 извршиоца
 91. инжењерија – 5 извршилаца
 92. служба телекомуникације – 2 извршиоца
 93. служба ваздушног осматрања и јављања – 1 извршилац
 94. интендантска служба – 1 извршилац
 95. саобраћајна служба – 10 извршилаца
Војна пошта 4501 Београд
 96. служба ваздушног осматрања и јављања – 2 извршиоца
Војна пошта 5019 Крушевац
 97. саобраћајна служба – 2 извршиоца
Војна пошта 2895 Лађевци
 98. артиљеријско ракетне јединице за ПВД – 1 извршилац (радно место је у насељу Лађевци)
 99. техничка служба – 1 извршилац (радно место је у насељу Лађевци)
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА КРУШЕВАЦ
Војна пошта 5801 Крушевац
 100. служба телекомуникације – 2 извршиоца
 101. атомско-биолошко-хемијска служба – 3 извршиоца
 102. санитарска служба – 1 извршилац
 103. саобраћајна служба – 7 извршилаца
Војна пошта 5019 Крушевац
 104. техничка служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА КУРШУМАЈА

- Војна пошта 9808 Београд**
 105. пешадија – 14 извршилаца
 106. техничка служба – 2 извршиоца
 107. грађевинска служба – 1 извршилац

Војна пошта 4666 Ниш

108. оклопне јединице – 26 извршилаца
 109. саобраћајна служба – 2 извршиоца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ЛЕСКОВАЦ
Војна пошта 4445 Лесковац

110. пешадија – 5 извршилаца
 111. техничка служба – 2 извршиоца
 112. интендантска служба – 1 извршилац
 113. санитарска служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА МЛАДЕНОВАЦ
Војна пошта 9808 Београд

114. пешадија – 1 извршилац
 115. саобраћајна служба – 1 извршилац

Војна пошта 1205 Београд

116. пешадија – 1 извршилац
МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА НЕГОТИН

Војна пошта 9808 Београд

117. пешадија – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА НИШ
Војна пошта 5542 Београд

118. интендантска служба – 1 извршилац

Војна пошта 4666 Ниш

119. оклопне јединице – 1 извршилац
 120. техничка служба – 1 извршилац
 121. саобраћајна служба – 4 извршиоца

Војна пошта 8486 Панчево

122. пешадија – 1 извршилац
 123. техничка служба – 1 извршилац
 124. саобраћајна служба – 3 извршиоца

Војна пошта 3987 Ниш

125. артиљерија – 12 извршилаца
 126. саобраћајна служба – 12 извршилаца

Војна пошта 5464 Ниш

127. служба телекомуникације – 8 извршилаца

Војна пошта 1205 Београд

128. артиљеријско-ракетне јединице за ПВД – 5 извршилаца
 129. техничка служба – 2 извршиоца
 130. саобраћајна служба – 6 извршилаца

Војна пошта 5019 Крушевац

131. ветеринарска служба – 2 извршиоца
 132. саобраћајна служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА НОВИ ПАЗАР
Војна пошта 3720 Краљево

133. пешадија – 4 извршиоца
 134. оклопне јединице – 12 извршилаца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА НОВИ САД
Војна пошта 1414 Нови Сад

135. пешадија – 2 извршиоца
 136. инжењерија – 3 извршиоца
 137. служба телекомуникације – 1 извршилац
 138. техничка служба – 3 извршиоца
 139. интендантска служба – 5 извршилаца
 140. санитарска служба – 1 извршилац
 141. саобраћајна служба – 2 извршиоца
 142. грађевинска служба – 3 извршиоца

Војна пошта 2827 Нови Сад

143. речне јединице – 4 извршиоца
 144. инжењерија – 2 извршиоца
 145. служба телекомуникације – 2 извршиоца
 146. саобраћајна служба – 1 извршилац

Војна пошта 2834 Београд

147. пешадија – 1 извршилац

Војна пошта 1205 Београд

148. артиљеријско-ракетне јединице за ПВД – 6 извршилаца

149. техничка служба – 1 извршилац
 150. саобраћајна служба – 9 извршилаца
Војна пошта 9808 Београд
 151. пешадија – 1 извршилац (радно место је у насељу Крушедол)
 152. техничка служба – 3 извршиоца (радна места су у насељу Крушедол)
 153. саобраћајна служба – 1 извршилац (радно место је у насељу Крушедол)

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ПАНЧЕВО

Војна пошта 1414 Нови Сад

154. пешадија – 17 извршилаца
 155. служба телекомуникације – 1 извршилац
 156. саобраћајна служба – 1 извршилац

Војна пошта 8486 Панчево

157. пешадија – 6 извршилаца
 158. техничка служба – 2 извршиоца
 159. саобраћајна служба – 7 извршилаца
 160. грађевинска служба – 1 извршилац

Војна пошта 4310 Панчево

161. инжењерија – 2 извршиоца
 162. служба телекомуникације – 1 извршилац
 163. саобраћајна служба – 2 извршиоца

Војна пошта 1205 Београд

164. артиљеријско ракетне јединице за ПВД – 10 извршилаца
 165. техничка служба – 1 извршилац

Војна пошта 3160 Панчево

166. служба телекомуникације – 2 извршиоца
 167. техничка служба – 2 извршиоца
 168. саобраћајна служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ПИРОТ

Војна пошта 9808 Београд

169. пешадија – 5 извршилаца
 170. саобраћајна служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ПОЖАРЕВАЦ

Војна пошта 5302 Пожаревац

171. пешадија – 8 извршилаца
 172. инжењерија – 1 извршилац
 173. интендантска служба – 1 извршилац
 174. саобраћајна служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ПОЖЕГА

Војна пошта 9808 Београд

175. пешадија – 1 извршилац (радно место је у насељу Јеминска

Стена)

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ПРОКУПЉЕ

Војна пошта 4522 Батајница

176. јединице за електронска дејства – 14 извршилаца

Војна пошта 9808 Београд

177. пешадија – 2 извршиоца

Војна пошта 4666 Ниш

178. саобраћајна служба – 2 извршиоца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА РАШКА

Војна пошта 3720 Краљево

179. пешадија – 30 извршилаца
 180. саобраћајна служба – 2 извршиоца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА СМЕДЕРЕВО

Војна пошта 9808 Београд

181. пешадија – 3 извршиоца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Војна пошта 9808 Београд

182. пешадија – 5 извршилаца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА СОМБОР

Војна пошта 1423 Сомбор

183. пешадија – 2 извршиоца
 184. интендантска служба – 1 извршилац
 185. санитарска служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Војна пошта 1414 Нови Сад

186. артиљерија – 1 извршилац
 187. оклопне јединице – 9 извршилаца
 188. служба телекомуникације – 1 извршилац

189. техничка служба – 2 извршиоца
 190. саобраћајна служба – 5 извршилаца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА УЖИЦЕ

Војна пошта 5542 Београд

191. интендантска служба – 1 извршилац

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ЧАЧАК

Војна пошта 9808 Београд

192. пешадија – 2 извршиоца

МЕСТУ СЛУЖБОВАЊА ШАБАЦ

Војна пошта 2827 Нови Сад

193. инжењерија – 4 извршиоца
 194. интендантска служба – 1 извршилац

УСЛОВИ КОНКУРСА

На конкурс се могу јавити држављани Републике Србије, који испуњавају следеће услове:

а) ОПШТИ УСЛОВИ

- да су здравствено способни за службу у Војсци Србије (што утврђује надлежна војнолекарска комисија);
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа (за лица која су раније била у радном односу у државном органу);
- да нису осуђивани на казну затвора од најмање шест месеци;
- да нису старији од 30 година;
- да су одслужили војни рок са оружјем (осим за лица женског пола и војнике на добровољном служењу војног рока);
- да задовољавају минимално прописане вредности критеријума психолошке процене за пријем у професионалну војну службу;
- да задовољавају минимално прописане вредности критеријума провере физичке способности за пријем у професионалну војну службу;
- да су безбедносно проверени и да немају безбедносних сметњи за рад у Војсци Србије и ван Војске Србије (што утврђује Војнобезбедносна агенција);

б) ПОСЕБНИ УСЛОВИ

- за возаче, надлежна војнолекарска комисија утврђује здравствену способност за возаче моторних возила у Војсци Србије;
- кандидати који конкуришу за пријем у јединице специјалне бригаде треба успешно да заврше селективну обуку (за радна места на р. бр. 122, 123, 124, 157, 158, 159. и 160);
- кандидати који конкуришу за пријем у јединице војне полиције требају успешно да заврше специјалистичку обуку (за радна места на р. бр. 22., 44., 45., 147., 11 радних места на р. бр. 6. и 1 радно место на р. бр. 11.);
- кандидати женског пола (који нису војно обучени) треба успешно да заврше основну и специјалистичку обуку.
- за радно место на р. бр. 1: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему;
- за радна места на р. бр. 2: за једно радно место могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему, а за друго радно место могу конкурисати лица која имају најмање 4. степен стручне спреме електротехничке, техничке или саобраћајне школе (смер телекомуникације);
- за радна места на р. бр. 3: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему. За једно радно место потребно је да лица која конкуришу имају и возачку дозволу најмање „Б” категорије;
- за радна места на р. бр. 4: могу конкурисати лица која имају најмање 4. степен стручне спреме електротехничке, техничке или саобраћајне школе (смер телекомуникације);
- за радно место на р. бр. 5: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему и возачку дозволу најмање „Ц” категорије;
- за радна места на р. бр. 6: за 53 радна места могу конкурисати лица која имају најмање основно образовање и телесну висину најмање 175 cm, док за 11 радних места могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему;
- за радна места на р. бр. 7: могу конкурисати лица која имају најмање 4. степен стручне спреме електротехничке, техничке или саобраћајне школе (смер телекомуникације);
- за радна места на р. бр. 8: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему; за једно радно место потребно је да лица која конкуришу имају завршену машинску школу;

- за радно место на р. бр. 186: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему;
- за радна места на р. бр. 187: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему. За пет радних места потребно је да лица која конкуришу имају и возачку дозволу најмање „Б“ категорије;
- за радно место на р. бр. 188: могу конкурисати лица која имају најмање 4. степен стручне спреме електротехничке, техничке или саобраћајне школе (смер телекомуникације) и возачку дозволу најмање „Ц“ категорије;
- за радна места на р. бр. 189: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему. За једно радно место потребно је да лица која конкуришу имају завршену електротехничку школу, док је за друго радно место потребно да лица која конкуришу имају возачку дозволу најмање „Ц“ категорије;
- за радна места на р. бр. 190: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему и возачку дозволу најмање „Ц“ категорије;
- за радно место на р. бр. 191: могу конкурисати лица која имају одговарајућу школу, диплому, сертификат или потврду о стручној способности за куvara и најмање средњу стручну спрему;
- за радна места на р. бр. 192: могу конкурисати лица која имају најмање основно образовање;
- за радна места на р. бр. 193: могу конкурисати лица која имају најмање средњу стручну спрему. За једно радно место потребно је да лица која конкуришу имају и возачку дозволу најмање „Ц“ категорије. Потребно је да су кандидати који конкуришу за пријем на радна места пливачи;
- за радно место на р. бр. 194: могу конкурисати лица која имају одговарајућу школу, диплому, сертификат или потврду о стручној способности за куvara и најмање средњу стручну спрему.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Кандидат из грађанства и војник на добровољном служењу војног рока подноси попуњен образац пријаве за пријем у Војску Србије у својству професионалног војника препорученом поштом Војној пошти са којом желе да закључе уговор.

Уз образац пријаве прилаже се:

- кратка биографија;
- извод из матичне књиге рођених (оригинал или фотокопија оверена у суду или општини);
- уверење о држављанству (оригинал или фотокопија оверена у суду или општини);
- потврда државног органа да кандидату није раније престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа (за лица која су раније била у радном односу у државном органу);
- уверење надлежног органа МУП-а РС да кандидат није осуђиван на казну затвора од најмање шест месеци (оригинал или фотокопија оверена у суду или општини);
- копија војничке књижице (осим за лица женског пола и војнике на добровољном служењу војног рока);
- потврда Центра Министарства одбране за локалну самоуправу да је кандидат одслужио војни рок са оружјем (осим за лица женског пола и војнике на добровољном служењу војног рока);
- копија дипломе о стеченом образовању (фотокопија оверена у суду или општини);
- копија возачке дозволе (фотокопија оверена у суду или општини) – за лица која конкуришу за род–службу где се захтева одређена категорија.

Документа која се прилажу уз пријаву, са изузетком извода из матичне књиге рођених, уколико је на новом обрасцу, не могу бити старија од 6 (шест) месеци.

Потребно је да војник на добровољном служењу војног рока након достави препорученом поштом Војној пошти са којом жели да закључи уговор потврду Центра Министарства одбране за локалну самоуправу да је одслужио војни рок са оружјем и копију војничке књижице. Уколико се наведена документа не доставе најкасније до 20. децембра 2013. године сматраће се да кандидат који се у моменту расписивања конкурса налази на добровољном служењу војног рока не испуњава услове конкурса за пријем на радно место на које је конкурисао.

ИЗБОРНИ ПОСТУПАК

Изборни поступак ће се спровести само међу кандидатима који испуњавају услове конкурса за пријем на радно место на које су конкурисали.

Конкурсна комисија позваће кандидате који испуњавају услове конкурса ради обављања психолошке процене, комисијског разговора, физичке провере и општег лекарског прегледа у јединици и утврдиће њихове резултате према мерилима прописаним за избор.

Утврђивање редоследа пријављених кандидата врши се на основу следећих мерила за избор:

- завршени ниво школовања – до 25 бодова (основна школа 5 бодова, средња школа 3. степен 15 бодова, средња школа 4. степен или виши ниво образовања 25 бодова);
- резултати провере физичке способности – до 35 бодова (производ коначне оцене провере физичке способности и броја 7);
- резултати психолошке процене кандидата – до 40 бодова (производ коначне оцене психолошке процене и броја 8).

Кандидати, који са најбољим резултатом испуне мерила за избор биће упућени на медицинско-здравствену процену у надлежну војно-здравствену установу, ради утврђивања здравствене способности за професионалну војну службу. За наведене кандидате извршиће се безбедносна провера за пријем на рад у Војску Србије.

Позиви и сва писмена документа достављају се кандидату на адресу коју кандидат наведе у пријави за пријем.

Уколико се кандидат не одазове позиву ради обављања психолошке процене, комисијског разговора, физичке провере и општег лекарског прегледа у јединици и упућивања на медицинско-здравствену процену, сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу.

Одлуку о избору кандидата за пријем у професионалну војну службу донеће надлежни старешина, о чему ће писаним путем бити обавештени сви учесници јавног конкурса у року од осам дана од дана када је извршен избор.

Изабрани кандидати који су одслужили војни рок под оружјем биће примљени у својству професионалних војника на одређено време на период од шест месеци, уз могућност продужења уговора о раду на период од 3 године до навршених 40 година живота.

Изабрани кандидати женског пола, који нису служили војни рок, биће упућени на обуку у јединице и центре за осposобљавање. Кандидати, који успешно заврше обуку, биће примљени у својству професионалних војника на одређено време на период од шест месеци, уз могућност продужења уговора о раду на период од 3 године до навршених 40 година живота.

Кандидати за пријем у јединице специјалне бригаде, који успешно заврше предвиђену селективну обуку и буду изабрани за пријем у професионалну војну службу и кандидати за пријем у јединице војне полиције, који успешно заврше специјалистичку обуку, биће примљени у својству професионалних војника на одређено време на период од шест месеци, уз могућност продужења уговора о раду на период од 3 године до навршених 40 година живота.

Уколико се кандидат не одазове позиву ради закључења уговора о раду или не ступи на обуку у року који му је одређен сматраће се да не жели да ступи у професионалну војну службу.

Лица примљена у професионалну војну службу остварују сва права и обавезе у складу са *Законом о Војсци Србије* („Службени гласник Републике Србије“, број 116/2007, 88/2009 и 101/2010 – др. закон).

Конкурс је отворен до 29. новембра 2013. године.

Непотпуне, неблаговремене или неразумљиве пријаве уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин неће се узимати у даље разматрање, а кандидатима који не буду изабрани конкурсна документација се неће враћати.

У рубрици „за род–службу“ обавезно се мора навести род или служба за коју кандидат конкурише. Пријаве у којима је наведена рубрика празна или није попуњена на тражени начин неће се узимати у даље разматрање.

Додатне информације о професионалној војној служби, броју слободних места и потребном профилу, могу се добити на следећим бројевима телефона:

- 011/2063-432	Генералштаб Војске Србије;	- 036/305-031	Војна пошта 2895 Лађевци;
- 011/2064-074 и 2064-069	Војна пошта 4795 Београд;	- 011/3053-214	Војна пошта 8909 Београд;
- 011/3074-513 и 3074-486	Војна пошта 4522 Батајница;	- 013/326-526	Војна пошта 4310 Панчево;
- 011/3205-361	Војна пошта 9808 Београд;	- 011/2064-494	Војна пошта 5002 Београд;
- 011/3603-546	Војна пошта 5542 Београд;	- 011/2064-823	Војна пошта 4557 Београд;
- 021/4835-534 и 4835-016	Војна пошта 1414 Нови Сад;	- 011/8416-886, лок. 30-767	Војна пошта 5004 Јаково;
- 036/308-422 и 308-146	Војна пошта 3720 Краљево;	- 014/296-017	Војна пошта 9845 Ваљево;
- 018/555-353 и 508-554	Војна пошта 4666 Ниш;	- 013/326-266	Војна пошта 3160 Панчево;
- 017/414-102, лок. 41-051 и 41-414	Војна пошта 4976 Врање;	- 037/416-340	Војна пошта 5019 Крушевац;
- 021/4835-441 и 4835-424	Војна пошта 2827 Нови Сад;	- 016/249-379 и 249-227	Војна пошта 4445 Лесковац;
- 018/508-004 и 508-218	Војна пошта 3987 Ниш;	- 012/223-666, лок. 49-101 и 49-206	Војна пошта 5302 Пожаревац;
- 013/326-221 и 326-078	Војна пошта 8486 Панчево;	- 025/438-899, лок. 58-167 и 58-091	Војна пошта 1423 Сомбор;
- 011/2064-356, 2064-349 и 2064-480	Војна пошта 2834 Београд;	- 011/3106-583	Војна пошта 3395 Батајница;
- 037/416-056, 416-081 и 416-037	Војна пошта 5801 Крушевац;	- 032/713-290, лок. 49-637 и 49-533	Војна пошта 2143 Горњи Ми-
- 018/508-814	Војна пошта 5464 Ниш;		лановац.
- 011/3053-265	Војна пошта 4501 Београд;		Информације су доступне на сајту Министарства одбране
- 011/3053-603 и 3053-709	Војна пошта 1205 Београд;		(www.mod.gov.rs) и Војске Србије (www.vs.rs). ■
- 011/3106-207	Војна пошта 9858 Батајница;		

_____ (презиме, средње име и име и кандидата)

_____ (адреса сталног пребивалишта)

_____ (место становања)

_____ (контакт телефони – фиксни/мобилни)

_____ (e-mail адреса)

Пријава за пријем у Војску Србије у својству професионалног војника,

д о с т а в љ а . –

ВОЈНОЈ ПОШТИ _____

Ја,

ЈМБГ _____,

(презиме, средње име и име)

са завршеном школом _____

и звањем _____

подносим пријаву за пријем у Војску Србије у Војну пошту _____,

за род–службу _____,

у месту службовања _____.

Поред ове пријаве за пријем у Војску Србије, исту сам доставио и следећим Војним поштама:

1) _____, за род–службу _____, у месту службовања _____.

2) _____, за род–службу _____, у месту службовања _____.

Уколико не будем примљен за род–службу за коју конкуришем (ЗАОКРУЖИТИ):

а) ПРИХВАТАМ да се моја пријава разматра и за попуну других радних места у истој или другој јединици или месту службовања;

б) НЕ ПРИХВАТАМ да се моја пријава разматра и за попуну других радних места у истој или другој јединици или месту службовања.

Уз пријаву прилажем следећа документа:

1. Кратку биографију;

2. Извод из матичне књиге рођених (оригинал или фотокопија оверена у суду или општини – уколико није на новом образцу не старије од 6 месеци);

3. Уверење о држављанству (оригинал или фотокопија оверена у суду или општини – не старије од 6 месеци);

4. Потврду државног органа да ми није раније престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа (за лица која су раније била у радном односу у државном органу);

5. Уверење надлежног органа МУП-а РС да нисам осуђиван/а на казну затвора од најмање шест месеци (оригинал или фотокопија оверена у суду или општини – не старије од 6 месеци);

6. Копију војничке књижице (осим за лица женског пола и војнике на добровољном служењу војног рока);

7. Потврду Центра Министарства одбране за локалну самоуправу да сам одслужио војни рок са оружјем (осим за лица женског пола и војнике на добровољном служењу војног рока);

8. Копију дипломе о стеченом образовању (фотокопија оверена у суду или општини);

9. Копију возачке дозволе (фотокопија оверена у суду или општини).

Сагласан сам да се изврши безбедносна провера у вези са запослењем у Војсци Србије у складу са законом о заштити података о личности („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98) и чланом 16. Правилника о безбедносним проверама лица које врши војнобезбедносна агенција („Службени војни лист”, бр. 18/2010).

У _____

Потпис

дана _____

ЈАВНИ КОНКУРС

За избор у звање наставника у пољу
друштвено-хуманистичких наука

1. Два наставника за ужу научну област Стратегија у звање доцента.

2. Једног наставника за ужу научну област Тактика јединица ВиПВО са наоружањем и опремом у звање доцента.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА

1) да кандидат поседује научни степен доктора наука из уже научне области за коју се бира;

2) да кандидат није правоснажно осуђиван за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне иправе коју издаје високошколска установа или примања мита у обављању послова у високошколској установи;

3) да је кандидат професионално војно лице односно војни службеник – за избор на рб. 1.

4) да је кандидат професионално војно лице – за избор на рб. 2.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА

1) Најмање трогодишње педагошко искуство у звању асистента и да није оцењен од стране кадета односно студената оценом лошијом од оцене „добар“ више од два пута у протеклом трогодишњем периоду.

Уколико кандидат нема трогодишње педагошко искуство у звању асистента потребно је да има: просечну оцену са студија најмање 8 и позитивну оцену са приступног предавања.

2) Најмање један рад ранга М23, М24, М51 или М52.

3) Најмање два излагања на научним скуповима (М31, М33, М61, М63).

4) Остварене активности у најмање два елемента из Табеле елемената доприноса наставника академској и широј заједници (Табела 1. као прилог Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету одбране у Београду – „Службени војни лист“, број 7/12) – осим ако се први пут бира у звање.

ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈА СЕ ПОДНОСИ УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС

Уз пријаву на конкурс кандидати треба да приложе:

1. биографске податке и доказе о испуњености услова конкурса (систематизоване према главама II, III, IV, V и VI у Обрасцу – Извештај комисије о пријављеним кандидатима за избор у звање наставника, који преузети са интернет адресе, или у секретаријату Војне академије);

2. библиографију објављених научних и стручних радова са копијама примерака научних радова и других публикација;

3. сагласност претпостављене команде за ангажовање у наставном процесу на Војној академији (само за кандидате ван Војне академије односно Универзитета одбране у Београду);

4. уверење надлежног органа МУП о непостојању правоснажне пресуде за кривично дело против полне слободе, фалсификовања јавне иправе коју издаје Универзитет или високошколска јединица или примања мита у обављању послова високошколске установе.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА

Пријаве на конкурс за избор у звање наставника подносе се на адресу **Генерала Павла Јуришића Штурма 33, Београд, са назнаком „конкурс за избор у звање наставника“**. У пријави обавезно навести адресу и телефон, ужу научну област на коју се пријава односи и бројчану ознаку уже научне области која је наведена у тексту конкурса.

Непотпуне и неблаговремено поднете пријаве неће бити разматране.

Конкурсна документација се неће враћати кандидату.

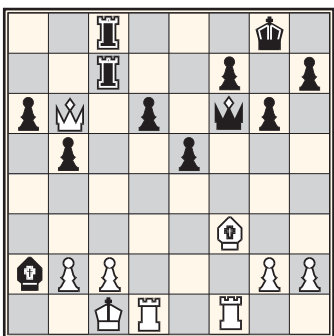
Конкурс је отворен до 29. новембра 2013. године. ■

ИЗАБРАНА ПАРТИЈА ЉУБИНЕ ВРАТОЛОМИЈЕ

Флорин ГЕОРГИЈУ (Румунија) – Љубомир
ЉУБОЈЕВИЋ
Амстердам, 1975. године
Сицилијанска одбрана

1. e4 c5 2. Sf3 d6 3. d4 cxd4 4. Sdx4 Sf6 5. Sc3
а6 6. Sb3 Lg5 e6 (игра се Најдорфова варијанта)
7. f4 b5 (црни игра активно и оштро) 8. e5 dxe5
9. fxe5 Dc7 (црни улази у компликације играјући

Позиција:
Бели: Kc1, Db6, Td1, Tf1, Lf3,
пешаци: b2, c2, g2, h2 (9 фигура)
Црни: Kg8, Df6, Tc7, Tc8, La2,
пешаци: a6, b5, d6, e5, f7, g6 и h7
(12 фигура)

на победу) 10. exf6 De5+ 11. Le2 Dxc5
(враћа фигуру и спречава малу рокаду
белог) 12. Dd3 Dxf6 13. Tf1 De5
14. 0-0-0 Ta7 (црни спрема фигуру да
нападне велику рокаду) 15. Sf3 Df4+
16. Sd2 Dc7 (брани се од контраигре
белог) 17. Lh5 g6 18. Dd4 e5 19. Df2
Lc5! (развија фигуру и стиже да
рокира) 20. Df6 0-0 21. Sd5! Le7!
(парада у вратоломијама црног, јер ако
се измене даме црни стоји боље) 22.
Df3 Lb7 (активира и другог ловца) 23.
Sxe7+ Dxe7 24. Df2 Ld5 25. Lf3 Lxa2
(црни узима пешака јер бели не може
да освоји ловца јер на 26. b3 следи мат
Da3) 26. Se4 Tc7 (топ долази на линију
где је бели краљ, припремајући напад)
27. Db6 Tfc8 (тешка артиљерија црног
прети мат на c2!) 28. Sf6+ Dxf6!

(Завршни дијаграм)

Бели предаје. Ако узме даму на f6
добија мат (Txc2), а ако врати даму на
f6 следи потез црног Df4+. Ако бели
игра Dd3 следи мат потезом црног
Txc2 а ако бели игра Td2 следи Txc2+
па на Kd1 црни игра Tc1+, па на потез
белог Ke2 следи Lc4+ са добитком.
Сјајна игра Љубојевића који је 1975.
године био у самом светском врху
најбољих шахиста добивши сребрног
Оскара (Карпов је добио златног
Оскара).

Припремио Владимир ШАРИЋ

КОЊИЋЕВИ СКОКОВИ

Крените од обележених поља, као скакач у
шаху, по путањи у облику слова Г, тако да до-
бијете две народне загонетке.

	за	сав	
-ђе,	-три-	-ном	до-
ту-	-ћи	Тко	ос-
-жен	по-	-ђе.	ву-
	-ђом	ку-	

	-кош	гле-	
-ја	-ква	ко-	ко-
нег'	Не	ја-	-да
ка-	но-	је	-ли-
	-ко	се	-си.

Решење sudoku из прошлог броја – водорав-
но: 9-8, 5, 7-1-6, 2-5, 4, 9-3, 1, 9-7-8, 4-5, 8-3-6,
1-9-7, 5, 1-4-7, 2, 6-9-3, 5, 4-6-3, 1-8-7, 7-8, 2-5-
9, 6, 2-1, 3, 8-9, 3-6-9, 1, 5-2.

РЕШЕЊЕ ШАХОВСКИХ ПРОБЛЕМА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Први проблем: 1. Ta7! Lf1 2. Ta2 Lh8 3. Ta8+ Kg7 (ис-
кључује сопственог ловца из игре) 4. Ta1 и добија
јер пада белопољани црни ловац!

Други проблем: 1. a4 Kb3 2. a5 Kc3 (црни покушава
играти на обе стране по мотивима студије Рихарда
Ретија из 1921. г.) 3. Kg1! (пограшно је 3. a6? Kd2! или
3. Kg3? Kd4! и реми) 3 Kd4 4. a6 Ke3 5. Kf1 и бели до-
бија. Друга варијанта: 1. a4 Kb3 2. a5 Kc4 3. a6 Kd3 4.
a7 f2 5. a8D f1D 6. Da6+ и црном пада дама.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
17								18							19		
20		20							21								22
23			24							25							
26					27						28						
29						30							31				
32								33								34	
35			36						37								
38				39						40							
41						42						43					
44								45						46			
47		47							48								
49				50						51							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА ВОДОРАВНО:

Агарјани, бегонија, але, е, свечарке, Ршумовић, А, рат,
сатирати, терати се, осице, агар агар, дремак, Зебр-
њак, паротина, Кант, асонирати, Трајанка, ИР, ГО,
Књијанка, наскакати, арка, вешкорпа, таранац, Ђа-
ски, Татарска, Авари, егатиисти, Атиконак, мит, њ,
понтонир, коралити, е, Ева, гибаница, аколитат.

Припремио Жарко ЂОКИЋ

ВОДОРАВНО:

17. Карташка игра, табљић, 18. Становница Шапца, 19. Теодо-
ра одмила, 20. Посленици у архиви, 21. Сервис за изнајмљива-
ње аутомобила, 23. Алжирска конференција несврстаних
(скр.), 24. Бивши југословенски глумац, Драган, 25. Старији на-
зив Олимпијског стадиона у Торину, 26. Шпански тенисер, Ра-
фаел, 27. Велики комади, 28. Малаксала особа, атоничар, 29.
Врста сувомеснатог производа, 30. Ушни лекар, 31. Име фи-
зичара нобеловца Бора, 32. Уређај за пренос обртаја, 33. Врста
липиди, 34. Иницијали глумице Ипер, 35. Еманација (скр.), 36.
Залазити у године, старити, 37. Место у Египту где је 4. новем-
бра 1942. завршена битка чиме је отворен пут искрцавању Са-
везника у северној Африци, 38. Равијојла одмила, 39. Еротски
писац, 40. Врста дрвене папуче, 41. Значајан, 42. Изабраници,
43. Иванка одмила, 44. Артисти у циркусу, 45. Критикант, 46.
Изван, 47. Који су од гранита, 48. Резани дуван умотан у па-
пир, 49. Име тенисерке Ивановић, 50. Озбиљна (нпр. музика),
51. Лекови који садрже скроб (мед.).

УСПРАВНО:

1. Трансверзална линија, 2. Врста речне рибе, 3. Иницијали
глумице Ремик, 4. Оскудица у жучи (мед.), 5. Научно-истра-
живачки центар (скр.), 6. Оживљавач успомена (лат.), 7. На
тај начин, 8. Облика као шиљак, 9. Мирази, 10. Надимак
револуционара Е. Геваре, 11. Славни француски бициклист,
Жак, 12. Нето (скр.), 13. Дворска клика, 14. Оштар нагла-
сак (лат.), 15. Италијанска лука на Јадрану, 16. Становница
Алексинца, 18. Жуборити, 19. Анонимна особа, анонимус,
20. Врста вунене тканине, 21. Писац идила, 22. Име режи-
серке Кавани, 24. Цртач у цртаном филму, 25. Развући уста
у осмех, 27. Без журбе, полагаано, 28. Веровање атаниста (у
бесмртност душе), 30. Оплачкати, похарати, 31. Природ-
ни начин (стр.), 33. Врста драгог камена, 34. Особа који го-
вори еквицом, 36. Фудбалски тренер, Звонко, 37. Име глуми-
це Добре, 39. Абасин имењак, 40. Надимак бившег глум-
ца Бранислава Јеринића, 42. Град у Либану, 43. Економски
развојни институт (скр.), 45. Надзорни одбор (скр.), 46. По-
казна замена, ова.

НОВО

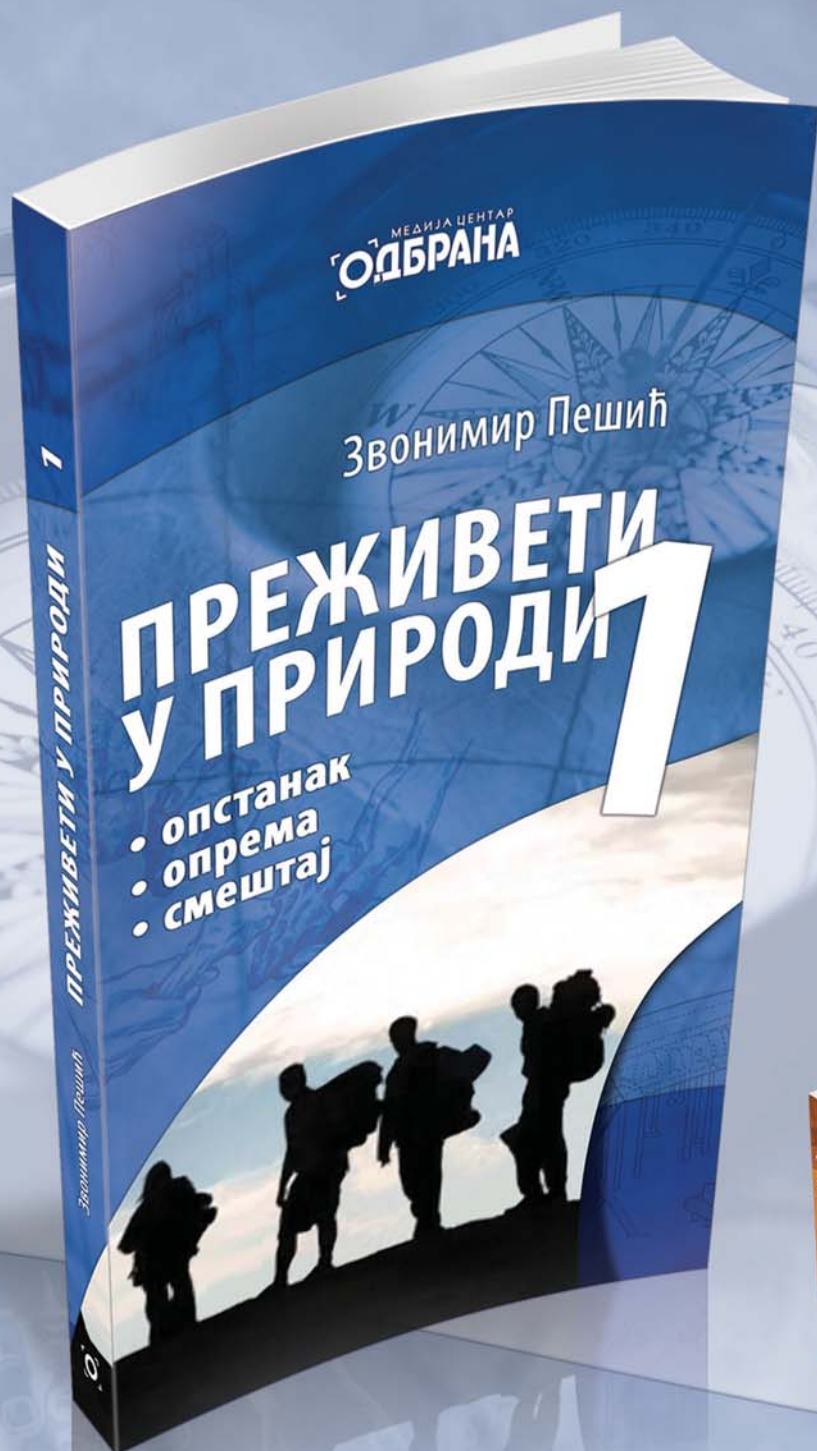
ПРЕЖИВЕТИ У ПРИРОДИ – КЊИГА 1 аутора Звонимира Пешића

Пред читаоцима је прва књига из едиције „ПРЕЖИВЕТИ У ПРИРОДИ“.

Војници, извиђачи, планинари, алпинисти, горани, чланови истраживачких друштава и људи који имају адреналин позитивног авантуризма, само су неке од категорија становништва којима су знања о природи и вештине за сналажење у тешким ситуацијама важни и потребни.

Прва књига пружа информације о опстанку, опреми и смештају – знањима неопходним за преживљавање у природи. Књига је штампана у практичном – џепном формату (11x20 цм), на квалитетном папиру и на 194 богато илустроване стране.

Друга књига ће изаћи из штампе до краја 2013. године, а трећа и четврта у току 2014. године.

НАРУЦБЕНИЦА

МЦ „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд,
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
Жиро-рачун: 840-312849-56

Наручујем књигу:

1. Шифра 111289/„ПРЕЖИВЕТИ У ПРИРОДИ“ – књига 1, по цени од 570,00 динара (књига 432,00 и поштарина 138,00 динара)

Купац

ЈМБГ

Адреса становања, улица и број:

Место

Телефон

Потпис наручиоца

Плаћање наручених издања врши се унапред. Доказ о ујлаши целокујној износа доставити МЦ „Одбрана“, након чега испоручујемо књије. Куљена издања биће достављена као прејоручена пошљиќа.

ОДБРАНА

Медија центар „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
e-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs, www.mod.gov.rs

Сва издања можете купити по истим ценама и у продавници „Војна књига“, Васина 22, Београд, 011/2184-925

ВОЈНА СЛУЖБА БЕЗБЕДНОСТИ У СРБИЈИ

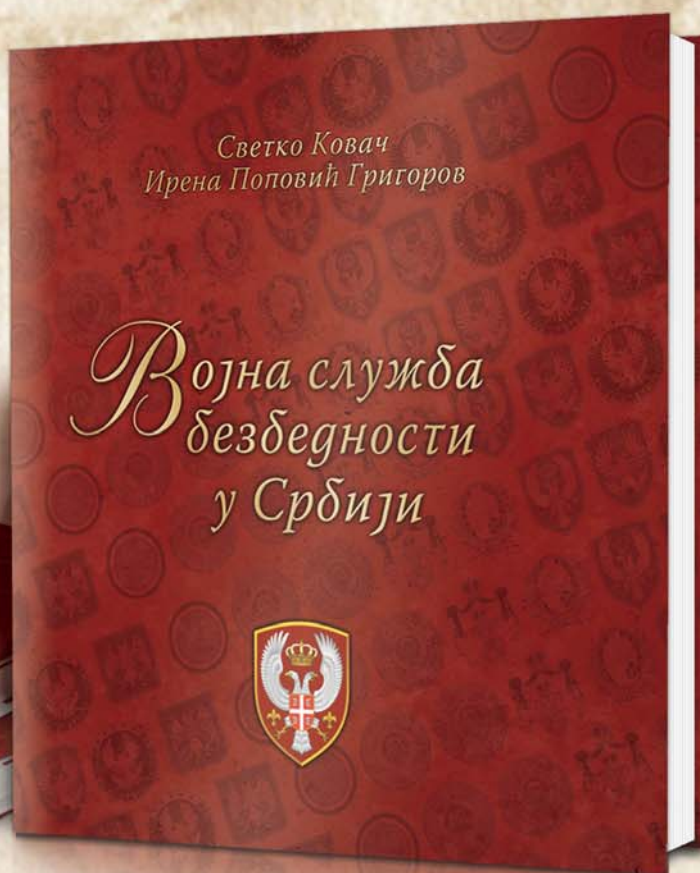
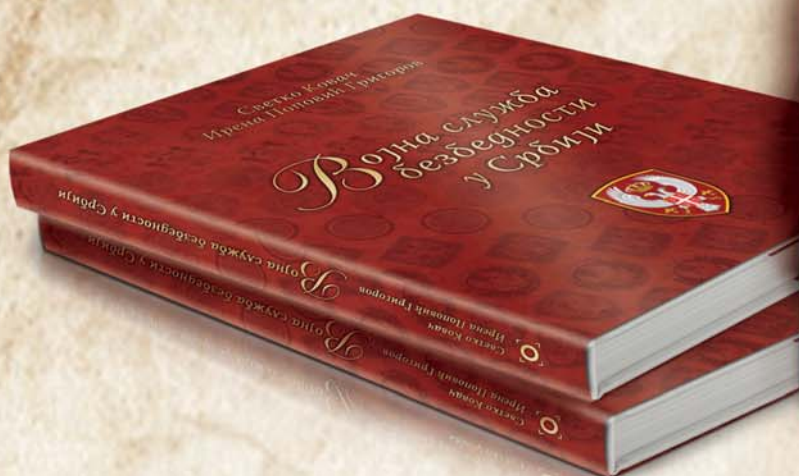
аутора Светка Ковача и Ирене Поповић Григоров

НОВО

Монографија је право откриће у области војне историографије на овим просторима и она ће имати више читања, јер ће је свако читати на свој начин. Реч је о избалансираној историји војнобезбедносне службе, која развејава низ негативних стереотипа и презентује службу у новом и комплексном свету, у којем су нови изазови мета рада Војнобезбедносне агенције.

Садржај је конципиран у осам периода, у којима је служба мењала назив: (1) Војна служба безбедности у Кнежевини и Краљевини Србији, (2) Војна служба безбедности у Краљевини Југославији, (3) Одељење заштите народа – ОЗН-а, (4) Kontraобавештајна служба – КОС, (5) Органи безбедности ЈНА, (6) Органи безбедности ВЈ, (7) Војна служба безбедности СРЈ и (8) Војнобезбедносна агенција, као најновији и најмодернији облик организовања и функционисања војне службе безбедности.

Тврди повез / ф. 21×24, 244 стр. / шифра: 111287
Цена са попустом: **1.247,40**

НАРУЦБЕНИЦА

МЦ „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд,
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
Жиро-рачун: 840-312849-56

Наручујем књигу:
1. Шифра 111287/„ВОЈНА СЛУЖБА БЕЗБЕДНОСТИ У СРБИЈИ“,
по повлашћеној цени од 1.247,40 динара

Купац

ЈМБГ

Адреса становања, улица и број:

Место

Телефон

Потпис наручиоца

Плаћање наручених издања врши се унапред. Доказ о уилаши целокујној износа доставиши МЦ „Одбрана“, након чега испоручујемо књиге. Купљена издања биће достављена поштексиресом на ширеш куйца.

ОДБРАНА

Медија центар „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс: 011/3241-363
е-mail: komercijala@odbrana.mod.gov.rs, www.mod.gov.rs

Сва издања можете купити по истим ценама и у продавници „Војна књига“, Васина 22, Београд, 011/2184-925

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ МАГАЗИНА **ОДБРАНА**

падоброноц

Бригадни генерал
Јелесије Радивојевић

**Ми знамо
зашто птице певају**

Падобранска група
ПТЈ МУП-а Србије

**Грифон
раширених крила**

Снимио Игор КУГЉЕВИЋ
MI-PRESS

САДРЖАЈ

Бригадни генерал Јелесије Радивојевић, падобрански рекордер Ми знамо зашто птице певају	4
Америчка студија о реформи руског ВДВ Непредвидиви капацитети	10
Падобранска група Противтерористичке јединице МУП-а Републике Србије Грифон раширених крила	12
Демонстративни тим Падобранске школе америчке копнене војске Сребрна крила	16
31. гардијска самостална ваздушнојуришна бригада Руске војске Падобранци мировњаџи	17
У Форт Брегу, Каролина Виша падобранска обука од сада селективна	18
Тандем-скок Горана Тодоровића Фаџа Човек који разуме страх	19
Светски куп у параглајдингу Пехар одлетео у Француску	20
ВДВ добија нове десантне падобране 2014. године Ослонац на домаће знање	21
Операције у рату у Родезији Премало ногу у чизмама	22
Падобранске јединице Јапана у Другом светском рату Небески самураји	26
Развој балонства Из дневне собе у свемир	28

Уредник прилога
Александар ПЕТРОВИЋ

Реч уредника

Ризик

Зрелост доноси сјознају последица наших постојања док се још колебамо између идеје и јасне намере да нешто урадимо. Током живота некада добро, а понекад и лоше проценимо куда нас воде наши постојаци. Поједини срећници и када погреше, последице не носе. Другима пак Талија у одсудном тренутку окрене леђа, па њихова наизглед мала несматреност буде сурово кажњена.

Дакле, свако од нас, „награђен“ је извесним бројем „дозвољених“ грешака, после којих одахнемо и кажемо – „добро је“ замишљајући са зебњом другачији епиграм. Невоља јесте у томе што нико, заправо, не зна која му је грешка последња „дозвољена“. И, најзад, зрелост није видовитост, па човек и када је убеђен да постоја „исправно“, понекад погреша. Свесни о тој истини јесте ризик који преузимамо.

Падобранци су људи који ризикују. Многи би рекли да ризикују превише. У тренутку „одвоја“ њихов живот почиње да зависи од низа фактора међу којима њихова воља и знање често нису пресудни. „Кад скочиш, верујеш у парче плаћна и неколико конопаца...“ – рекао је један искусни падобранац који је пре више година уписао хиљадићи скок. Тај човек се 1996. приземљио или боље речено – пао на ледину наомак Новог Сада са само 30 посто ошвореног резервног падобрана, пошто је главни ошказао. Преживео је, опоравио се и наставио да скаче и обучава друге падобранце. Његов ученик, сада већ падобрански инструктор, у првих петнаестак скокова имао је готово све приручником предвиђене ошказе и несрећне случајеве – падобран му се није ошварао, падао је на дрво, у виноград... Једном приликом је слетео на далековод, а високонапонска жица му је пролетела шик изнад главе. Сем квара на оближњој шрафосаници и уништеног падобрана, није било озбиљнијих последица. И он је наставио да скаче. Горан Тодоровић Фаџа, нажалост, није имао среће. Али и он је, без обзира на тешку повреду, поново полетео!

Сви ти људи зрели су и веома искусни падобранци. Самим тим и пошито свесни ризика који преузимају сваком наредним скоком. Али оно чега остали, који нису закорачили „у празно“, нису свесни, јесте шта у тој игри са судбином падобранци добијају.

Без ризика, кажу, нема добитка. Колико год се оицали тој истини, живот нас пре или касније демантује. Слободан човек, ваљда, и јесте само онај који има шта да ризикује. Можда су падобранци, зашто, за нијансу слободнији од других људи. Можда зашто само они знају – зашто ићице певају. ■

Александар ПЕТРОВИЋ

На државном падобранском првенству

Полицајци за длаку први

Слободан Терзић у доскоку

На аеродрому „Ченеј“, крај Новог Сада, 14. јула проглашени су победници 59. отвореног државног првенства у класичним падобранским дисциплинама – у фигуративним скоковима и скоку на циљ. Било је то, према речима учесника, до сада најбоље организовано такмичење, али и једно од најнеизвеснијих, јер су бодови са последњих скокова одлучили о екипном прваку.

На отвореном делу такмичења учествовало је тридесет падобранаца и падобранки, из Србије, Црне Горе, Русије и Бугарске. На државно првенство Србије изашло је пет српских екипа. Ваздухопловни савез Србије овај пут је организацију такмичења поверио падобранском клубу „Грифон“, који чине припадници Противтерористичке јединице МУП-а Србије. Директор такмичења био је мајор полиције Горан Пановић.

У генералном пласману, међу женама, прва је била Радмила Ђурић из падобранске екипе Војске Србије „Небеске видре“, која је победила и у дисциплини скокови на циљ. У фигурама најбоља је била Светлана Си-

мић из аеро-клуба „Наша крила“ из Параћина.

У генералном пласману, за мушкарце, појединачно, победио је Слободан Терзић из падобранског клуба „Грифон“ ПТЈ МУП-а. У дисциплини фигуре најбољи је био Љубиша Наумовић из аеро-клуба „Наша крила“ из Параћина, док је на циљ најпрецизније скочио Мирољуб Јанићијевић из „Небеских видри“.

Отвореним делом првенства доминирали су Руси. Тако су прва три места појединачно и у генералном пласману заузели такмичари из Русије. И у скоковима на циљ и у фигурама победио је Вјачеслав Пачколин. У екипној отвореној конкуренцији први су били Руси, други „Грифони“, а трећи „Небеске видре“.

Екипни победник државног првенства је екипа „Грифон“ ПТЈ МУП-а у саставу: Слободан Терзић, Игор Жмирић, Радослав Кораћ, Зоран Станојевић и Слободан Марковић.

Ово је било прво државно првенство на чије резултате није било приговора, с поносом је истакао мајор Горан Пановић, директор такмичења. ■

Б. НАЂ
Фото ПТЈ

Несвакидашње венчање једног падобранца

Скок у брачне воде

Унамери да на оригиналан начин обележе чин заклињања на вечну љубав, на војном аеродрому у Нишу, недавно су се венчали водник Милан Нешић, диверзант падобранаца 1. чете 63. падобранског батаљона и Маја Грбић, дипломирани психолог.

Судбоносно „да“ младици су изговорили пред стројем 63. падобранског батаљона Специјалне бригаде Војске Србије. Млада је блистала у белој венчаници, а младожења је за ову прилику, у складу са амбијентом, изабрао свечану униформу.

– Припадник сам Војске Србије и желео сам да се овде, на нишком војном аеродрому, у мојој другој кући, венчам

са мојом вољеном Мајом. Захвалан сам друговима и колегама што су нам приредили дивну свечаност, што су извели демо-падобранске скокове и тиме улепшали венчање. Сигуран сам да ћемо овај дан памтити до краја живота и да ће он остати дубоко урезан не само у бурмама, већ и у нашим срцима – рекао је водник Нешић.

Осмех на лицу није крила ни Маја Грбић, од данас Нешић, истичући да је пресрећна и да се не каје што је прихватила предлог свог супруга да се венчање обави пред стројем, у војном амбијенту.

Несвакидашњем венчању, које се одиграло у оквиру свечаности обележавања 14. октобра, дана формирања

падобранских јединица, присуствовали су и командант Копнене војске генерал-потпуковник Александар Живковић, командант Специјалне бригаде бригадни генерал Илија Тодоров, представници локалне самоуправе Града Ниша, Српске православне цркве, МУП-а, удружења ветерана, породице погинулих и рањени припадници падобранских јединица, бајкери из Србије и иностранства и други гости. ■

З. МИЛАДИНОВИЋ

Бригадни генерал Јелесије Радивојевић, падобрански рекордер

Ми знамо зашто птице

Чим сам искочио, визир је одједном побелео. Легао сам на струју и помислио да сам изгубио вид. Региструјем да падам, а око мене је само бело. Дитер ће сигнализирати на 1.100 метара кад треба да повучем ручицу. Стабилно падам и не видим ништа. Касније сам сазнао параметре – притисак је био 110 милибара, а температура минус 57 степени. Наставио сам да падам. И падао. Осећао сам болове у леђима и куковима због положаја тела у слободном паду. Негде између 3.500 и 4.000 метара, осетио сам велику топлоту. Радиле су и мозак, и срце, и адреналин. Испод „аутласт“ одећа имао сам само мајицу, а био сам у „голој води“.

М еђу многобројним гледаоцима широм света, који су из минута у минут са нестрпљењем ишчекивали скок са ивице свемира Аустријанца Феликса Баумгартнера, посебно се издвајао један, из Србије, који је више од осталих разумео неизвесност неистражених висина. Али, исто тако, разумео је и онај неописиви осећај при првом додиру тла, када се храброшћу и упорношћу оствари подвиг који редефинише границе људских могућности.

Реч је о бригадном генералу Јелесију Радивојевићу, падобранцу који је са још једанаест колега, припад-

певају

ника Војске Србије и Жандармерије, 12. маја 2004. године оборио државни рекорд у дужини слободног пада, искочивши из транспортног авиона АН-26 са висине од 9.250 метара.

Слободно падајући више од 8.621 метар, 12 неустрашивих падобранаца оборило је претходни државни рекорд, који је износио 7.733 метара, а који су девет година раније, истог датума, поставили припадници 63. падобранске бригаде.

Колико је адреналина изазвао слободни пад од осам и по километара, пркосећи температури од око минус 50 степени целзијуса и јурећи ка писти аеродрома „Батајница“ брзином од око 300 километара на час, сведочи и чињеница да се после скоро деценије од скока генерал Радивојевић сећа и најситнијих детаља и осећаја који га је том приликом пратио.

– Док сам жив, памтићу тај догађај. Зашто? Не због висине, нити због околности и услова, већ зато што је сад, у овим условима у нашој земљи, такав подвиг тешко изводљив. Тада смо били у топ форми, а било је, сигурно и још колега падобранаца који су то могли да ураде – започиње причу генерал Радивојевић, стасити официр, на чијој униформи, међу сјајним генералским ознакама, падобрански знак посебно привлачи пажњу.

Намеће се питање због чега се дванаесторо искусних падобранаца одважило на тако нешто и како су успели да организују прилично ризичну акцију, војним авионом, са седам припадника Војске и пет припадника Жандармерије, и то у систему где су строго прописане процедуре и правила.

– То је био смишљен, усмерен потез, али и значајан тест за, у то време, најспремније падобранце мешовитог састава који су могли да из-

Искусни официри сѐицијалци, сада генерали – Александар Живковић, Илија Тодоров и Јелесије Радивојевић

веду такав скок. Највећи проблем била је организација, али и техничка и медијска подршка. Феликс Баумгартнер свој чувени скок са 39.045 метара извео је у Америци, после пет година припрема и огромне финансијске, техничке и медијске подршке. Падобран је могао да подигне са земље даљинским управљачем... А ми смо наш скок извели у Србији 2004. године. По НАТО стандардима, за скокове са више од 3.800 метара, имајући у виду да је безбедност на првом месту, мора да се користи кисеоничка опрема. Ми је нисмо имали – објашњава генерал Радивојевић, додајући да је падобранство врло скупа дисциплина, јер захтева и авијацију, гориво, технику, опрему, али и знање и искуство.

Циљ – изнад Хималаја

Након детаљних припрема, према речима генерала Радивојевића, уз одобрење тадашњег начелника Генералштаба и команданта РВ и ПВО, почеле су припреме које су трајале скоро три месеца, и које су подразумевале тест у барокомори, лекарске прегледе, као и припрему летелице и падобранаца, уз тренажне скокове са различитих висина.

– Временски услови такође су били веома битни, а дан пре самог скока имали смо и технички пех, имајући у виду да је метео-ситуација била неповољна. Након тога, на тренутак смо помислили да је подухват

Рекордери у дисциплини групни скок, 12. мај 2004. године

пропао. Међутим, тог 12. маја, на празник Светог Василија Острошког, кренули смо у акцију. Дан је био кристално јасан и док смо се припремали, видели смо да пристижу три аутобуса са представницима медија. Тензија је расла, а ми смо решили да ризикујемо, иако је и најмања грешка могла да буде кобна – наглашава он.

За сваки параметар који му није одговарао Феликс Баумгартнер је одлагао лет, додаје генерал Радивојевић, или је чекао да услови буду оптимални.

– Ми нисмо могли да чекамо, јер смо зависили од свега другог. И знали смо да идемо у непознато. Висина од 8.848 метара – изнад Хималаја, то нам је био циљ, а намера да оборимо рекорд из 1995. године, који је износио 8.250 метара. Много неизвесности и исто толико нејасноћа. Иако смо прошли све припреме, технички нисмо били опремљени и без кисеоничне опреме. Нисмо имали кисеоник, као ни висиномере који могу да региструју ту висину аутоматски, већ смо морали да бројимо колико се пута скала на уређају окренула – ис-

тиче генерал Радивојевић, додајући да је део екипе био опремљен падобраном „Клуз 1АМ“ домаће производње. Његов падобран био је марке „парафоил“ купола 282, америчке производње, који је више спортски падобран.

Циљ и изазов за одважне падобранце тога дана био је да се забе-

Бројке

Седам припадника Војске Србије и пет припадника Жандармерије извели су скок 12. маја 2004. године.

Транспортни авион АН-26 попео се на висину од 9.250 метара.

Спољна температура била је минус 57 степени.

Током слободног пада достигнута је брзина од око 300 километара на сат.

Падобранци, државни рекордери у дисциплини групни висински скок – слободни, уз генерала Радивојевића су: пуковник у пензији Ненад Кузмановић, заставник Небојша Јандрић, опитни падобранац Војске Србије, заставник прве класе у пензији Радослав Кораћ, заставник у пензији Иван Ђорђевић, заставник Радмила Ђурић, заставник Сениша Мићић, мајор полиције Горан Пановић, припадник ПТЈ, заставник полиције Игор Жмирић, и падобранци Огњен Ганић, Слободан Марковић и Слободан Терзић.

Скок у завичај

У падобранској књижици генерала Радивојевића забележено је да је први скок направио 26. септембра 1989. године. Пожутели листови плаве свешчице бељеже и да је на курсу за инструктора, у току једног дана, скочио чак шест пута, као и да је једном приликом скакао са 200 метара висине, што је својеврсни изазов. На том курсу је 1995. године извео и скок са велике висине и ниским отварањем, такозвани „ВИНО“ са 8.200 метара висине, са инструктором Мирком Ђорђевићем. Посебан куриозитет био је скок у село Дрежник, на Видовдан 2004. године, где га је дочекало више од 3.000 људи. Генерал Радивојевић открива и оно о чему књижица ћути – да је због лошег предосећаја или злослутног сна неколико пута одустајао од скока, али и да има амајлију коју увек носи.

лежи што виша висина искакања и што нижа висина отварања.

– Између 10 и 11 часова полетели смо са аеродрома „Батајница“. Осећали смо притисак са различитих страна. Ишли смо у непознато, нисмо знали шта ће се десити након 8.200 метара, а сваких наредних сто метара било је искуство више. Имали смо кисеоник да подржимо период док се не изједначе притисци, када буде отворена рампа на 7.800 метара. Ја сам био најтежи у групи. Посада којом је управљао Зинаид Ибраковић, пилот авиона АН-26, био је врло коректан, и рекао ми је „Јенки, све ћу извадити из авиона, само да скочиш и ти!“ – присећа се генерал Радивојевић са осмехом.

Имајући у виду чињеницу да је реч о авиону са турбо елисним моторима, било му је потребно око сат времена да достигне одговарајућу висину кружећи око Фрушке горе.

– Пошто сам био најтежи, требало је први да искочим. Седео сам до „рампе“ и гледао доле, у провалију. Све док сам осећао да је авион у косој позицији, значило је да се пењемо. У моменту када смо се изнивелисали, помислио сам – сад смо у налету. Негде између 7.800 и 8.500 метара имали смо кисеоник, јер су метеоролошки услови на тој висини веома сложени. Свако из екипе имао је свог партнера, и међусобно смо пратили реакције да не би дошло до хипоксије, односно падања у несвест. Мој партнер је био Слободан Марковић, падобранац, припадник Жандармерије. Понестајало је кисеоника, а знали смо да још треба да се пењемо – описује генерал Радивојевић.

Све мисли у тој кабини, описује генерал, биле су усмерене у једном правцу – да се прелети изнад висине Монт Евереста, макар и метар, и да то забележе инструменти.

– И даље смо се пењали, и већ се полако осећала хипоксија, умор. Руче су постале тешке и покрети успорени,

а кисеоник се убрзано трошио. Погледао сам доле и оценио да смо веома високо, а инструменти су показивали скоро 9.000 метара. То је било то. Пробили смо рекорд из 1995. године, прелетели Хималаје, сад само да уђемо у налет и да искочимо, да видимо земљу – објашњава генерал Радивојевић, додајући да је, када је устао, осетио да више није било кисеоника.

Дах заледио визир

Имао је утисак да је од олова и да једва корача, ухватио се за сајлу и чекао сигнал. Треперило је жуто светло, а зелено је сигнал за искакање.

– Чекам. Видим да је и даље жуто светло, а почињем да осећам тежину у рукама. Свестан сам да се ситуација из секунде у секунду драстично мења. Готово је – присећа се тих тренутака генерал Радивојевић, одајући да је тада помислио, ако се сада не засветли зелено, искаче, па где год да падне.

Истог трена, засијао је зелени индикатор – тренутак за искакање.

– Чим сам искочио, визир је одједном побелео. Легао сам на струју и помислио да сам изгубио вид. Региструјем да падам, а око мене је само бело. Дитер, уређај за мерење висине који је на кациги, ће сигнализирати на 1.100 метара кад треба да повучем ручицу. Стабилно падам и не видим ништа. Касније сам сазнао параметре – притисак је био 110 милибара, а температура минус 57 степени. Наставио сам да падам. И падао. Осећао сам болове у леђима и куковима због положаја тела. Негде између 3.500 и 4.000 метара, осетио сам велику топлоту. Радили су и мозак, и срце, и адреналин. Испод „аутласт“ одећа имао сам само мајицу, а био сам у „голој води“. То је реакција организма – истиче генерал Радивојевић, објашњавајући да је тада знао да улази у топлији слој атмосфере.

Истовремено, белина је почела да нестаје. Испоставило се да је дах, приликом искакања из авиона, заледио визир. Иако је великом брзином јурио ка земљи, није губио поверење у дитер који треба да сигнализира када да повуче ручицу.

– Морао сам да водим рачуна о себи, као и сви остали, јер ништа није било сигурно. На 1.100 метара чуо сам дитер, легао на струју, вукао ручицу пилот-падобранчића и отворио падобран. Кад сам отворио падобран и видео пуну куполу – дивота! После толико падања, тог момента сам знао да сам завршио пола посла. Успео сам. Остало је да то учине и други – прича о својим утисцима генерал Радивојевић у тренутку када је додирнуо тло.

Чекало се да се и остали приземље и једна по једна, стизале су вести да су сви успешно завршили задатак. Двојицу падобранца из тима, који су падобран хтели да отворе што ниже, аутомат је осујетио у намери.

– Тек после сат времена, био сам свестан шта смо урадили. Имали смо и спектакуларан дочек, на највишем нивоу. Сутрадан смо били на првим страницама свих дневних новина, али то ни у какве сврхе нисмо користили. Желели смо само да успемо – нагласио је генерал Радивојевић.

Вест о рекорду прочула се и ван граница наше земље, а похвале су стизале и од Руса, нарочито због превазилажења прописаних перформанси авиона, као и од Американаца.

– Ја немам много скокова, али после тог скока мени не треба ништа више, јер тешко да се на овим

просторима и може више учинити. Када смо се приземљили, код свих нас приметио сам огромно задовољство, пркос и понос што смо успели после свих саплитања, немогућности и скромних услова рада. Уз то, била је то прилика да се покаже свима осталима – ми смо успели – искрен је генерал Радивојевић, признајући да нико не зна колике ће последице сносити, пре свега здравствене, јер је реч о екстремним условима које тело трпи.

Веровати комаду платна

Говорећи о значају постигнутог рекорда, генерал Радивојевић оцењује да је то био велики изазов који је успешно изведен и на који ће бити поносан док је жив. Данас када се сретну идентификују се погледом, јер их повезује једно невероватно искуство.

– Када сам коначно, то вече, легао у кревет, помислио сам – не могу да верујем да је највећи део људи на овом простору, из бранше или оних који прате падобранство, данас хтео да буде на мом месту. Уједно ми је то био и подстрек више, јер волим изазове – истиче генерал Радивојевић, додајући да је један од изазова било и школовање у Грчкој, јер је требало научити грчки језик, завршити школовање и написати и одбрани дипломски рад на том језику на академском нивоу.

Два су разлога, према речима генерала Радивојевића, због којих се

престаје са скакањем – или када се човек из неког разлога препадне или када више није здрав.

– Током слободног пада размишљате о томе да буде све како треба, безбедно, све док не дотакнете земљу. У том тренутку креће „брејн-сторминг“, анализирате скок – успео сам, овде сам погрешно, ту је могло да буде боље. Иначе, ако то радите током скока, могу да настану проблеми. Ризик постоји чим се одвојите од земље, затим верујете једном комаду платна, падате са њим, очекујете да ће када отворите падобран све бити у реду, да ћете лепо дохватити земљу. Толико је прилика за проблем и неуспех – наглашава генерал Радивојевић, додајући да посао падобранца захтева велику жртву и одрицања у сваком смислу.

Иако нема поменуто ограничења, каже да му нове дужности као начелника Штаба Команде за обуку не остављају много енергије за бављење падобранством у мери у којој би то желео. Уз све то, падобранство је веома скуп спорт.

Честитајући свим падобранцима празник, 14. октобар – Дан формирања падобранских јединица и крсну славу 63. падобранског батаљона, генерал Радивојевић је посебно истакао несаломив дух колеге и падобранца Горана Тодоровића Фаце, припадника 63. падобранске бригаде, који ниже скокове и успехе у екстремним спортовима упркос несрећи коју је доживео. ■

Биљана МИЉИЋ
Снимио Даримир БАНДА

Биографија

Генерал Јелесије Радивојевић рођен је у 1966. године у селу Дрежник недалеко од Ужица. Средњу војну школу смера пешадија завршио је у Сарајеву, а након тога и Војну академију. Прве официрске дужности обављао је у планинској бригади у Крању у Словенији, а убрзо након завршеног основног падобранског курса прешао је у 63. падобранску бригаду. Био је на дужности начелника Центра за мировне операције, за коју се његово име највише везује, а ова година остаће забележена по унапређењу у чин бригадног генерала и новој дужности начелника Штаба Команде за обуку.

Руска одликовања владици Јовану и мр Небојши Јушковићу

Владика Јован Ђулибрк после двестогског скока

Његово Преосвештенство епископ липљански Јован (Ђулибрк) одликован је у Москви Орденом за заслуге другог реда, који му је, поводом његовог 200. падохранског скока, доделила Сверуска друштвено-државна војна и патриотска организација (ДОСААФ). Одликовања је уручио председник ДОСААФ-а генерал-пуковник Сергеј Александрович, у присуству свог заменика Виктора Николајевича, бившег начелника Војнодипломатске управе руског Министарства одбране и Генералштаба.

На пригодној свечаности у Москви, одржаној у уторак 18. јуна ове године, епископу Јовану, викару Његове светости патријарха српског Иринеја у Пећ-

кој патријаршији, додељен је Орден за заслуге другог реда, а мр Небојши Јушковићу уручен је Почасни знак.

– Сверуска друштвено-државна војна и патриотска организација бави се сарадњом друштва са војском, ратном авијацијом и ратном морнарицом, а њен циљ је развој патриотизма и мужевства у Русији, рекао је епископ липљански Јован.

Он је навео да се Орден за заслуге ДОСААФ-а трећи пут у осамдесетшестогодишњој историји додељује страном држављанину, а Почасни знак први пут.

Поводом 200. падохранског скока владике Јована, изведен је велики групни скок руских падохранца у Коломни,

једном од главних центара светског падохранства.

– Две стотине година од рођења владике Његоша, пророка српско-руског братства, прослављена је достојно на руском небу заједно са двестотим скоком владике Јована, истакао је генерал Сергеј Александрович.

На челу Савета ДОСААФ-а налази се министар одбране Русије Сергеј Шојгу, а у Савету ове организације заступљене су све важне инстанце руске власти, од председника и премијера до већег броја министарстава.

Епископу Јовану уручен је и знак Ваздушнодесантне војске, као и мајица „тељашка“, особени знак руских падохранца.

Небојши Јушковићу Почасни знак уручен је за вишегодишњу плодну сарадњу са руским ваздухопловцима и падохранцима, о чему говори и велики број значајних награда, медаља и ордена које му је до сада доделила Руска Федерација.

Узвратни дар епископа Јована и мр Небојше Јушковића домаћинима били су први примерци издања руског превода „Горског вијенца“ поводом 200 година од рођења владике Рада, које је објавио подгорички „Унирекс“.

Епископ липљански Јован Русију је посетио поводом промоције његове књиге „Историографија Холокауста у Југославији“, која је одржана 13. јуна у организацији Руског центра за Холокауст у Спомен-подручју Поклона гора у Москви. ■

Снимио А. ВЕСЕЛОВ

Скок пријатељства у Јорданској пустињи

Војни падохранци из Јордана, Француске, Уједињених Арапских Емирата и Сједињених Америчких Држава у склопу заједничке вежбе „Жељни лав 2013“ (Eager Lion 2013) заједно су извели симболичан скок пријатељства. На пригодној свечаности после тог скока разменили су значке падохранског звања, тзв. „падохранска крила“.

У вежби, односно мултинационалној операцији „Жељни лав 2013“, учествовале су падохранске и специјалне јединице више држава. Циљ је био да се учесницима у екстремном амбијенту Јорданске пустиње пружи увид у начин на који оружане снаге појединих земаља спроводе ваздушнодесантне операције. Осим тога, сврха јој је била и да повећа ниво сарадње и интероперабилности између савезника, да се ојача њихов међусобни однос, провере њихови, како индивидуални, тако и заједнички капацитети, те да се подигне ниво спремности за реаговање у кризним ситуацијама. Падохранци су, поред скоко-

ва, време проводили и на полигонима и на стрелиштима.

Свеобухватни мултинационални приступ извођењу оваквих здружених ваздушнодесантних операција требало би да, по замисли организатора, пружи одговор на модерне безбедносне изазове. ■

Б. НАЂ

Америчка студија о реформи руског ВДВ

Непредвидиви капацитети

Иако је руска ваздушодесантна војска и њена оперативна способност веома занимљива најважнијем глобалном војном такмацу, вишегодишње истраживање, по свему судећи, оставило је непознанице када је реч о будућности те јединице и улози њеног команданта, генерала Шаманова.

Пре две године Институт за стратешка истраживања Ратног колеџа Копнене војске Сједињених Америчких Држава објавио је обимну студију (73 стране) о Ваздушодесантној војсци Руске Федерације под насловом Организационе промене у руским ваздушодесантним снагама: лекције из сукоба у Грузији.

Аутор ове студије је Род Торнтон (Rod Thornton) који се након девет година службе у британском пешадијском пуку „Зелених пастира“ (1992. и 1993. године боравио је у Босни и Херцеговини као преводилац) посветио академској каријери, и сада предаје на курдистанском универзитету у Ербилу у Ираку.

Са Њима или против Њих

Ако знамо да се Институт за стратешка истраживања (The Strategic Studies Institute – SSI) бави темама везаним за националну безбедност и војну стратегију с нагласком на геостратешкој анализи, јасно је да „најимпресивније формације у руској војсци“, како директор Института Даглас С. Ловлејс (Douglas S. Lovelace) назива ВДВ, изазивају дубоко занимање у земљама НАТО-а. Овај интерес почива и на врло практичним претпоставкама. Како каже сам аутор, „ултимативна намера ове студије јесте да установи какве би то руске ваздушодесантне снаге америчке или НАТО трупе могле да имају уз себе да сарађују или пред собом да им се супротставе“.

Иако аутор сматра да је сукоб у Грузији 2008. године послужио као „катализатор за промену унутар целокупне руске војске“, како он представља полазну референцу овог ма-

теријала, Торнтонова студија више пута указује на упад руских падобранаца на приштински аеродром 1999. године као на значајан догађај који је показао непредвидиве капацитете ВДВ.

Торнтонов рад полази од околности распада СССР-а, тврдећи да се „у постхладноратовској ери чинило да нема логике у томе да се одржавају руске ваздушодесантне снаге. У традиционалној совјетској војној мисли, ВДВ је био намењен искључиво за убацивање трупа у дубину непријатељске територије. Крај хладног рата означио је крај потребе за таквим операцијама, а тиме и крај *raison d'être* самог ВДВ“. Торнтон подробно анализира међуигру политичких и војних фактора који су руководили трансформацијама ВДВ до 2008. године, проблеме са професионализацијом, као и улогу главнокомандујућег ВДВ и специ-

јални однос који ВДВ ужива са председником Русије, услед чињенице да је „традиционално ВДВ стратешка резерва руског председника“.

Шаманов рекао „њет“

Посебна пажња посвећена је тренутном команданту ВДВ, генералу Владимиру Шаманову, за кога Торнтон каже да је „играо посебно утицајну улогу у процесу организационих промена у ВДВ и да ће вероватно наставити тим путем“. Аутор студије добро запажа да је то што Шаманов није

учествоваo у рату у Авганистану команданту ВДВ отежало каријери, али увелико преувеличава значај тога. Торнтон каже и да је савез Путина и Шаманова учвршћен када је Шаманов командовао руским походом на Чеченију 2000. године, на чијем је успеху била заснована Путинова изборна победа исте године.

Велики део Торнтонове студије посвећен је рату у Грузији и улози ВДВ у њему. Шаманов је, као и аутор, увидео многе недостатке руске војске и ВДВ, као и предности које су имале специјалне јединице. Недостајала су средства везе (због којих је само Спецназ, тј. 45. пук у случају ВДВ, могао да позове ваздушне ударе), средства ноћног осматрања, снајперске пушке, противоклопна и противавионска средства, а нарочито се осећао недостатак средстава извиђања, поготово беспилотних летелица. Но, ваздушнодесантне трупе су се понеле одлично упркос свим проблемима. Изузетно брзо и у добром поретку пристигле су на бојиште и добро се бориле у рату који се завршио брзим и озбиљним поразом грузијских снага.

Упркос одличном учинку падобранаца, реформе које су захтеване од остатка оружаних снага требало је да погоде и ВДВ, о чему је „Падобранац“ већ писао, укључујући деноминавање дивизија на бригаде. Шаманов је то одлучно зауставио, образлажући тај став тиме што су у ВДВ већ извршене суштинске промене, укључујући и установљавање самосталних батаљона као основних борбених јединица.

Преломна тачка Грузија

Торнтон детаљно прати и промене које су уследиле после рата у Грузији. У његовој студији разматрају се новине уведене у ВДВ када је реч о системима везе, сателитске навигације, борбених возила. ВДВ је, како се наводи, способност опстанка у бојном пољу увек претпостављао способности пребацивања до бојног поља. Према овој студији,

Шаманов је у тежњи да што боље механизује ВДВ чак спреман да купи одређена возила у иностранству, у Француској и Италији, а разматра се и набавка беспилотних летелица, наоружаних параглајдера, специјалног десанта. Обука ће бити појачана с нагласком на обуци у поморском десанту, а у кадровско смислу радиће се на професионализацији, регрутацији и попуни, нарочито подофицирима. Наиме, око 10 одсто регрута у ВДВ долази са завршеним факултетом, али је недостатак подофицира главна бољка ваздушнодесантне војске. Посебно се разматрају могућности брзог реаговања ВДВ, која се Торнтону чине мањим од декларисаних, те стање ваздушне флоте расположиве за транспорт и подршку.

У закључку Торнтон, помало бомбастично, каже да је утицај Шаманова „на процес промена у једној великој војној организацији можда један од најнаглашенијих у некој земљи у прошлом веку, а у Русији сасвим сигурно“. Трагови преживеле „кремљологије“ са свим њеним недостацима видљиви су у овој студији и у пренаглашавању тензије између ВДВ и копнене војске РФ, укључујући прогнозу да би се могло десити да, у случају да актуелни начелник Генералштаба Макаров постане

министар одбране, ВДВ буде апсорбован од копнене војске.

Ништа од тога се није догодило, а генерал Шаманов је у међувремену добио још једну звездицу. Још није дошао на место Макарова, као што је Торнтон предсказао.

Иако је процес анализе грузијског конфликта и реформе ВДВ узео аутору три године, видљиво је да су му прома-

кле и неке веома очите чињенице. Док Торнтон тврди да су у јединицама ВДВ које су проглашене ваздушнојуришним задржани само минимални падобрански капацитети, истина је да су те јединице скоро

потпуно задржале могућност падобранског десантирања.

Како год било, методичан закључак студије погађа да ће за неколико година борбена готовост значајно порасти, као и две важне ствари које су, несумњиво, од кључног интереса за њеног наручиоца. Прво, „ако ВДВ одлучи да иде с тешком опремом, он ће веома вероватно бити више од равноправног супарника за било које западне снаге које се нађу у истој оперативној зони“. Друго, „Москва је већ изгубила од Запада у Либији, и желеће да престане са губицима. Веома је вероватно да ће спречити да се то понови у Сирији. То би могао да буде следећи задатак ВДВ“. ■

Јован ЂУЛИБРК

Падобранска група Противтерористичке јединице Министарства унутрашњих

Грифон раширених

Пут од звања припадника или „обичног“ специјалца до специјалисте у једној или више области траје и по неколико година. Да би се у ПТЈ стекао статус специјалисте падобранца, потребне су најмање три године доказивања разних способности и око 150 скокова различитим техникама. Наравно, и да се појави упражњено место у падобранској групи од шест чланова.

Иако је употреба падобранца у мирнодопским противтерористичким дејствима веома ретка, нарочито у Европи, свака озбиљна специјална јединица има их у свом саставу, а падобранска обука обавезна је за већину припадника. Исти случај је и са специјалним војним и полицијским јединицама у Србији, намењеним за борбу против терориста, разних насилних екстремистичких и криминалних група у урбаним и руралним крајевима. Поред тога, падобранци се могу употребити за извршење задатака снабдевања сопствених јединица из ваздуха, допремање хуманитарне помоћи и у акцијама спасавања на неприступачним теренима. Имајући у виду начине употребе тих јединица и задатке на којима се ангажују, јасно је да нема потребе да сваки припадник поседује исти ниво падобранских вештина. Међутим, увек постоји одређен број падобра-

наца који су способни да у свакој прилици, у свим временским условима, дању или ноћу, са различитим теретом, веома прецизно слете на било који циљ и изврше задатак.

Мала група одабраних

Противтерористичка јединица Министарства унутрашњих послова Републике Србије је мала, али врхунски опремљена и обучена формација, која се, по наређењу директора Полиције, уз сагласност министра унутрашњих послова, може ангажовати врло брзо на било којој тачки територије наше земље. Нешто мање од 200 њених припадника (оперативног састава) до сада су извршавали најсложеније и најопасније мирнодопске задатке, међу којима је било неколико талачких ситуација, борби против терористичких група и нарко-банди, хапшења опасних криминалаца, спровођења лица са

домаћих и међународних потерница, пратњи штићених личности, па чак и успостављања јавног реда и мира, што оваквим јединицама иначе није у „опису посла“. Предност специјалних полицијских јединица у односу на сличне војне саставе јесте њихова употребљивост и брзо упућивање на задатак без одлука законодавне власти. Ангажовање војних јединица у противтерористичкој борби, с друге стране, изискује низ законом дефинисаних корака и услова.

Досадашња пракса употребе специјалних полицијских јединица, о којима је јавност тек делимично информисана, говори да су им поверавани сви они задаци за које се сумњало да би могли да проузрокују жртве међу припадницима редовне полиције. Штавише, бројне акције хапшења лица с оне стране закона, која су одјекнула у јавности, махом су

крила

обавили припадници ПТЈ или њихове колеге из других јединица МУП-а, а да се то најчешће није посебно наглашавало.

– Овакве јединице не треба да се упадљиво појављују у јавности. Природа нашег посла је таква да не дозвољава превелику изложеност камерама – каже командант ПТЈ пуковник полиције Горан Драговић.

У ретким приликама када јединица организује селективну обуку за нове припаднике на конкурс се пријави велики број веома мотивисаних људи, из осталих организационих делова МУП-а, чак и из других специјалних јединица. Ипак, ретко се догоди да више од пет одсто њих

успешно савлада уводни дрил и стекне прилику да прође пробну обуку у трајању од шест месеци, након које се процењује да ли ће добити статус редовног припадника и у ком ће тиму бити.

Шеф инструкторске групе ПТЈ мајор полиције Горан Пановић каже да уводни дрил служи да се провери да ли ће кандидат и када изговорити „нећу” или „не могу”.

– У тих неколико недеља кандидате доводимо до граница психофизичке издржљивости, не само да бисмо проверили шта могу њихова тела, већ и то колико су посвећени и психички снажни да поднесу притисак одустајања који се константно појачава – каже мајор Пановић.

На селективној обуци ПТЈ не постоје изрази „не могу” и „нећу”. Кандидат показује колико је јак управо одупирући се да посегне за речима које би га „спасиле мука”. Инструктори с правом верују да људи који савладају притисак тог селективног дрила, сутра, као припадници једи-

нице, могу бити поуздани у било ком опасном и тешком задатку.

Елита падобранаца

Један од шесторице чланова падобранске групе ПТЈ водник Зоран Станојевић каже да у јединици нема одвајања падобранаца и „осталих”, али да се елитизам и те како осети у комуникацији са колегама из иностранства. Он наводи да је на заједничкој обуци са припадницима специјалних снага Руске Федерације због „падобранских крила” био веома поштован.

– Када су видели да сам српски специјалац – падобранац према мени су се односили као према брату и све баријере међу нама су у тренутку срушене – сећа се Станојевић.

Поставља се логично питање зашто јединица попут ПТЈ има тако мали број падобранаца. Шеф инструкторског тима мајор Пановић објашњава да је команда јединице дошла до закључка да је корисније имати неколико врхунски обучених

ПАД БРАНАЦ

Профил падобранца

Мајор полиције Горан Пановић једно је од познатих имена у свету падобранства. После уписаног 1.300. скока, каже, престао је да их броји. Од почетка каријере специјалца, 1995. године у Јединици за специјалне операције РДБ, преко 2003, када је у ПТЈ дошао са чином млађег водника, па до данас, када се налази на челу инструкторске групе ПТЈ, Пановић је прошао скоро све дужности.

Високо образовање које је стекао на Факултету за физичку културу у Новом Саду верификовано је официрским чином тек 2004. године. У међувремену се усавршавао у иностранству, а командовао је и међународним тимом за специјалне операције у мисији на Хаитију 2009. и 2010. године.

Први падобрански скок убележио је 1. маја 1986. године захваљујући свом инструктору Славку Клајићу, и од тада је заљубљеник у овај спорт, за који не жели да каже да је екстреман. Премда је 1996. године имао озбиљан отказ падобрана „Клуз 3“ и преживео пуком срећом, наставио је да скаче и од тада обучио многе полицијске падобранце. Поред тога, мајор Пановић је инструктор џудоа и скијања.

Вежба са СЈП Републике Српске

Припадници ПТЈ су недавно са колегама из Специјалне јединице полиције Републике Српске извели заједничку вежбу у рејону језера Перућац и истоимене хидроелектране где су у неколико сегмената показали дејство противтерористичке групе. Тактичка супозиција је била да су наоружани терористи заузели хидроцентралну као важан инфраструктурни објекат и да прете да је униште.

Јединице МУП-а Србије и Републике Српске добиле су задатак да наведену групу неутралишу.

Вежба је почела падобранским десантом припадника ПТЈ, затим синхронизованим дејством снајперских тимова ПТЈ и СЈП. После тога су дејствовали интервентни тимови заједно са рониоцима и алпинистима.

Ова заједничка активност показала је спремност припадника ПТЈ да истовремено дејствују већину својих капацитета, али и да успешно сарађују са компатибилним јединицама у региону.

падобранца који су у стању да скоче било где и било када, него да већи део јединице има „одрађен“ мањи број скокова.

– Специјалне јединице су скупе. И свака држава, па и наша, издваја озбиљан новац за обуку специјалца. Ипак, ми га имамо много мање него неке друге земље, што нам на располагању оставља ограничен број скокова годишње. Ради очувања борбене готовости, а у духу рационализације, сматрамо да је ефи-

Вежба ПТЈ и СЈП на хидроелектрани Бајина Башња

касније омогућити већи број скокова падобранској групи, него по два или три скока остатку јединице – каже Пановић.

Основна падобранска обука је сте део редовне обуке свих припадника ПТЈ и током године они су у обавези да имају барем један скок. Већина припадника оспособљена је да, како кажу у Команди, изведе ефикасан борбени скок на просторију величине рукометног играли-

шта, што би у реалним условима било сасвим довољно. Ипак, припадници падобранског тима у стању су да изведу скок под пуном борбеном опремом или са неким специфичним теретом тандем-падобраном са велике висине, и да се приземље по потреби и на кров неке зграде или куће.

Осим шесточлане падобранске групе која је формацијски у саставу трећег тима ПТЈ, и већег броја раније обучених падобранца, још десет младих падобранца врло је близу да стекне цивилну Б дозволу падобранца, што би им, поред верификације знања, омогућило и да се као спортисти самостално такмиче у земљи и иностранству. Будући да су падобранци ПТЈ већином и чланови падобранског клуба „Грифон“, они своје умеће доказују и резултатима на такмичењима, као што су и ове године на „Ченеју“ као организатори и такмичари однели прво место у генералном пласману на 59. државном падобранском првенству, четврту годину заредом. Томе су допринели, каже мајор Пановић, и искусни падобранци, пре свих инструктор Радослав Кораћ, Игор Жмирић и чланови ПК „Грифон“ инструктори Слободан Марковић и Слободан Терзић.

Оно што важи за све остале специјалности – алпинисте, рониоце, снајперисте, важи и за падобранце. Наиме, Противтерористичка јединица посвећује велику пажњу психичком профилисању својих припад-

ника. Уколико тим психолога процени да одређени кандидат нема склоности за одређене послове, они ће команданту препоручити да том припаднику да неко друго задужење. Постоји, дакле, вероватноћа да одређени припадник јединице са изузетним резултатима на обуци ипак не буде примљен у неку од специјализованих група, јер за то постоје одређене негативне процене психолога. Како сазнајемо, командант се до сада није преварио поступајући према стручним сугестијама тима инструктора и психолога.

Премда полицијске јединице у Србији до сада нису извеле ниједну акцију уз употребу падобранског десанта, изазови које доноси будућност не искључују такав сценарио. Могућности употребе врхунски обучених падобранаца су вишеструке и из године у годину се тактике и процедуре обогаћују новим искуствима. Падобранац је данас у могућности да са великом прецизношћу скочи на одређену тачку сам, са наоружањем, неком специфичном опремом, храном, лековима и санитарским материјалом, или пак да безбедно приземљи неког стручњака који није падо-

Падобрани и наоружање

Припадници падобранске групе ПТЈ скачу падобранима типа: „Пара-фоил 282“ (Parafoil 282), „Игл 290“ (Eagle 290) и тандем-падобран „Стронг“ (Strong). Према речима мајора Пановића, поменути падобрани су најбољи у квалитету и производи их америчка компанија „North American Aerodynamics“ која снабдева падобранима америчку свемирску агенцију НАСА.

Падобранци у акцију носе краће цеви и то преваходно проверени „Хеклер и Кох МП5“ и амерички М-4 „Командо“ са „Ејм-поинт“ нишанима и осталом пратећом опремом.

бранац, а чије је знање неопходно у зони дејства или рејону погођеном неком природном или хуманитарном катастрофом. Управо зато „Грифо-

ни“ својом обуком увек иду корак испред изазова. ■

Александар ПЕТРОВИЋ
Снимио Александар МИЛАНОВИЋ

Демонстративни тим Падобранске школе америчке копнене војске

Сребрна крила

Пола века трајања, престиж и углед међу колегама учинили су да за право на скокове са сребрно-црном куполом постоји велика конкуренција.

Сребрна крила (Silver Wings) су званични командни падобранско-демонстративни тим Падобранске школе америчке копнене војске у Форт Бенингу.

Тим постоји од 1965. године, али вуче традицију од спортског падобранског клуба за војнике и официре падобранске школе, који је оформљен још 1958. године. Чланови овог падобранског клуба прве демонстративне скокове извели су већ 1959. године, а наредне године учествовали су на првим такмичењима.

Богата историја

Званични падобранско-демонстративни тим падобранске школе настао је 31. августа 1965. године. Чланови тима и клуба махом су били исти војни падобранци, а клуб и тим функционисали су паралелно неколико следећих година. Када је падобранска школа у Форт Бенингу слала падобранце на такмичења, тим је углавном био мешовит.

Први формацијски скок са отвореним куполама у Форт Бенингу извела су два падобранца, од којих је један припадао спортском клубу базе и школе, а други демонстративном тиму. Године 1970. тим је добио име које и данас носи – „Сребрна крила“.

У последње две деценије прошлог и у првој деценији 21. века, тим је имао задатак да представља падобранску школу америчке копнене војске у Форт Бенингу на војним и спортским такмичењима, да извршава демонстративне скокове, како на војним, тако и на цивилним манифестацијама. Осим тога, падобранци овог тима опитовали су нову опрему која се користи у скоковима

„на слободно“ и истраживали технике извођења тог типа скокова.

Заштитни знак тима су њихове сребрно-црне куполе са знаком падобранске школе и увек су у тим бојама. Осим брзих купола које тим користи, све остале куполе носе знак падобранске школе у Форт Бенингу. Тим сачињавају како официри, тако и подофицири и војници чији се број скокова на слободно, појединачно гледано, креће од 200 до 2.500. Припадају разним јединицама америчке копнене војске које су стациониране у Форт Бенингу. Ипак, највише их је из 1. батаљона 507. падобранског пука. Сваки од њих је искусан војни, али и спортски падобранац. Просек старости чланова тима је 33 године.

Лешење брзом куполом

Строги критеријуми за чланство

Тим се састоји од 16 падобранаца (10 чине сталну поставу, а 6 је повремено у тиму). Да би били део тима, чланови морају да поседују најмање А дозволу по USPA стандарду, и морају имати барем основно војно падобранско звање аме-

ричке војске. Најнижи чин, који кандидат за пријем у тим мора носити, јесте наредник прве класе.

Селекција за тим траје 90 дана, и садржи интензиван програм скокова које кандидат треба да изведе и тако покаже своју вештину или потенцијал за напредовање у скакачком смислу.

Командир тима Silver Wings капетан Грегори М. Бендер

„Сребрна крила“ не поседују своје летелице као нпр. „Златни витезови“, већ скачу из летелица које су на располагању у конкретной прилици, како у војним базама, тако и у случајевима када скачу за цивилну публику и изводе ванаеродромске скокове. Наступају скоро сваког викенда у току године. Специјалност тима су велике формације у слободном паду, са димним канистерима, што је визуелно веома атрактивно за публику.

Осим таквих скокова тим изводи и скокове са заставама, а поједини чланови, квалификовани за ту врсту скокова, изводе и тандеме, као и скокове на воду и ноћне скокове.

Садашњи командир тима је капетан Грегори М. Бендер. Вишеструко је одликован и поседује борбено искуство, пошто је у мисијама у Ираку и Авганистану био неколико пута, где је и рањаван. ■

Б. НАЂ

Падобранци мировњаци

У складу са резолуцијама УН и декретима Руске Федерације, ова јединица била је ангажована и на нашим просторима. Плаве беретке из Уљановска спремају се за нове акције у међународним мисијама.

Руски мировњаци на аеродрому у Тузли

Почетком јуна ове године 31. гардијска самостална ваздушнојуришна бригада руске војске започела је планирану борбену обуку за специфичне задатке особене за мировне мисије. Крај обуке планиран је за јесен ове године. Бригадом командује херој Руске Федерације пуковник Геннадј Анашкин.

Тридесет прва бригада тренутно има највише професионалног састава у својим редовима од свих јединица војске Русије. Од ове јединице очекује се да у најкраћем времену, у било ком тренутку, и у било ком делу света, буде спремна за извршење борбених задатака са падобранским скоковима, како у операцијама под мандатом УН, тако и у оним под

мандатом Организације уговора о колективној безбедности.

Бригада ће, како је најављено, бити ојачана. Уместо досадашње извиђачке чете, бригада ће имати извиђачки батаљон и додатну чету за електронско ратовање. До краја јесени јединица ће бити потпуно професионализована.

Борбена возила ВДВ у саставу КФОР-а на Косову

Падобранци из Уљановска већ су учествовали у мировним мисијама. У складу са резолуцијама УН и декретима Руске федерације, бригада, односно њени делови, били су ангажовани и на нашим просторима. Прво је у Босни ангажован 554. самостални батаљон ове бригаде, снаге око 900 падобранаца. Касније, 1999. године, војници и официри ове бригаде били су послати и на Косово и Метохију.

Припремљен је и посебан временски распоред и план обуке за учешће у мировним операцијама елемената ове јединице. План је координиран са генералштабом и одобрен од Главног директората оружаних снага за борбену обуку. За различите елементе бригаде обука ће трајати од једног и по до пет месеци.

Почетку обуке претходила је градња комплекса објеката на полигону за обуку ове бригаде који се иначе налази у Поливну. По наређењу генерал-пуковника Владимира Шаманова, команданта Ваздушно-десантне војске Русије, у склопу обуке биће обавезно примењена како домаћа, тако и страна искуства у извођењу мировних операција.

Специјализација искључиво падобранских јединица за употребу у мировним мисијама управо је резултат одлучног залагања команданта ВДВ генерал-пуковника Шаманова. Тиме се подиже квалитет обуке, опреме и наоружања тих јединица. Јединице добијају квалитетније људство за попуњу, а то људство има и бољу плату. ■

Б. НАЂ

У Форт Брегу, Каролина

Виша падобранска обука од сада селективна

Традиционална техника падобранског десанта подразумева масовни падобрански скок са мале висине, на гуртни из нисколетећег ваздухоплова. Ова техника у данашњим условима није одговарајућа у ситуацијама када је потребно тихо и прецизно убацити мали специјализовани тим у непријатељску позадину.

Најпогоднији за мале специјалне тимове и њихово убацавање у непријатељску позадину су ВИВО и ВИНО скокови. То су скокови са високим искацањем из ваздухоплова и високим отварањем падобрана, као и скокови са високим искацањем и ниским отварањем. Оваква техника скока на слободно у свим армијама света део је више падобранске обуке.

Код традиционалне технике долази до великог растура десанта, а осим тога, нисколетећи ваздухоплов привлачи нежељену пажњу са земље. Такође, у условима модерног ратовања, непријатељ је углавном обучен и спреман да дочека и да се брани од масовног падобранског десанта. Тако је за већину задатака на просторији дубоко у непријатељској позадини погоднија употреба дванаесточланог високообученог специјалног тима, који се падобраном убацује тихо и прецизно.

Свесни ових проблема, али и одговора на њих, у Команди специјалних снага у Форт Брегу у Каролини, где се налази и падобранска школа америчке копнене војске, донели су одлуку да виша падобранска обука буде реализована одмах на почетку, као део селективне обуке кандидата. Циљ је да сви састави борбених тимова, на нивоу пука специјалних снага, прођу вишу падобранску обуку.

Виша падобранска обука у склопу селективног курса за специјалне снаге спроводи се у Вишој падобранској школи опитног центра у Јуми у Аризони. Поменути курс у овој школи до ове године трајао је три, а сада траје четири недеље. Прва недеља састоји се од летења у ваздушном тунелу, где кандидати уче стабилно вертикално и хоризонтално летење у слободном паду. Ваздушни тунел постоји и у Форт Брегу, али је овај у Јуми новији и бољи. Прва недеља састоји се и од учења пакова-

ња МС-4 падобрана и увода у технику извођења операција које траже извођење оваквих скокова. Преостале три недеље кандидати изводе падобранске скокове у свим могућим условима, користећи најразноврснију расположиву опрему за сваки тип скока.

У 2013. години планирано је да школа обучи 358 кандидата из специјалних снага. До 2015. године планира се да школа годишње одшколује 1.026 кандидата, од тога 766 из специјалних снага. Када школа буде потпуно опремљена, уз ангажовање 18 додатних инструктора, годишње ће моћи да обучи 19 класа са по 54 полазника у свакој.

Полазници на курсу користе најмодерније модуларне комуникационе кациге. Овакве кациге користе и њихови инструктори како би им у реалном времену, још док кандидати лете своје куполе, дали потребна упутства. Тако су кандидати у прилици да се као група врло прецизно приземље на унапред предвиђену десантну просторију, и одатле наставе испуњавање задатог циља. Осим ових модуларних комуникационих кацига, кандидати користе и најмодернију модуларну заштитну опрему, наочаре за ноћно осматрање, падобранске куполе типа крила за велики долет, кисеоничке системе, системе за међусобну комуникацију у тиму, као и најновију паранавигациону опрему. ВИВО скокови у овом тренутку чине 50 одсто од укупно изведених скокова у школи за вишу падобранску обуку опитног центра у Јуми. ■

Б. НАЂ

Тандем-скок Горана Тодоровића Фаце

Човек који разуме страх

Ми, падобранци, кажемо да „оног тренутка када престанеш да се плашиш, престани да скачеш!“. Све док постоји страх, постоји нешто у човеку што га држи будним.

Горан Тодоровић Фаца, некадашњи припадник 63. падобранске бригаде, извео је 28. јуна тандем-скок на цивилном аеродрому „Лисичији Јарак“, из хеликоптера „Бел 212“, са висине од 3.000 метара, уписавши га у своју књижицу под бројем 1004.

– С обзиром на то да је падобранство љубав од које никада нећу одустати, и ове године упутио сам захтев за одобрење извођења падобранских скокова са припадницима падобранског састава САЈ министру унутрашњих послова Ивици Дачићу. Поново ме је одушевило што сам одговор, и то позитиван, добио за врло кратко време – истиче Фаца.

Према његовим речима, посебну захвалност дугује инструктору падобранства у САЈ-у Јоци Мандићу, и тандем-мастеру Борису Адамову, са којим је извео поменути скок.

– Ми, падобранци, кажемо да 'оног тренутка када престанеш да се плашиш, престани да скачеш!'. И све док постоји страх, постоји нешто у човеку што га држи будним – поручује искусни Фаца.

Неустрашиви падобранац, чија је љубав за екстремним спортовима победила чак и несрећу после које је остао инвалид, најпре се уписао у Гинисову књигу рекорда, скочивши са некадашњим колегом са 8.300 метара, а онда је скоком са 8.453 мета-

Фаца са припадницима САЈ-а после 1004. скока

ра поставио и светски рекорд. На Куби је ронио са ајкулама, а освојио је и највиши врх некадашње Југославије – Триглав, на висини од 2.864 метара.

– Обично ме питају да ли сам икада помислио да одустанем од скакања падобраном и бављења спортским активностима након незгоде која ми се догодила пре више година. Ја им одговарам да се страх свакодневно рађа, али тај исти страх, који те може парализовати за сва времена, уједно је и добра ствар.

Потребно је да страх разумеш, онда све баријере лакше падају – објашњава он.

Према његовим речима, несреће се догађају, и нажалост, догађаће се, али то не значи да треба заувек напустити љубав која га је и одвела међу облаке.

– Не смем дозволити ни себи ни другима да то што се догодило умањи лепоту доживљаја. Када једном закорачите међу облаке, спустите се у свет мора, попнете се на врхове планина, онда сте тек на почетку спознаје шта нуди природа и чега се људи, нажалост, одричу у корист цивилизације. И тада вас ништа више не може спречити, па ни инвалидитет који имате, јер то је само људском уму – истиче Фаца. ■

Б. МИЉИЋ

Падобранство изнад свега

– Често ме питају шта ми представља највредније достигнуће и на шта сам највише поносан, с обзиром на свеукупне досадашње резултате. Тешко је, међутим, издвојити нешто, јер сваки спорт на другачији начин пружа унутрашње задовољство и мир. Наравно, прва љубав, падобранство, увек ће се издвајати. Морам да додам још једно интересовање, а то су књиге. Много читам и пишем – закључио је Горан Тодоровић Фаца.

ПАД БРАНАЦ

СПОРТ

Светски куп у параглајдингу на Копаонику

Пехар одлетео у Француску

Разлика између најбољег пилота на Светском купу у параглајдингу, Максима Белемана из Француске (3.671 бод) и другопласираног Франциска Хавиера Реине Лагоса из Шпаније (3.667) је свега четири поена, што говори о квалитету пилота параглајдера који су се такмичили на Копаонику. Трећепласирани међу 123 пилота је Француз Чарлс Казо, док је најбоља дама међу пилотима Клаудија Булгаков из Пољске.

Србију су на овом такмичењу представљали Владимир Бачанин, актуелни државни првак, Милан Бујић и двојица перспективних младих пилота, Бојан Арсенијевић и Милан Стевић.

На такмичењу су учествовали најбољи пилоти из 27 земаља који су селектовани на основу постигнутих резултата. Само они са најбољим оценама имају част и привилегију да се надмећу за титулу светског првака. Након овог такмичења пилоте очекује још једно надметање у Турској, а најбољих 15 се директно квалификује за Суперфинале Светског параглајдинг купа које се ове године одржава у Бразилу.

– Током седам дана такмичења имали смо четири тркачка задатка, што значи да су пилоти прелетали од 40 до скоро 100 километара надмећући се на небеским стазама. Укупно је прелетено више од 25.000 километара, а у организацији је свакога дана на терену било присутно више од 50 људи – истакао је Жељко Овука, генерални секретар Ваздухопловног савеза Србије.

Занимљиво је да победник такмичења на Копаонику испрва није био сигуран да ли ће учествовати јер му нису били познати терени за летење у Србији као ни наша земља. Међутим, златна дама, Клаудија Булгаков која је раније имала прилике да упозна чари лета изнад Копаоника, успела је га убеди да у Србију вреди доћи на такмичење јер су организатори одлични. И исплатило му се, Белеман одлази кући са златном медаљом и пехаром.

Организатори овог великог догађаја су Асоцијација параглајдинг светски куп, Ваздухопловни савез Србије, Клуб слободног летења „Арес“ из Београда и Параглајдинг клуб „Голија“ из Рашке.

– Ово је други пут да Србија има част да организује такмичење за Светски куп. Имати скоро 130 пилота у ваздуху овог профила је велика ствар. То су неки од најбољих летача

на свету и одлучили су да лете изнад Копаоника и овде сакупљају бодове за своју каријеру. То значи да су најбољи пилоти света одлучили да нама као организаторима поклоне своје поверење – рекао је Зоран Николић из Параглајдинг клуба „Голија“ из Рашке. ■

М. КЉАЈИЋ

ВДВ добија нове десантне падобране 2014. године

Ослонац на домаће знање

У склопу реформе и модернизације Ваздушнодесантне војске Руске Федерације предвиђена је и замена постојећих десантних падобрана Д-6 и Д-10 новим моделом, који треба да има повећану носивост, мању вертикалну брзину, боље маневарске карактеристике. Као наследник разматра се и падобрански систем Д-12.

У склопу реформе и модернизације Ваздушнодесантне војске Руске Федерације предвиђена је и замена постојећих десантних падобрана Д-6 и Д-10 новим моделом, који треба да има повећану носивост, мању вертикалну брзину, боље маневарске карактеристике. Као наследник разматра се и падобрански систем Д-12.

Завршна фаза развоја седмогодишњег пројекта падобрана Д-12 била је најављена за 2011. годину. У октобру 2012. извршена је јавна презентација прототипских примерака. До сада су завршени тестови статичког и динамичког оптерећења, као и скокови опитних падобранаца, чији су први утисци о карактеристикама новог падобрана веома повољни.

Интересантно је напоменути да је, према речима заменика директора руског завода НИИ „Парашутостројение“, руско Министарство одбране планирао куповину неког већ готовог модела падобрана из иностранства и да је финансирање домаћег пројекта било обустављено. Међутим, домаћа фирма добила је могућност да конкурише, а развој Д-12 Завод је финансирао сопственим средствима зарађеним на другим пројектима.

Падобран Д-12 назван је „Листик“ (Лист) вероватно због облика куполе, која је у основи испупчени правоугаоник, што је у свету данашњих десантних падобрана необично, мада не и јединствено (амерички Т-11 има куполу „кутијастог“ облика). Такав облик куполе није новина, сличне конструкције већ су постојале и биле у употреби шездесетих година прошлог века.

По својој конфигурацији овај падобран је, по много чему, револуционаран. Оба падобрана, и главни и резервни, налазе се у ранцу са задње стране – на леђима падобранца, што је за ову категорију падобрана јединствен случај. Тиме је омогућено да тело падобранца са предње стране буде слободно за качење теретног ранца са наоружањем и опремом. Кроз пројекат је развијено и неколико модела теретних ранчева за различите кориснике: за обичног војника стрелца, снајперисту, митраљесца, извиђача итд., који се врло лако, помоћу бравица, каче на централни прстен на грудима, а још лакше одбацују – једним потезом, непосредно пред приземљење.

Систем веза дизајниран је тако да омогућава падобранцу ношење балистичког заштитног пр-

слука у току скока. Све ово, поред удобности, пружа и могућност бржег ступања у борбу одмах по приземљењу. Слободни крајеви главног падобрана за систем веза причакени су помоћу система „три алке“, ради брзог и лаког одбацивања. За падобрански аутомат одабран је, тј. задржан проверени модел „ППКУ“, који је у употреби већ неколико деценија.

У односу на модел Д-10, који је у употребу уведен не тако давне 2005. године, са укупном носивошћу од 140 килограма, нови падобран може носити 20 килограма терета више. Већа носивост терета један је од тактичко-техничких захтева који се појављује у свим савременим пројектима, како десантних, тако и специјалних падобрана широм света, због увећаног комплета личне опреме и наоружања савременог војника, као и повећања аутономије, ношењем већих залиха муниције, хране и минско-експлозивних средстава.

Поред осталог, Д-12 одликује и мала вертикална брзина, која са пуним оптерећењем од 160 килограма износи четири и по метра у секунди, па је смањена и могућност повређивања војника при приземљењу. Маневарске карактеристике такође су побољшане, па је могуће вршити заокрете од 180 степени за седам до осам секунди, што је са аспекта ваздушнодесантне пешадије сасвим солидно, имајући у виду да већина таквих јединица у свету има неуправљиве, или падобране са скромним маневарским карактеристикама.

Након завршених заводских уследиће тзв. „државна испитивања“, након којих ће се донети одлука о евентуалном увођењу у наоружање падобранског система Д-12. Очекује се да ће процес бити завршен у току 2014. године. ■

М. БРАДИЋ

Тактичко-техничке карактеристике Д-12 „Листик“

- максимална укупна (полетна) маса – 160 kg
- површина главног падобрана – 90 m²
- вертикална брзина при укупној маси од 160 kg – 4,5m/s
- преоптерећење приликом активирања главног падобрана – макс. 7G (средња вредност 4,5G)

Операције у рату у Родезији

Премало ногу у чизмама

Иако је регуларна, углавном белачка војска бивше британске колоније била изузетно добро обучена и премда је примењивала иновативну тактику са мноштвом ваздушних десаната, није била у стању да савлада вишегодишњи оружани отпор већинског црначког становништва.

Мало је сукоба који су трајали читаву деценију, имали више зараћених страна, почели у једној, а завршили у сасвим другој политичкој клими, у којима се ратовало толико неконвенционално, у којима су се мењале стране и поражени на крају имали користи као да су победници, као што је то био случај са ратом у Родезији. Тај сукоб посебно је знача-

јан због интензитета мобилног ратовања, посебно дејства падобранских и хеликоптерскодесантних јединица, и у том смислу му нема равнот у свету. Чак ни рат у Вијетнаму није ни приближно интересантан и значајан за падобранске и десантне операције колико рат у Родезији.

Родезија, данашњи Зимбабве, дуго је била британска колонија. Смештена на југу Африке и без излаза на море, била је деценијама

ушушкана и окружена најнапреднијим колонијама британског и португалског царства. Након Другог светског рата Родезију су захватили немири. Проблем је настао због британске политике да се бивше колоније препусте на управљање домицилном већинском становништву. То су свуда у Африци били црнци. Међутим, белци у Родезији себе су сматрали владајућом класом и исто тако домаћим становништвом, па су под вођством Јана Смита, белог националисте и вође родезијског фронта, прогласили независност од Лондона. Такав потез разгневио је већинско црначко становништво које је организовало побуну.

Од 1961. године црнци се сврставају у две ослободилачке организације: ZIPRA – Народна револуционарна армија Зимбабвеа под патронатом СССР-а, Замбије, Источне Немачке и Кубе и касније ZANLA – Афричка национална ослободилачка армија, основана у Танзанији две године касније, коју је водио Роберт Мугабе. ZANLA се ослањала на идеологију маоизма и подршку НР Кине и ДНР Кореје, али и СФР Југославије која је организацију снабдевала лаким пешадијским наоружањем.

Мањина против већине

Влада беле мањине у Родезији на располагању је имала елитне је-

Скауџи испред Дакоџе

динице некадашње британске империје. У првом реду то је био родезијски SAS, потом RAR – Родезијски афрички стрелци и RLI – Родезијска лака пешадија. Остале јединице створене су касније, Силус Скаути и Грејеви Скаути – добро обучене јединице лаке коњице за противгерилске операције. Скоро све ове јединице током рата постале су падобранске. Скоро половину оружаних снага Родезије чиниле су ваздушно-десантне јединице, што представља највећи постотак било где у свету. Организоване су ваздушнодесантне патроле и потпуно реорганизоване копнене јединице. Треба напоменути да је најмање 50 одсто родезијских снага било састављено од црнаца, а напуштена је стандардна формација пешадије и од копнених снага формиране су мање, брзо покретне јединице за упад на непријатељску територију.

Наоружање је било стандардно, као и код осталих јединица – аутоматска пушка FN-FAL и њена јужноафричка верзија P-1, а касније и западнонемачка Хеклер G-3, све три у калибру 7,62 mm НАТО.

Што се тиче ваздухоплова, у рату се посебно истакао један – Даглас „Дакота“ или C-47, војна верзија цивилног DC-3 који је био „радни коњ“ RxAf (Родезијско РВ) и активно учествовао у десантним операцијама и снабдевању јединица. Једноставна и лака за одржавање, „Дакота“ је носила гро припадника десанта, и дешавало се да иста војна јединица са тим авионом и по три пута дневно полети на десант и изврши га успешно.

Постојала је падобранска школа вођена од стране SAS-а. Падобранци који су се користили били су стандардног „Х“ типа, али су замењени француским „ТАП-665“ који су били бољи, а убрзо су стигли и амерички типа „Т-10“. Интензитет обуке показује чињеница да је од установљења школе 1961. до 6. маја 1970. године прослављен 10.000. скок изнад базе „Њу Серум“, а извео га је двадесетшестогодишњи инструктор Тони Хјуз (био је то његов 155. скок).

Иако релативно малобројна армија, свега 15.000 припадника, били су обучавани од стране врхунских официра и војних команданата. Кандидати за противгерилске акције, будући падобранци из свих једини-

ца, стизали би у камп Вафа-Вафа на обали језера Кариба и у наредних 17 дана пролазили процес селекције. Најбољи су примани у Силус Скауте, а остали у падобранце. Првих пет дана регрутима није давана никаква храна, већ би сами морали да се сналазе како да преживе, а лов им је био забрањен. Након пет дана регрутима је дозвољено да једу, али само месо са животињских лешева. На крају обуке имали би усиљени марш од невероватних 100 километара, при којем би сваки регрут у ранцу имао терет од 30 килограма камења. Сам врхунац марша био је тренинг брзине – брзи марш од два и по сата. За оне који би прошли ових 17 дана селекције следило је одсуство од само недељу дана, након којег би се враћали на други део обуке под називом „црна обука“ – обука инфилтрације у противничке редове.

Стратегија мобилности

Родезијски генерали су против побуњеника покренули нову стратегију борбе – мобилни комбиновани ваздушни и копнени рат. Нову тактику назвали су „Фајерфорс“ или „Ватрена снага“.

Родезијске снаге биле су састављене од 90 одсто мобилних компоненти, а свега 10 одсто припадника био је на стационарним дужностима. Никада раније, а ни касније, није забележено да су припадници и регуларних снага имали падобранске десанте, и то по три до четири ско-

ка дневно са висине од 300 стопа (око 90 метара).

Основна борбена јединица родезијске војске био је „Стик“ – одељење од четири човека са командиром и митраљесцем. Стик су чинила четири човека зато што је толико људи могао да превезе родезијски хеликоптер француског порекла „Алует 3“. Стик је имао вођу (Stick Leader), који је уједно био и радиооператер са VHF станицом „А63“ или „А76“ и носио је „FN-FAL“ аутоматску пушку калибра 7,62×51 mm НАТО за коју је имао 100 метака и неколико различитих врста ручних бомби. Митраљезац је био наоружан са „FN-MAG“ митраљезом истог калибра, са 400 метака, а ту су била и два стрелца наоружана са „FN-FAL“ пушком, 100 метака и ручним и тромблонским минама. Један од стрелца био је професионално обучени санитетлија и носио је санитетски комплет. Сваки члан Стика носио је инфузиони раствор. Свако треће зрно у пушкама било је обележавајуће и сваки члан тима морао је уз све то да носи и пиштољ 9 mm FN или „Стар“.

Свака „Фајерфорс“ чета имала је по четири или пет хеликоптера „Алуете 3“, а један је био резервисан за командира. Пошто је могао да понесе само по четири војника, свака чета је имала ваздушну компоненту од само 16 људи. Да би се то надоместило, Родезијанци су се ослањали на класичне падобранце. Свака „Фајерфорс“ јединица имала је по један транспортни авион C-47 „Дакота“ који је носио 20 падобранца.

Припадник елитне коњице јединице у борби против побуњеника

Тако је свака „Фајерфорс“ јединица имала само по 35–36 припадника ваздушног десанта – сваки од падобранаца у току рата имао је по 45–50 скокова.

Од четири хеликоптера по један је био наоружан топом „МГ 151/20“ калибра 20 мм, монтиран на бочна врата, и носио је по 400 граната. Такви хеликоптери названи су „К-кар“ или „Убилачка кола“ (K-Car, Killer Car). Остала три хеликоптера звали су „Г-кар“ и били су наоружани митраљезима „Браунинг 303“ и служили су за транспорт и снабдевање десанта.

Начин извођења операција „Фајерфорс“ био је следећи: елементи RLI или Силус Скаута са истурених осматрачких положаја јављали су да су приметили покрет устаника на терену. Припадници RLI и RAR јединица били би на дежурству. На знак узбуне осам „Стикова“, укупно 32 човека, хитро би узели борбену опрему из шатора и врло брзо били у хеликоптерима. Они су чинили први талас напада. У исто време би се припадници другог таласа под опремом укрцали у камионе. Они су чинили такозвани „Лендтејл“ или „Земаљани реп“ који одлази на место десанта копном. Уколико је мета напада удаљена, на аеродрому би се укрцавали у Г-кар хеликоптере.

„Хеликоптери убице“ наоружани топом 20 мм први би долазили у рејон дејства. Командант операције би у једном од К-кар хеликоптера

извиђао, и потом одредио место десанта за „Г-кар“ хеликоптере или место искакања падобранаца из С-47. Када би се то утврдило, К-кар хеликоптери почели би да круже око циља у збијеној формацији супротно од кретања казаљке на сату и отворили би ватру из својих топова, кратким рафалима 2–4 гранате, што је често било довољно за ефикасну елиминацију. Тада би командир пратио бег герилаца и наређивао да хеликоптери са десантом слете њима у сусрет и почну опкољавање. Након искрцавања десанта, „Г-кар“ би на још пар места извршили лажна слетања како би збунили непријатеља и приказали да је десант далеко већи.

Тихе убице

Када је реч о самом падобранском десанту, операција би изгледала овако: У једној „Дакоти“ било је шест стикова, или 24 падобранца. Они би искочили из својих авиона, спустили се уз подршку и надлетање хеликоптера. По слетању на тло, оформили би једноредну колону.

Падобранци су примењивали тактику тихог хода ка циљу, која је забрањивала било какав разговор, изузев радио-оператера који је смео да одговара искључиво на поруке упућене његовој јединици и имао право да започне разговор само у случају да приликом напада јединица доживи веће губитке и мора да позове ваздушну подршку. Опрема падобранаца била је уредно затег-

нута. Пре искакања падобранац је морао да „скаче у месту“ да официр провери да ли неки део опреме производи звук који би непријатељ приметитио. Уз то, данас стандардна процедура да сви војници пију из само једне чутурице како се не би чуло бућкање воде, први пут је масовно примењена у Родезији, а донели су је инструктори Аустралијанци и Американци, ветерани Вијетнамског рата.

Кретање у једноредој колони и стрељачком строју на миран начин, без искакања „осматрача“ са стране или ширења бојевог поретка, изводило се зато што је почесто од десанта до непријатељског циља било и по 20 или 30 километара. Уједно, војници нису смели непотребно да се замарају разним холивудским „командоским“ егзибицијама. Мирним ходом на већој даљини мање би привлачили непријатељеву пажњу, али су им и чула била на максималном опрезу, посебно чуло слуха. Како је у шикари видљивост минимална, а афричка жега деформише видно поље и слику, падобранци су се махом ослањали на чуло слуха, као и њихови непријатељи, па је самим тим јасно зашто ни одред падобранаца није смео да испушта било какве звуке.

Када се јединица развила у стрелце, почела је ослушкивање и осматрање потенцијалног непријатеља. Имали су дозволу да пуцају искључиво када би неки жбун или слично растиње били посебно сумњиви. Тада су смели да пуцају јединачном ватром, и то само припадници јединице најближи том жбуну. Уколико би митраљезац био тај који отвара ватру, био је обучен да користи само рафал од једног секунда. Тек након осматрања поготка смео је да понови ако је било потребно.

Насумично пуцање најстроже је санкционисано, па га није ни било. Такви сукоби дешавали би се на, не више 20–30 метра, и важило је правило да један падобранац пуца и ливидира непријатеља, и то са 5–6 јединачних опаљења или кратким рафалом, најчешће само једним. Када би један падобранац отворио ватру, остали би легли у закљон и како се не би одали осматрали без отварања ватре. Сви други падобранци имали су задатак да не осматрају у правцу дејства друга који пуца, већ на све друге стране како би осигурали да

Одређен део родезијске „беле“ војске чинили су црнци

Пагобрански десант из DC-3

напад није клопка или демонстра- тивни напад, те да главни напад до- лази из другог правца. Уз то, то је био и знак колико су поверења има- ли једни у друге и колика је била оспособљеност појединца у родезиј- ским падобранцима.

Након ликвидације мете, строј не би кренуо даље, већ би се вратио назад да прочешља терен како би били сигурни да нема заосталих не- пријатеља или скривених герилаца у позадини. Потом би се поново вра- тили напред и све то још једном по- новили. Тек онда би кретали даље. На тај начин су детаљно „чешљали терен“. Неретко су се и по осам пу- та ишли напред–назад. Када би се тако враћали, скоро сваки пут би ли- квидирали макар једног герилца ко- ји се крио у жбуњу, а да он не испли- ни један метак.

Операција „Динго“

Најуспешнија акција коју је „Фајерфорс“ извео била је операци- ја „Динго“, која се одвијала од 23. до 25. новембра 1977. године у Мозам- бику. Била је то успешан и тесно ко- ординирани ваздушни напад са де- сантом „Фајерфорса“. Укупно 200 припадника десанта напало је седи- ште Роберта Мугабеа у граду Чимо- јо у Мозамбику.

Родезијски путнички млазни DC-8 авион надлетео је демонстра-

тивно полигон ZANLA, на којем је било више хиљада герилаца. Герил- ци су се разбежали, али су схватили да се не ради о војном авиону. По- том су поново чули да долази авион, али се нису склонили мисливши да поново надлеће DC-8, али овог пута била су то четири родезијска бом- бардера „Канбера“ наоружана кас- сетним бомбама.

Након таквог масакра падо- бранци су се искрцали и из три прав- ца отворили ватру на преживеле ге- рилце. Све то је употпунио напад 20 хеликоптера К-кар.

Родезијске снаге су се повукле уз минималне жртве – 2 мртва и 6 рањена, док је ZANLA имала 3.000 мртвих и неколико хиљада рањених, бар по тврдњама родезијске стране.

Најжешћи сукоби почели су средином и крајем седамдесетих го- дина. На пример, априла 1976. годи- не операција „Тревелер“ против ZANLA у Мозамбику, напади на ба- зу, у мају операција „Детачмент“, упад Силус Скаута 108 километара у Мозамбик, у јуну месецу операција „Лонг Џон“ опет у Мозамбику, напад на Мапаи и базу за обуку ZANLA, и потом у августу операција Њаздоња – велики напад на ZANLA базу. Усле- диле су операција „Марадон“ у окто- бру 1976 – напад на FRELIMO и

ZANLA базе у Мозамбику и операци- ја „Игнишн“ – командоски напад на територији Боцване на складиште у којем су се налазиле ташна-бомбе намењене ZIPRA покрету ради иза- зивања панике и терористичких ак- ција у градовима у Родезији.

Иако су имали изразито успе- шне акције, Родезијанци нису успе- ли да сломе нити ослабе побуну. Ка- ко у Вијетнаму, тако и у Родезији, рат је био изразито ефикасан и на- носио велике жртве непријатељу уз сразмерно мале губитке у сопстве- ним снагама, али су се политичари и војни руководиоци заносили оценом да ако убију довољан број неприја- теља, могу да добију рат (Kill ratio). Падобранске и десантне операције у Родезији су, може се слободно ре- ћи, најпрофесионалније и најефика- сније у досадашњој историји рато- вања, али се не сме заборавити сле- дећа чињеница – никада ни у једном тренутку родезијске снаге нису кон- тролисале територију. Падобранци, десантници, јесу ударна песница свих војски, али тамо где песница удари, мора одмах да стане нога у чизми. Родезија једноставно није имала довољно ногу у чизмама. ■

Александар КИШ

Падобранске јединице Јапана у Другом светском рату

Небески самураји

Јапанска царска морнарица приступила је формирању падобранских јединица у само предвечерје Другог светског рата, на Пацифику. У Европи су тада увелико трајали сукоби у којима су употребљене ваздушнодесантне снаге

Прва формирана јединица морнаричких падобранаца настала је 20. септембра 1941. у Јокосука поморској командној области и бројала је 520 падобранаца. Друга је формирана већ 15. октобра исте године, са 746 падобранаца, а трећа, снаге 850 падобранаца, 20 новембра, такође у Јокосуки. Све јединице биле су снаге батаљона, а по месту формирања биле су познате као Први, Други и Трећи Јокосука батаљон. Највише борбених скокова за време рата извео је Трећи Јокосука батаљон. Међутим, овај батаљон имао је и највеће губитке.

Падобранци су званично били део специјалних морнаричких десантних снага, познатих под именом Рикусентаи, а спадали су под оперативну команду Јапанских царских морнаричких ваздухопловних снага. Пошто је и копнена војска имала своје падобранске јединице, познате под именом Теишин, треба рећи да су морнарички падобранци деловали потпуно независно од армијских.

Намена и задаци

Основна замисао приликом формирања поменутих јединица била је да лако наоружане ваздушнодесантне снаге брзим, прецизним ударима, нападају обалне делове непријатељске територије и тако подрже искрцавање морнаричке пешадије, или да десантирају на непријатељске аеродроме и друге објекте од стратешке важности.

Падобранске трупе требало је да буду употребљене диверзантски у моменту почетка поморског десанта како би изазвале из-

ненађење и забуну у редовима непријатељске одбране. Требало је, такође, и да онеспособе њихове аеродроме, како би поморски десант био безбедан од напада из ваздуха. Када би једном извршили заузимање аеродрома, падобранци би га могли користити и за своје потребе, у смислу допремања појачања и материјалних средстава за борбу, слично као што су урадили немачки падобранци на Криту у мају 1941. године. Дакле, њихова намена није била да воде дуготрајну копнену борбу великог интензитета, али су, ипак, током целог свог постојања углавном учествовали управо у таквим борбама.

Морнаричке падобранце предводили су морнарички официри који су прошли обуку у пешадијској школи Царске копнене војске. Основна обука Рикусентаи јединица изводила се у бази копнене војске на Канто висоравни, али се ипак разликовала од основне обуке Теишин јединица КоВ.

Оружје и опрема

Лако пешадијско наоружање за морнаричке падобранце обезбеђено је из залиха копнене војске, док је

Кајешан Тојоаки Хориучи

осталу опрему и наоружање већих калибара обезбедила морнарица.

Свој први неборбени скок Рикусентаи падобранци извршили су 16. новембра 1941. године. Први десантни падобран који су користили звао се Тип 01 и конструисан је 1941. године. По конструкцији био је сличан немачком RZ падобрану, који је опет био сличан италијанском D-30 падобрану. Пречник издужене округле куполе био је 8,5 метара.

Систем веза модификован је на каснијем Тип 03 моделу, па су слободни крајеви били закачени на велики челични Δ прстен ближе задњој страни врата падобранца. То је омогућавало да падобранци буду у усправнијем положају када је купола отворена и да се контролисаније приземљују.

Јапански падобранци скакали су на принудно дејство, односно главне падобране им је отварала гуртна. Систем у то време није био сасвим усавршен, па су се дешавали откази. Зато су уведени и резервни, грудни падобрани, чија је купола у пречнику била 7,3 метара. Истини

Падобранци после приземљења

за вољу, програм обуке је прописивао да висина скока буде између 90 и 150 метара, тако да падобранци нису имали много времена да активирају резервни падобран.

Носили су стандардну тамнозелену униформу специјалних морнаричких десантних снага, која је била дериват немачке падобранске униформе. Постављени кожни шлем касније је замењен челичним, а носили су и немачке падобранске шлемове. На рукавима су имали посебне падобранске ознаке, ознаке припадности виду морнарице и ознаке чина. Касније су униформе мало упрошћене. На борбеним задацима увек су носили борбене прслуке са додатном муницијом, оквирима, Намбу пиштољем или револвером и ручним бомбама, док су борбени нож носили у чизми или о појасу.

За скокове су коришћени сви типови јапанских транспортних авиона, скоро сви типови средњих и тешких бомбардера, као и хидроавиони.

Борбена употреба

Прво борбено дејство Рикусентаи падобранаца извео је Други Јокосука батаљон, али не ваздушним, него амфибијским десантом на Борнео, у децембру 1941. године.

Први Јокосука падобрански батаљон, снаге 849 људи, имао је први борбени скок 11. јануара 1942, у бици за Манадо, на полуострву Минхаса, на острву Сулавези у Холандској Источној Индији. Батаљоном је командовао капетан Тојоаки Хориучи, који је искочио први из предводничког авиона и тиме постао први морнарички официр који је скочио борбени скок.

Полетели су из 610 километара удаљеног Даваоа на Филипинима у транспортним Мицубиши G3M авионима. Сваки авион овог типа носио је 12 падобранаца и седам теретних контејнера. У два хидроавиона Каваниши Н6К5 налазило се по 11 људи. Падобранци су искочили са висине од 150 метара, при брзини од 190 километара на час. Приземљили су се у два таласа на аеродром Лонган крај језера Тондано у 9.30 преподне 11. јануара. Ваздушни десант координиран је са почетком амфибијског искрцавања. Прва чета имала је задатак да се приземљи у рејону аеродрома, док је друга чета требало да заузме хидроавионску базу у Какасу. Уз ове две стрелачке чете десантирале су и штапска група и одељење везе.

Укрцавање

Уз велике губитке падобранци су успели да заузму аеродром и да одбију противнападе холандске пешадије и неколико борбених возила. Идућег дана на аеродром је бачена и друга група падобранаца. Убрзо су се са обале до аеродрома пробиле и снаге које су се на обалу искрцале амфибијски.

Падобранци из Трећег Јокосука батаљона, њих 630, 19. фебруара искочили су изнад западног Тимора. Циљ десанта групе од 300 падобранаца био је да се одсеку аустралијске снаге које су чувале аеродром 14 километара од Купанга. Аустралијанци су имали задатак да га у повлачењу униште, али су јапански падобранци, уз велике губитке успели да спрече уништење аеродрома. У тој акцији преживело је свега 78 падобранаца. Последњи, очајнички јуриш на падобранце организоване у одсудну одбрану, Аустралијанци, који су до тада већ били остали без муниције, извели су на бајонет. Падобранце је од уништења спасио правовремени удар с леђа, који је извела главнина јапанских снага, искрцана у амфибијском десанту. Убрзо су се аустралијски браниоци предали.

Средином 1942. године Први Јокосука батаљон вратио се у истоимену базу, док је оно што је остало од Трећег Јокосука батаљона учествовало у поморском десанту на Источноиндијски архипелаг. Када су те операције успешно завршене, Трећи батаљон је у октобру 1942. враћен у Јапан. ■

(Насиљавак у следећем броју)

Б. НАЂ

Развој балонства

Из дневне собе у

Пре него што је пронађен авион, изум без ког не бисмо могли да замислимо савремено доба, у покушајима да се досегну небеске висине коришћена су разна средства. Балон је први ваздухоплов којим је човек полетео са земље. Од лета животиња 1783. године, када је балон достигао 500 метара висине, до смелог Баумгартнера који је 2012. године скочио с 39.044 метара, балонство и балони имали су различите фазе развоја.

свeмир

Балонство је, до проналаска авиона, било једина грана ваздухопловства која је проучавала ваздухоплове лакше од ваздуха, балоне и ваздушне бродове. Може бити војно и цивилно. Цивилно балонство има научне, спортске и транспортне намене, а војно се користило за бомбардовање, извиђање, контролу и коректуру

артиљеријске ватре. Балони су у војне сврхе први пут употребљени 1794. године, за осматрање бојишта. Њихова употреба трајала је до Првог светског рата, када су замењени авионима, мада су у појединим случајевима употребљавани и до Другог светског рата. Просечни животни век балона износи пет година, или око 500 сати налета.

Балон је аеростатички ваздухоплов чији је основни део испуњен гасом лакшим од ваздуха. Одржава се у ваздуху помоћу разлике у специфичној тежини спољашњег ваздуха и унутрашњег гаса, који може бити водоник, хелијум или врућ ваздух мање специфичне густине од атмосферског. Треба разликовати балон од ваздушног брода, који је издуженог облика и има мотор за погон у жељеном правцу.

Премијерно полетање, без пилота, демонстрирала су браћа Монголфје, 5. јуна 1783. у Француској. У њиховом балону, који се попео на висину од 1.000 метара, полетели су први пилоти – Жан-Фран-

соа Пилатр де Розје и Франсоа Лорен д'Арланд. Неколико дана касније Жак Шарл и Николас Луј Роберт летели су први пут балоном који је испуњен водоником. Тај балон достигао је висину од 3.000 метара

Браћа Монголфје и почеци балонства

Жозеф Мишел и Жак Етјен Монголфје први пут су јавно демонстрирали лет балоном напуњеним загрејаним ваздухом 1783. године. Пробни лет извели су годину дана раније. Када су први балони полетели у Француској, за њих се заинтересовао и познати српски просветитељ Доситеј Обрадовић, који је, одушевљен, у марту 1784. године отпутовао у Париз да би их видео.

Новембра 1782. године браћа су извела експеримент са закопчаном кошуљом, затим с „коцком“ од свилене тканине, приближне запремине кубног метра, коју су успели да подигну до висине плафона свог стана. У децембру су поновили експеримент – коцкасти омот запремине кубног метра, надуван димом од запаљене вуне и мокре сламе, попео се на висину од 30 метара.

Браћа Монголфје размишљала су да Версају представе експеримент како би добили неопходна новчана средства, јер су до тада огле-

д е

Браћа Монголфје

плаћали из властитих фондова. Академија наука у Паризу оформила је комисију која би финансирала трошкове јавне демонстрације лета балона у престоници Француске. Жозеф и Етјен одлучили су да за ту прилику направе нови, већи балон, приближне запремине 1.000 кубних метара и тежине 450 килограма.

Пред француским краљем Лујем XVI, 19. септембра 1783. у Версају, демонстриран је лет балона с овцом, патком и петлом, затвореним у округлу кошару од врбе, везану ужетом за балон. Када је балон „Бадње вече“ („Le Reveillon“) пуштен, попео се на висину од 500 метара. За осам минута прешао је три километра. Жан-Франсоа Пилатр де Розије, француски учитељ хемије, физике и један од пионира ваздухопловства, дотрчао је први до места слетања да провери стање животиња, које су, на срећу, биле живе.

ЧОВЕКОВ ЛЕТ

Етјен је почео да конструише нови балон за две особе и досетио се платформе која окружује ложиште. Нови балон имао је јајаст облик, пречник од 13 метара, висину 21 метар, а запремину од 2.200 кубних метара, те тежину око 500 килограма. На плавој позадини били су исписани краљеви иницијали, затим зодијачки знаци, цветови лиса... За прву пробу, која се догодила у октобру, изабран је Пилатр де Розије. Примењена је метода загревања суве сламе, која ствара мање дима и која је ефикаснија.

Пилатр је почео добро да маневрише балоном, то јест одржавањем ложишта ватре помоћу сламе, чиме се контролисало успињање и понирање балона. Неколико дана касније, октобра 1783. године, одиграо се први људски лет у краљевској мануфактури папира „Фоли Титон“ у Паризу. Балон с једним човеком достигао је висину од 81 метра.

Уз краљево одобрење, лет с два човека одржан је новембра 1783. године, а у њему су учествовали Пилатр де Розије и маркиз Франсоа Лоран д'Арланд, иако је краљ желео да у експерименту учествују двојица осуђеника на смрт. Узвик „пуштај“ дат је из дворца „Château de la Muette“ у Паризу – балон од 850 килограма узлетео је без проблема. Лебдео је над Паризом, а изнад кварта Тиљери достигао је максималну висину од 1.000 метара. Убрзо су почели да губе висину и да напуштају Париз, тако да су слетели на данашњи Трг Верлен. Ваздушни балон је за 25 минута прешао 12 километара. У другом лету, 1784. године, из Лиона је полетело шест путника. Иако је тај балон у односу на претходни био већих димензија, прешао је краћи пут.

Де Розјеов план био је да балоном прелети канал Ламанш из Француске у Енглеску. За тај подухват преуређен је Монголфјеов балон како би понео више горива за загревање ваздуха, а за његово пуњење коришћен је во-

доник. Балон је био спреман за лет у јесен 1784. године, али уследило је неколико неуспешних покушаја узлетања. Де Розје и Пјер Ромеин успели су тек у јуну 1785. године да подигну балон, који се убрзо вратио назад, пет километара од места узлетања. Изненада је дошло до пражњења ваздуха и пада балона на земљу. Нажалост, Де Розје и Ромеин су настрадали и тако постали прве жртве једне ваздухопловне несреће.

Балонство у Срба

Према недовољно поузданим подацима, први балон с људском посадом летео је изнад Београда у октобру 1873. године. Експеримент је организовао француски балониста Никола Беде – балон је полетео с Теразија, надлетео град и спустио се у Сењак, тада предграђе Београда. Беде је поновио оглед у августу 1885. године, када је приредио летење код Вајфертове пиваре. Постоје подаци и да је овај Француз седам година касније летео изнад Панчева. Тадашња штампа забележила је да је летење изнад Београда обављано на граници Србије и Аустроугарске, па постоје две верзије тог догађаја – да је балон био везан како не би

Први балон

ВРСТЕ БАЛОНА

Балон с посадом – има гондолу за посаду испод главног резервоара за гас у балону. Користи се у цивилне и војне сврхе, везан за земљу или слободан.

Стратосферски балон – подиже се на велике висине за испитивање атмосфере.

Слободни балон – лоптастог је облика, нема кормило ни погон и њиме је могуће управљати само на одређеној висини. Основни делови су труп и гондола.

Везани балон – привезан је за земљу челичним ужетом намотаним на добош. Користио се махом у војне сврхе, за осматрање или за метеоролошка испитивања. Углавном су издуженог облика, с три надуване вреће напуњене гасом. Први везани балони имали су облик лопте и нису могли да издрже јаке ветрове.

Дугуљасти змај-балон – конструисан је 1893. године у Немачкој и могао је да издржи ударе јаког ветра.

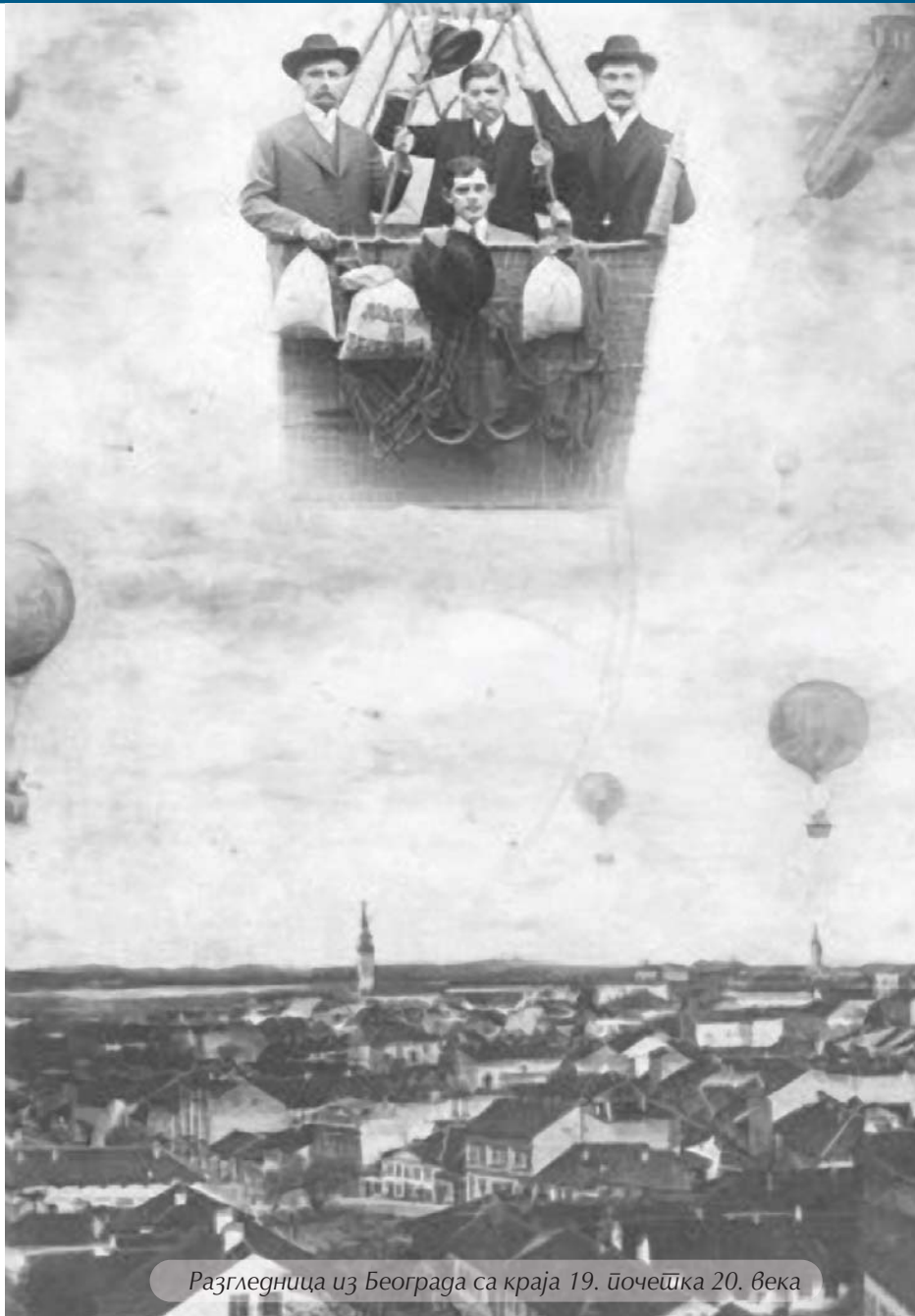
Балон без посаде – може бити везан или слободан, а гондола, ако постоји, служи за смештај инструментата.

Запречни балон – био је у употреби као стална запрека за спречавање напада авиона. Подиже се и спушта помоћу чекрк-агрегата.

Метеоролошки балон – нема посаду и опремљен је инструментима за метеоролошка мерења. Лоптаст је, испуњен хелијумом или водоником, а служи за уздицање метеоролошких инструментата, за мерење брзине ветра на висини и за одређивање висине облака. За осматрање брзине и смера ветра служи пилот-балон. Достиже висине од седам до 18 километара и потом прсне.

Стратосферски балон – употребљава се за стратосферска истраживања. Балони веће запремине користе се за испитивање сунчевог зрачења, космичке радијације и састава ваздуха. Уз то, коришћени су за подизање експерименталних животиња или метеоролошких ракета, које се потом испуштају с висине од 20 километара, као и за мерење радијације после нуклеарних проби.

Балони-играчке – мали балони напуњени хелијумом из боце, који се користе за забаву. Могу бити различитих облика и димензија.

Разгледница из Београда са краја 19. почетка 20. века

повредио границу и да је летео слободно, уз претходну сагласност српских и аустроугарских власти.

Први Србин који је истраживао област ваздухопловства био је Огњеслав Костовић. Бавио се изградом дирижабла, бензинског мотора и производњом балона, којима је 1884. године извео више успешних летова у Петрограду и тиме постао први српски балониста. Поред слободнолетећих, конструисао је и везане, сигналне балоне за руску морнарицу, а један је 1885. године упутио српској војсци у рату с Бугарском. Тим балоном обављена су извиђа-

ња у Нишу и Београду, што је означило зачетак балонства у Србији. Тада је донета одлука да Србија мора да ојача и модернизује своју војску, а 1893. године донете су измене и допуне уредбе о формацији целокупне војске, којима је предвиђено да се у свакој дивизији образује по једно ваздухопловно (балонско) одељење.

Почетком 20. века расписан је конкурс за школовање српских кадета у Русији. Тадашњи министар војни Краљевине Србије ђенералштабни пуковник Милош Васић, један од наших најобра-

ПАД БРАНАЦ

Скок Феликса Баумгартнера

школе. Од четири кандидата изабран је инжењеријски поручник Коста Милетић. Он је 1901. године отпутовао у Волково поље, у Школски воздухопловни парк. Поручник Милетић је боравио у школи годину дана, а шест месеци провео је у Метеоролошком одељењу за вадухопловство и Голубијој станици. Завршио је обуку управљања везаним и слободним балоном и стекао звање слободни летач. Као питомац учествовао је у великим маневрима руске војске, затим први пут управљао балоном и слао извештаје голубијом поштом.

У наредном периоду урађен је пројекат за набавку балонског материјала, као и организацију и формацију балонског одељења. После Мајског превра-

та, пројекат је у Министарству војном остао нетакнут све до 1905. године, када је на састанцима посебне комисије при Ђенералштабу израђен Програм наоружања наше војске инжењеријском спремом. Одлуком Ђенералштаба у састав Инжењеријско-техничког одељења постављен је Коста Милетић. Његовим ангажовањем убрзано је оснивање воздухопловства у српској војсци. У међувремену, од фабрике Аугуст Ридингер из Аугсбурга наручени су везани змај-балон и слободни сферни балон „Србија”. Балоне је у Аугсбургу примила комисија коју су чинили инжењеријско-технички потпуковник Милан Туцаковић и капетан Коста Милетић.

До свемира

Данас се балони највише користе у рекламне сврхе, мада су у употреби и за туристичка панорамска разгледања и трке балона, које осим забавног имају и такмичарски карактер. У највећем балону на свету коришћеном за летење опробао се Аустријанац Феликс Баумгартнер. Он је 14. октобра прошле године скочио с висине од 39.044 метра, „с ивице свемира”, и постао први човек који је слободним падом пробио звучни зид. Пењање у балону мисије „Red Bull Stratos” трајало је 156 минута – то је највиши лет балоном којим је управљао човек. Он је оборио досадашњи рекорд Џоа Китинџера из 1960. године, који је у балону достигао висину од 31.333 метра. ■

Сања АНЂЕЛКОВИЋ